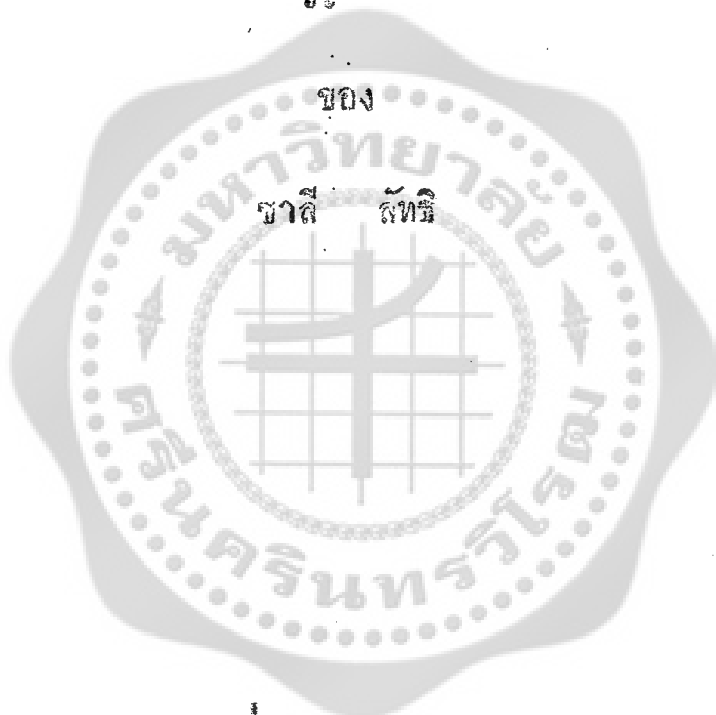

การศึกษาเรื่องคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองที่บางประการ
ของ เด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

THE UNIVERSITY
OF THE SOUTH CHINA SEA
EDUCATION

ปริญญาบัตร

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า
ปริญญาการศึกษาหาบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
ด้วยความร่วมมือของสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก

๑๓ สิงหาคม ๒๕๐๗

A PRELIMINARY EXPLORATION OF SOME VALUES

HELD BY PRATON 4. CHILDREN

ABSTRACT

BY

CHARLIE LATINI.

**Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Master of Education degree (Developmental Psychology)**

At the College of Education

In Collaboration with

The International Institute for Child Study

August 13, 1964.

ข.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปัญหานี้อย่างถี่ถ้วนแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษาบัณฑิต แขนงจิตวิทยาพัฒนาการของวิทยาลัยวิชาการศึกษาควบความร่วมมือของสถาบันระหว่างชาติ สำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็กได้

Suph Phip

ประธาน

ดร. วิเศษ

กรรมการ

ดร. วิเศษ

กรรมการ

ดร. วิเศษ

กรรมการ

Dr. Phip

ผู้อำนวยการ

สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์เรื่องนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ ด้วยอาศัยการแนะนำช่วยเหลือของอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเฉพาะ ศาสตราจารย์ ดร.ละม้ายมาศ สรศักดิ์ ผู้อำนวยการสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก, ดร.สิวัจ ฟิลิป, ดร.ปี.แอล. อาร์วิกสัน ผู้เชี่ยวชาญยูเนสโก ประจำสถาบันฯ ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในการวางแผนงานและในด้านวิธีการต่าง ๆ สำหรับวิเคราะห์ข้อมูล อีกทั้ง ดร.สมพร บัวทอง, ดร.จรรยา จินาชน, อาจารย์สมนึก คำอุไร และ ดร.ระวิพันธ์ ไสมนตันท์ อาจารย์ประจำสถาบันฯ ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำและให้การช่วยเหลือในการสร้างแบบสอบถาม ตลอดจนตรวจแก้ให้ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จเรียบร้อยลง ผู้เขียนขอขอบพระคุณอาจารย์ที่กล่าวนามมาแล้วเป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ และผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ตลอดจนเพื่อนนิสิตปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ที่ได้ช่วยเหลือในการทดสอบเด็ก, ช่วยแจกและเก็บแบบสอบถาม อีกทั้งขอบคุณกรมสามัญศึกษา ที่ช่วยจัดพิมพ์แบบสอบถาม ตลอดจนอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี.

ชาติ ถัทธิ

สารบัญ

บทที่

หน้า

๑. บทนำ

คำนำ	๑
ปัญหา	๔
ข้อตกลงเบื้องต้นและสมมุติฐานที่ใช้ในการค้นคว้า	๕
ความมุ่งหมายในการค้นคว้า	๖
ความสำคัญของการค้นคว้านี้	๖
ขอบเขตของการค้นคว้า	๗
คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ	๘
เอกสารการค้นคว้าอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	๘

๒. วิธีดำเนินการ

เกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	๑๓
การสร้างแบบทดสอบ	๑๕
การทดลองใช้แบบทดสอบ	๑๖
การปรับปรุงแบบทดสอบ	๑๘
วิธีดำเนินการทดสอบและรวบรวมข้อมูล	๒๐

๓. การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการค้นคว้า

การหาความถี่ของค่าตอบ	๒๒
การหาอัตราส่วนให้เห็นความสำคัญของคุณธรรม	๒๓
การเปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมระหว่างกลุ่มตัวอย่าง	๒๓
การหาความสำคัญของคุณธรรม	๔๒
การเปรียบเทียบความเห็นในคุณธรรมระหว่างเด็กหญิง - ชาย	๔๗
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๗

๔. บทขอ สรุปผล และเสนอแนะ

สรุปขอการค้นคว้า	๕๘
ผลการค้นคว้า	๕๘

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

๔. บทขอ สรุปผล และเสนอแนะ (ต่อ)

ขอเสนอแนะ ๒๓

บรรณานุกรม ๒๖

ภาคผนวก

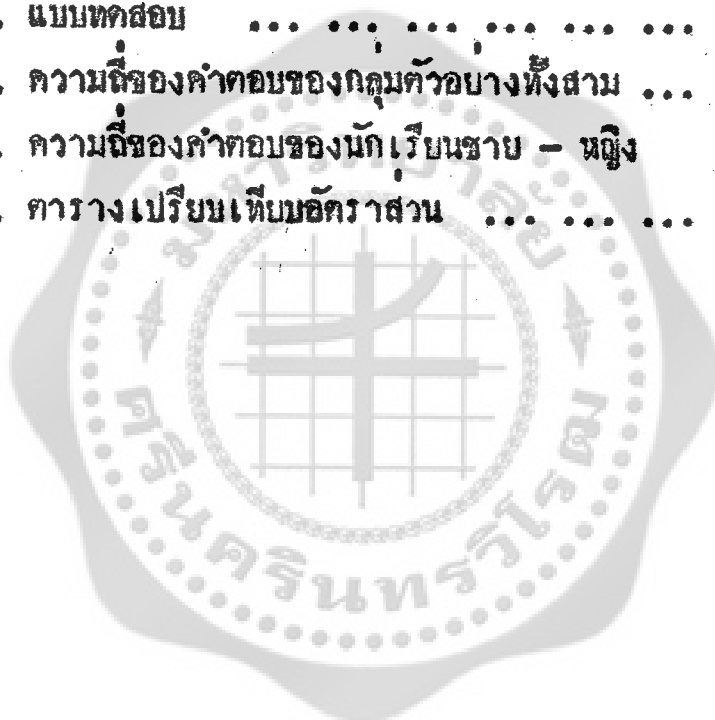
ก. คำชี้แจงประกอบการใช้แบบทดสอบ ๓๖

ข. แบบทดสอบ ๓๗

ค. ความถี่ของคำตอบของกลุ่มตัวอย่างทั้งสาม ๑๐๐

ง. ความถี่ของคำตอบของนักเรียนชาย - หญิง ๑๐๕

จ. ตารางเปรียบเทียบอัตราส่วน ๑๑๐

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
๑. จำนวนนักเรียน ชาย หญิงในกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทโรงเรียน	๑๔
๒. การประกอบของคุณธรรมทั้ง ๑๐ อย่าง	๑๔
๓. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์กับคุณธรรมที่มีต่อตนเอง	๒๕
๔. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่นกับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์	๒๕
๕. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านการ ใฝ่เรียนกับคุณธรรมที่มีต่อตนเอง	๒๖
๖. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อตนเองกับคุณธรรมด้านมนุษยธรรม	๒๖
๗. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อครอบครัวกับคุณธรรมที่มีต่อชุมชน	๒๗
๘. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อครอบครัวกับคุณธรรมที่มีต่อตนเอง	๒๗
๙. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนากับคุณธรรมด้านการ ใฝ่เรียน	๒๘
๑๐. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนากับคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว	๒๘
๑๑. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนากับคุณธรรมที่มีต่อตนเอง	๒๘
๑๒. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อครอบครัวกับคุณธรรมด้านการ ใฝ่เรียน	๒๘
๑๓. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติกับคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว	๓๐
๑๔. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติกับคุณธรรมที่มีต่อชุมชน	๓๐
๑๕. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติกับคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น	๓๑
๑๖. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่นกับคุณธรรมที่มีต่อตนเอง	๓๑
๑๗. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อครอบครัวกับคุณธรรมด้านมนุษยธรรม	๓๒
๑๘. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่นกับคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว	๓๒
๑๙. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนากับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์	๓๓
๒๐. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์กับคุณธรรมด้านมนุษยธรรม	๓๓
๒๑. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านมนุษยธรรมกับคุณธรรมที่มีต่อชุมชน	๓๔
๒๒. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อครอบครัวกับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์	๓๔

บัญชีตาราง (ต่อ)

[illegible]

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
๔๔. ความเห็นในคุณธรรมที่แตกต่างกันระหว่าง เกิดกับผู้ทรงคุณวุฒิ	๔๔
๔๕. ความเห็นในคุณธรรมที่แตกต่างกันระหว่าง เกิดกับครู	๔๕
๕๐. ความเห็นในคุณธรรมที่แตกต่างกันระหว่างครูกับผู้ทรงคุณวุฒิ	๕๐
๕๑. ค่าความสำคัญของคุณธรรมจากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	๕๑
๕๒. ค่าความสำคัญของคุณธรรมจากการพิจารณาของครู	๕๔
๕๓. ค่าความสำคัญของคุณธรรมจากการพิจารณาของ เกิด	๕๕
๕๔. ความดีของคำตอบแยกประเภทความเห็นจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสาม	๑๐๐
๕๕. ความดีของคำตอบของนักเรียนแยกเพศชาย - หญิง	๑๐๕
๕๖. ทดสอบค่านัยสำคัญในความแตกต่างระหว่างอัตราส่วน	๑๑๐

บทที่ ๑

บทนำ

คำนำ

ทุกประเทศชาติ ทุกสังคม ย่อมปรารถนาที่จะให้คนในประเทศชาติและในสังคมนั้นๆ เป็นพลเมืองดี จึงได้มีการส่งสอนอบรมให้การศึกษา เพื่อให้คนในสังคมมีความรู้ ความสามารถ ทักษะต่าง ๆ ตลอดจนทัศนคติและคุณธรรมอันดีงาม เพื่อที่จะสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข และยังจะช่วยให้ช่วยทำประโยชน์ให้แก่สังคมอีกด้วย

ประเทศไทยเราในสมัยก่อนๆ ไม่มีโรงเรียน แต่เราก็มีการอบรมสั่งสอน โดยเริ่มจากบ้านและวัด พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นครูคนแรกที่สอนลูก เป็นผู้อบรมบ่มนิสัย ให้แบบอย่าง ตลอดจนฝึกวิชาชีพให้ ผู้ปกครองที่รู้หนังสือก็จะสอนลูกให้ อ่าน เขียน และฝึกเลขเพิ่มขึ้นอีก ผลที่ได้จะมากหรือน้อย หรือดีแค่ไหน ขึ้นอยู่กับวิธีการของผู้ปกครอง ซึ่งย่อมแตกต่างกันไป แต่การเล่าเรียนในสมัยก่อนนั้น เด็กชายย่อมมีโอกาสมากกว่าเด็กหญิง เพราะผู้ปกครองนิยมพาเด็กชายไปฝากเล่าเรียนกับพระที่วัด โดยทำหน้าที่เป็นศิษย์วัดคอยปรนนิบัติรับใช้พระ พระก็สอนให้เล่าเรียนเขียนอ่าน ประสิทธิ์ประสาทความรู้วิทยาการต่าง ๆ ให้ ตลอดจนอบรมบ่มนิสัยให้มีความประพฤติและน้ำใจอันดีงามอีกด้วย เด็กบางคนยังมีโอกาสบวชเป็นสามเณร เล่าเรียนธรรมวินัย ถือศีล และปฏิบัติในทางธรรมไปด้วย คนที่มีใจบวชเณร เมื่ออายุครบปีสิบปีบริบูรณ์ก็นิยมบวชเป็นภิกษุ เล่าเรียนธรรมวินัย ถือปฏิบัติเคร่งในศีลต่างๆ แล้วก็เทศนาสั่งสอนหลักธรรมทางศาสนาให้ชาวบ้านยืดยาวอีกด้วย ดังนั้นในสายตาของชาวบ้านในสมัยนั้น ผู้ที่อยู่ในศีลในธรรม ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง ก็ถือว่าได้ทำหน้าที่เป็นพลเมืองดีแล้ว ผู้ที่ลาสิกขาสิกจากพระมา ย่อมถือกันว่าเป็น "คนสุก" เพราะได้รับการปรุงแต่งให้เป็นคนดี ผ่านการเล่าเรียนเขียนอ่าน รับการอบรมศีลธรรมจรรยาบรรณมาตามแล้ว มีหลักธรรมทางศาสนาเป็นเครื่องยึดมั่น เมื่อออกมาประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง

ก็ถือกันว่าเป็นพลเมืองดีได้

แต่ในสมัยนี้โลกเจริญขึ้นมาก ศิลปวิทยาการต่าง ๆ ก็มีเพิ่มขึ้น จำนวนพลเมืองก็เพิ่มขึ้น ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงต่างมีโอกาสเล่าเรียนได้เท่า ๆ กัน ลำพังแต่ผู้ปกครองและวิทยานิเทศการอบรมใดไม่ทั่วถึงและเพียงพอ อีกทั้งคนเราจำเป็นต้องทำงานและติดต่อกับพวกราชการกันมากขึ้น การฝึกหัดศีลธรรมเป็นแนวทางในการทำงานและดำรงชีวิตย่อมไม่พอเพียง ต้องอาศัยคติโลกหรือการยอมรับของสังคมเข้าประกอบด้วย เช่น การฆ่าสัตว์บางประเภท เป็นต้นว่า เป็ด ไก่ หมู วัว ทางศีลธรรมถือเป็นการทารุณโหดร้ายต่อสัตว์ แต่ถ้าไม่มีการฆ่าสัตว์ประเภทนี้เสียเลย คนเราก็จะเดือดร้อน เพราะจำเป็นต้องบริโภคเนื้อสัตว์ประเภทนี้อยู่เสมอ สังคมในปัจจุบันย่อมต้องการบุคคลที่มีความรู้สูง มีความสามารถ มีความประพฤติและคุณธรรมอันดีงามเพิ่มขึ้น จึงได้มีการจัดตั้งโรงเรียน เพื่ออบรมสั่งสอนเด็กให้เป็นแบบแผนขึ้นมา โดยมีความมุ่งหมายเพื่อเตรียมเด็กให้เติบโตเป็นพลเมืองคึกคักนั่นเอง

การตั้งโรงเรียนของไทยในระยะแรก ๆ นั้น มีจุดมุ่งหมายที่ชี้เฉพาะลงไป เช่น

• ใน พ.ศ. ๒๔๐๔ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนหลวงขึ้นในพระบรมมหาราชวัง นับเป็นโรงเรียนแรกที่มีขึ้นตรงตามศัพทโรงเรียนที่เข้าใจกันในปัจจุบันนี้ แนวการศึกษาของโรงเรียนซึ่งทรงตั้งขึ้นนั้น มีจุดประสงค์ไปทางวิชาหนังสือ และวิชาเลข ส่วนความมุ่งหมายอย่างแคบนั้นมีว่า ให้เล่าเรียนเพื่อให้กุลบุตรมีความรู้ ความสามารถพอที่จะเข้ารับราชการได้ •

ต่อมาคนไทยส่วนใหญ่มีความเข้าใจผิด นิยมไปเข้าโรงเรียนเพื่อที่จะเตรียมตัวรับราชการ บ้างก็เรียนโคกวัง ๆ กลาง ๆ เพื่อหันไปรับราชการและเป็นเสมียนกัน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักในข้อบกพร่อง และมีพระราชประสงค์จะเปลี่ยนแนวความคิดนี้ จึงมีพระบรมราชโองการให้เสนาบดีกระทรวง

กรรมการ ประกาศชี้แจงเรื่องรูปโครงการศึกษา พุทธศักราช ๒๔๔๖ ซึ่งมีความมุ่งหมายตอนหนึ่งว่า

"...การศึกษาทั้งปวงให้กำหนดประโยชน์แห่งผู้ที่จะได้เรียนเป็นสองภาค คือ

ภาคศึกษายังคง ใ้แก่ความรู้ทางผ่านสามัญศึกษา และวิสามัญศึกษาเพียงใด ซึ่งสมควรจะให้ราษฎรมีความรู้เป็นพื้นไว้ทุกคน พอให้รู้ดีชอบชั่วดี รู้วิชากลาง ๆ ไว้ให้พอแก่ที่จะต้องใช้อยู่ทุกวัน รู้จักทางที่จะรักษาตัว ทั้งส่วนชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินสมบัติ และชื่อเสียงให้พอครองตนเป็นพลเมืองดีได้คนหนึ่ง กับให้รู้จักทำการหาเลี้ยงชีพตามภูมิฐานะแห่งตระกูลของตน รวมเรียกว่า ประถมศึกษาภาคหนึ่ง" ๒

นี้จะเห็นได้ว่า แผนการศึกษาของไทยได้เริ่มมีจุดหมายที่จะอบรมเด็กให้เป็นพลเมืองดี ในสมัยก่อนมาแผนการศึกษาชาติ ก็ได้รับการปรับปรุงอีกหลายครั้ง แม้กระทั่งแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช ๒๕๐๓ ซึ่งใช้อยู่ในขณะนี้ ก็ยังคงมีจุดหมายที่จะอบรมเด็กให้เป็นพลเมืองดีเป็นอันดับแรก ดังกล่าวไว้ต่อไปนี้

"รัฐมีความมุ่งหมายให้พลเมืองทุกคนได้รับการศึกษาตามควรแก่ศักยภาพ เพื่อเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม และวัฒนธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีสุขภาพสมบูรณ์ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย มีความรู้ ความสามารถที่จะประกอบอาชีพ และทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ" ๓

ดังนั้นหน้าที่อันสำคัญของโรงเรียน ก็คือการเตรียมเด็กให้เป็นพลเมืองดีนั่นเอง ความเป็นพลเมืองดีในที่นี้ เมื่อพิจารณาจากจุดหมายของแผนการศึกษาชาติที่ระบุไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา ควรจะมีองค์ประกอบอย่างน้อยสี่อย่าง คือ

- ๑. มีความรู้
- ๒. มีความสามารถและทักษะต่าง ๆ
- ๓. มีทัศนคติที่ดี
- ๔. มีคุณธรรมอันดีงาม

๒. ศึกษาธิการ, กระทรวง, ลก, หน้า ๒๗.

๓. ศึกษาธิการ, กระทรวง, หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนต้น หน้า ๔ - ๖.

ดังนั้นหน้าที่ของโรงเรียนในการเตรียมเด็กให้เป็นพลเมืองดีนั้น ก็คือ จะต้องให้ความรู้แก่เด็ก จะต้องฝึกทักษะและความสามารถต่าง ๆ ให้ จะต้องปลูกฝังทัศนคติและคุณธรรมอันดีงามให้

แต่เด็กมิใช่แต่จะรับการปลูกฝังทัศนคติและคุณธรรมจากโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว พ่อแม่, ผู้ปกครอง, เพื่อนฝูง, ตลอดจนสังคม ก็มีส่วนอย่างยิ่งในการปลูกฝังทัศนคติและคุณธรรมแก่เด็กด้วย วิธีการเรียนแบบอย่าง ตลอดจนการลงโทษและให้รางวัลจะช่วยให้การปลูกฝังคุณธรรมได้มากยิ่งขึ้น เด็กจากครอบครัวต่าง ๆ มาเข้าโรงเรียน ย่อมมีคุณธรรมที่รับมาจากผู้ปกครองแตกต่างกันไปตามการอบรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจมีทั้งดีและไม่ดี โรงเรียนจึงมีหน้าที่อบรมบ่มนิสัย ปลูกฝังคุณธรรมแก่เด็กไปในทางที่พึงปรารถนา ตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติ โดยอาศัยปีดแนวการปลูกฝังอบรมตามหลักสูตรที่กำหนดไว้

ทอมสัน และผู้ร่วมงาน ๔ โลกกล่าวถึงหน้าที่ของโรงเรียนในการปลูกฝังคุณธรรมแก่เด็กว่า โรงเรียนมีหน้าที่จัดสรรโอกาสให้เด็กได้เรียนตามหลักสูตรและกิจกรรมที่โรงเรียนและสังคมเห็นดีเห็นควรแล้ว เช่น ให้ได้อ่านหนังสือวรรณคดีที่ไพเราะ มีคุณค่า ให้ได้เรียนศิลปะ ดนตรี อันเป็นการฝึกสุนทรียภาพ ให้ได้เล่นกีฬา และกิจกรรมที่ฝึกน้ำใจอันดีงามต่อหมู่คณะ เป็นต้น

ปัญหา

ทุกวันนี้ ผู้ใหญ่ต่างพากันวิตกและวิพากษ์วิจารณ์ถึงปัญหาความประพฤติของเยาวชนเป็นอันมาก ได้มีการค้นคว้าหาสาเหตุที่ทำให้เยาวชนประพฤติไม่เรียบร้อย พร้อมทั้งพยายามหาแนวทางแก้ไขอย่างเต็มที่ เด็กที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาไปแล้ว บางคนก็ประพฤติชั่วร้าย ไม่สนใจเรียนหนังสือ ไม่สนใจงานบ้านงานการ ซึ่งเป็นที่น่าเสียดาย ปัญหาความประพฤติของเยาวชน จะมีสาเหตุบางส่วนมาจากโรงเรียน เด็กในวัยนี้มีความอยากรู้อยากเห็น จากโรงเรียนและหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้นในขณะเด็กยังเล็ก หรือให้เด็กที่มีความรู้แก่ประถมศึกษาได้ขึ้นทำหน้าที่เป็นหน่วยสำคัญของสังคม จะมีผลน้อยในการเป็นพลเมืองดีมากนักน้อยเพียงไร ในด้านการให้ความรู้และการ

ฝึกทักษะต่างๆนั้น ก็ได้มีการปรับปรุงอบรมครู ให้ใช้วิธีสอนและเนื้อหาที่เหมาะสมกับ
เด็กอยู่เสมอ ตลอดจนมีวิธีวัดผลตัดสินให้เด็กได้หรือตกอยู่แล้ว เด็กที่เรียนจบประ
ถมปีที่สี่ออกไป จึงมีความรู้ความสามารถสำหรับชั้นเบื้องต้นนี้แล้ว แต่ยังไม่เป็นที่
ทราบแน่นอนว่า เด็กเหล่านี้จะได้รับการปลูกฝังอบรมคุณธรรมและทัศนคติให้เพียงพอ
พร้อมที่จะเป็นพลเมืองที่ดีได้เพียงใด

ข้อสมมุติฐานที่ใช้ในการค้นคว้า

๑. ในฐานะที่เด็กมาเข้าโรงเรียน มีครูเป็นผู้อบรมปลูกฝังคุณธรรมแห่งความ
เป็นพลเมืองดีตามแนวหลักสูตรประถมศึกษา ดังนั้น คุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดี
ของเด็กที่เรียนจบประถมปีที่สี่ไปแล้ว ก็ควรจะสอดคล้องกับคุณธรรมที่ครูมุ่งหวังจะให้
เด็กปฏิบัติเกี่ยวกับการ เป็นพลเมืองดี

๒. ในฐานะที่ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นหน่วยสำคัญของสังคม ที่ทำงานและให้บริการสัง
คม ย่อมปรารถนาที่จะให้เด็กเจริญเติบโตไปในทางที่สังคมต้องการ ดังนั้นคุณธรรม
แห่งความเป็นพลเมืองดีของเด็ก และความคิดเห็นที่ครูมุ่งหวังจะให้เด็กปฏิบัติ ก็ควร
จะสอดคล้องกับความคิดเห็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิมุ่งหวังจะให้เด็กปฏิบัติด้วย

ข้อตกลงเบื้องต้น

เมื่อพิจารณาความมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๐๓
คุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดี ควรจะประกอบด้วยคุณธรรมด้านต่างๆอย่างน้อย ๑๐
ด้านคือ

๑. คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์
๒. คุณธรรมที่มีต่อตนเอง
๓. คุณธรรมที่มีต่อศาสนา
๔. คุณธรรมที่เกี่ยวกับการเรียน
๕. คุณธรรมที่มีต่อชุมชน
๖. คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว
๗. คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น
๘. คุณธรรมด้านมนุษยธรรม

๙. คุณธรรมที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่

๑๐. คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติและชนบประเพณี

ความมุ่งหมายในการศึกษาเรื่องนี้

ความมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อจะศึกษาคุณค่าหลักสูตรประณมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๐๓ นั้น ได้เตรียมเด็กที่เรียนจบประถมปีที่สี่ไปแล้ว ให้พร้อมที่จะมีคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองที่ดีมากน้อยเพียงใด

ความมุ่งหมายเฉพาะ

๑. เพื่อศึกษาว่า ถ้าคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีประกอบด้วยคุณธรรมต่างๆ ๑๐ ด้านดังกล่าวแล้ว เด็กที่จบประถมปีที่สี่จะมีคุณธรรมด้านไหนมาก ด้านไหนน้อยเพียงไร

๒. เพื่อเปรียบเทียบว่า นักเรียนที่เรียนจบประถมศึกษาคอนตันแล้ว มีคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดี สอดคล้องกับความคิดเห็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิมุ่งหวังจะให้เด็กปฏิบัติเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีมากน้อยเพียงไร

๓. เพื่อเปรียบเทียบว่า นักเรียนที่เรียนจบประถมศึกษาคอนตันแล้ว มีคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดี สอดคล้องกับความคิดเห็นที่ครูมุ่งหวังจะให้เด็กปฏิบัติเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีมากน้อยเพียงไร

๔. เพื่อเปรียบเทียบว่า ครูผู้ทำการอบรมปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็กตามหลักสูตรประณมศึกษานั้น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดี สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเพียงไร

๕. เพื่อเปรียบเทียบว่า เด็กหญิงและเด็กชายที่เรียนจบหลักสูตรประณมศึกษาคอนตันแล้ว มีคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกันเพียงไร

ความสำคัญของการศึกษาเรื่องนี้

๑. เป็นการสำรวจความคิดเห็นของเด็ก ในด้านที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองดี ว่าถ้าเด็กรับการอบรมปลูกฝังคุณธรรมตามแนวที่หลักสูตรกำหนดไว้ครบสี่ปีแล้วนั้น

จะมีคุณธรรมค้ำไทนมากค้ำไทนน้อย และในฐานะที่เด็กเหล่านี้จะเติบโตทำหน้าที่เป็นหน่วยสำคัญของสังคม ทำให้ทราบแนวโน้มได้ว่า เด็กเหล่านี้จะเป็นพลเมืองดีได้มากน้อยเพียงไร

๒. เป็นประโยชน์ต่อครู เพราะเป็นการประเมินผลการอบรมปลูกฝังคุณธรรมว่าครูส่วนใหญ่อบรมเด็กได้ผลเพียงไร ตรงตามความมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ คุณธรรมค้ำไนใดที่ไคดน้อยก็ควรจะได้รับกาแก้ไขเพิ่มเติมในการอบรมเด็กรุ่นต่อไป

๓. การที่ไคทราบความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการปฏิบัติคนเป็นพลเมืองดี ก็เสมือนทราบความจริงว่า ปัจจุบันสังคมมีแนวโน้มเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีไปในค้ำไนใด หลักสูตรที่กำหนดไคไจจะสอดคล้องกับความต้องการของสังคมเพียงไร สมควรแก้ไขปรับปรุงในค้ำไนใด

ขอบเขตของการค้ำไนเรื่องนี้

ผู้ค้ำไนควาต้องการศึกษาคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีเฉพาะในค้ำไนต่างๆ

๑๐ ค้ำไน คือ

๑. คุณธรรมค้ำไนความซื่อสัตย์
๒. คุณธรรมที่มีค้ำไนตนเอง
๓. คุณธรรมที่มีค้ำไนศาสนา
๔. คุณธรรมที่เกี่ยวกับการเรียน
๕. คุณธรรมที่มีค้ำไนชุมชน
๖. คุณธรรมที่มีค้ำไนครอบครัว
๗. คุณธรรมที่มีค้ำไนผู้อื่น
๘. คุณธรรมค้ำไนมนุษยธรรม
๙. คุณธรรมที่เกี่ยวกับอำนาจและกฎข้อบังคับ
๑๐. คุณธรรมที่มีค้ำไนประเทศชาติและชนบประเพณี

ผู้ค้ำไนควาได้วางขอบเขตการศึกษาเฉพาะกับกลุ่มค้ำไนอย่างค้ำไนนี้

๑. นักเรียนที่กำลังเรียนชั้นประถมปีที่ ๕ จำนวน ๒๕๑ คน จากโรงเรียนประถมศึกษาและเทศบาลในจังหวัดพระนคร ๖ โรงเรียน

๒. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่สี่จำนวน ๒๕ คน จากโรงเรียนประชาบาลและเทศบาลในภาคศึกษาหนึ่ง ๒๔ โรงเรียน

๓. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีจากผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดพระนคร และธนบุรี จำนวน ๕๐ คน

คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ

พลเมืองดี หมายถึงบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทัศนคติ และคุณธรรม อันดีงาม และปฏิบัติตนเป็นประโยชน์แก่สังคม

ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึงผู้ที่มีความรู้ดี มีประสบการณ์กว้างขวาง มีการปฏิบัติตนดี และตระหนักในหน้าที่พลเมืองของประเทศไทย เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงและทำงานเกี่ยวกับงานกับการอบรมเยาวชนและการบริการสังคม

คุณธรรม คือความคิดรวบยอดในความรู้สึกลึกซึ้งชอบชั่วดี อันเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งควบคุมพฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อสนองความปรารถนา สามารถมองเห็นว่า อะไรเป็นสิ่งพึงปรารถนาของคนกลุ่มใหญ่ และพร้อมที่จะแสดงออกเมื่อมีเหตุการณ์หรือสิ่งแวดลอมมากระตุ้น

ระดับความเห็น คือ ระดับของการตัดสินใจพิจารณาความเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมว่าอะไรควรและไม่ควรเพียงไร ในที่นี้แบ่งระดับความเห็นออกเป็น ๔ ระดับ คือ สมควรอย่างยิ่ง, สมควร, ไม่สมควร, ไม่สมควรอย่างยิ่ง

หลักสูตรประถมศึกษา คือรายการวิชาต่างๆสำหรับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขึ้นไว้ในปีพุทธศักราช ๒๕๐๓.

เอกสารการค้นคว้าของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้าเรื่องนี้

กู๊ดอินซ์ ๕ โคออดิงถึงการศึกษาคูณธรรมที่วูดรฟ (Goodenough) ทำการทดลองในปี ค.ศ. ๑๙๔๑ โดยบียัทลกว่า ถ้ามีสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆมากระตุ้นให้คนเรา ได้มีโอกาสเลือกความสำคัญของทางออกในการแก้ปัญหาเหล่านั้นแล้ว จะแสดงให้เห็นเป้าหมายที่แตกต่างกันในการดำรงชีวิตของคนเราได้ วูดรฟได้สร้างเรื่องราววลีต่างๆที่

ประกอบขึ้นด้วยเหตุการณ์ต่างๆที่อาจประสบได้จริงในชีวิตของคนเรา ในเหตุการณ์นั้นก็มีคุณธรรมหรือลักษณะอันพึงปรารถนาแฝงไว้ในทางออกในการแก้ปัญหาทุกเรื่อง สำหรับเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้รับการทดลองเลือกความสำคัญของทางออกต่างๆนั้น คุณธรรมที่ผู้รับการทดลองเลือกเพื่อแสดงเป้าหมายแห่งวิถีทางดำรงชีวิตได้แก่

ความมั่นคง ร่ารวย, การคบค้าสมาคม, อำนาจทางการเมือง, การบริการสังคม, ชีวิตที่สุขสบายในบ้าน, การครองชีพที่ไม่ฝืดเคือง, การศาสนา, ความมั่นคงในทางอาชีพและการเงิน, การพัฒนาตนเอง, การเผชิญภัย, การคบมิตรสหาย, และกิจกรรมชั่วบุญเสริมสติ ปัญญา

นอกจากนี้ผู้คร่ำยังได้เน้นให้เห็นว่า เป้าหมายในการดำรงชีวิตที่แตกต่างกันนั้น ขึ้นอยู่กับท้องถิ่น, การทำงาน, อาชีพ, การศึกษา

การคบค้าของผู้คร่ำ มีส่วนพาดพิงกับการคบค้าคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองของผู้เขียน ในแง่ที่มีการสร้างสถานการณ์เป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้รับการทดลองเลือกทางออกในการแก้ปัญหา และมีคุณธรรมแฝงไว้ในทางออกแต่ละด้าน เมื่อผู้รับการทดลองเลือกทางออกใด ก็แสดงว่า มีคุณธรรมประจำใจในค่านั้นๆ

แมคโดนัลด์^๒ ได้อ้างถึงการค้นคว้าของฮาร์ทฮอร์น และชัตเติลเวิร์ท (Heartshorn & Shuttleworth) ซึ่งได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของเด็กในแง่อะไรถูกอะไรผิด กับความคิดเห็นของผู้ปกครอง, เพื่อนฝูง, ประธานชุมนุมต่างๆของโรงเรียน, ครูที่สอนประจำ, และครูที่สอนธรรมพิเศษวันอาทิตย์ ผลที่ได้ปรากฏว่า

๑. มีค่าสหสัมพันธ์สูงสุดระหว่างความคิดเห็นของเด็ก กับความคิดเห็นของผู้ปกครอง
๒. มีค่าสหสัมพันธ์ต่ำสุดระหว่างความคิดเห็นของเด็ก กับครูสอนธรรมพิเศษวันอาทิตย์

ทั้งนี้ เราได้เสนอแนะว่า ผู้ปกครองมีอิทธิพลมากในการปลูกฝังคุณธรรมแก่เด็ก

^๒ McDonald, F.J., Educational Psychology, p. 282.

เพราะมีโอกาสน้อยใกล้ชิด และฝึกอบรมเด็กมาตั้งแต่เล็ก ๆ เด็กจึงรับเอาแบบอย่างจากครูปกครองมาฝึกถือเป็นสิ่งที่ตนพึงปฏิบัติ ส่วนครูสอนธรรมพิเศษวันอาทิตย์นั้นเด็กไม่ค่อยมีโอกาสน้อยใกล้ชิด จึงรับเอาแบบอย่างมาน้อย

การค้นคว้าเรื่องนี้มีส่วนพาดพิงถึงการค้นคว้าคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีของผู้เขียนในแง่ที่ว่า ครูประจำชั้นซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดเด็กกรองจากครูปกครอง บ่มมีอิทธิพลในการปลูกฝังคุณธรรมแก่เด็ก และคุณธรรมในค่านความเป็นพลเมืองดีของเด็กก็ควรจะสอดคล้องกับคุณธรรมที่ครูมุ่งหวังจะให้เด็กปฏิบัติ

× มิลเลอร์^๗ ได้อ้างอิงถึงการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับคุณธรรมที่โรธแมน (Rothman) ทำไว้ เขาได้สำรวจองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม มีขอบข่าย ๔ ด้านด้วยกันคือ ความคิด, ทัศนคติ, ความสนใจ, ความรู้สึก, การกระทำ, ความมุ่งมั่น, การคาดหวัง, และความเชื่อ เขาได้ทำการทดลองกับนักเรียนชั้นปีที่เก้าโดยคำนึงถึงภูมิหลังเกี่ยวกับการแบ่งชั้นของประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับค่าย ปรากฏว่า

๑. เด็กชายที่เป็นชนชั้นต่ำระดับสูงนั้น รู้จักเลือกงานอดิเรกที่มีคุณค่า, มีความคิดในการเสียสละเพื่อส่วนรวมช่วยการตั้งใจเป็นทหาร ส่วนเด็กหญิงจากชนชั้นต่ำระดับสูงนั้นสนใจกิจกรรมกีฬา และการพักผ่อนหย่อนใจ

๒. เด็กที่มาจากชนชั้นกลางระดับต่ำ ชอบใช้เวลาว่างในการทบทวนสั่งสม, การฝึกซ้อมดนตรี, การฝึกซ้อมเต้นรำ, มีโครงการสำหรับอนาคตและชีวิต มีความตั้งใจที่จะศึกษาต่อให้ถึงระดับวิทยาลัย และสนใจในการหาเงิน

การทดลองเรื่องนี้มีส่วนพาดพิงถึงการค้นคว้าคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีของผู้เขียนในแง่ที่ว่า เพศ และความเป็นอยู่ทางบ้านทำให้ความคิดเห็นในค่านพลเมืองดีต่างกันได้

× สเตรง^๘ ได้อ้างอิงถึงการค้นคว้าของเบอร์คส์ (Burks) ซึ่งได้สำรวจองค์ประกอบของความสำเร็จในการเข้าถึงคัมของนิสิตระดับวิทยาลัย โดยทดลองกับ

๗

Miller, C.H., Foundation of Guidance, p.306.

๘

Strang, R., Group Work in Education, pp. 14 - 15

นิสัยที่เขาสังคมได้ดี และนิสัยที่ประสบความสำเร็จในการเข้าสังคมกลุ่มละ ๒๖ คน พบลักษณะของผู้ที่จะเข้าสังคมได้ดีคือ

คุณลักษณะประจำตัว ได้แก่ การมีอารมณ์ขัน, คำนึงถึงผู้อื่น, มีความรู้สึกอบอุ่น, มีความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น, ฉลาดและมีความคิดริเริ่ม, รู้จักแก้ไขสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความไม่สบายใจ, เป็นคนเปิดเผยตรงไปตรงมา, ซื่อสัตย์สุจริต, ระลึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ รู้จักปรับตัวให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม

คุณลักษณะทางอาชีพ ได้แก่ มีความมั่นใจเพียงพอที่จะเปิดอาชีพด้านหนึ่งด้านใดโดยเฉพาะ, มีความรู้ทั่วไปในเรื่องเงินและพลังงาน, มีความมั่นใจเพียงพอที่จะเปิดอาชีพที่เกี่ยวข้องของติดต่อกับประชาชน, ระวังในการคบค้าสมาคม, ยินดีรับคำแนะนำและคำทักท้วงจากผู้อื่น, สนทนากับเพศตรงข้ามได้คล่องแคล่ว

การศึกษาคุณค่าของเบอร์คส์ มีส่วนพาคึงถึงการศึกษาคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองของผู้เขียน คือทำให้พบลักษณะบางประการที่สังคมต้องการ ซึ่งผู้เขียนนำมาใช้ในการศึกษาคุณธรรม อันได้แก่ คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ และคุณธรรมที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือเห็นอกเห็นใจผู้อื่นหรือมนุษยธรรมนั่นเอง

✕ไรส์และโคลแมน^๔ ได้ศึกษาค้นคว้าคุณธรรมบางประการของเด็กวัยรุ่นชั้นมัธยมศึกษาใน ๑๐ โรงเรียน พบว่าเด็กจากโรงเรียนทั้งสิบแห่ง มีคุณธรรมส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน แต่เมื่อวิเคราะห์รายละเอียด พบว่ามีลักษณะบางประการแตกต่างกัน ในระหว่างคุณธรรมของเด็กหญิงและเด็กชาย คือ

๑. เด็กชายนิยมการเก่งด้านกีฬามากกว่าการเก่งด้านการเรียน แต่เด็กหญิงจากชนชั้นกลาง นิยมทำตนให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายในหมู่มากกว่านิยมการเรียนเก่ง

๒. ในบรรดาเด็กที่ได้รับเลือกจากครูและเพื่อนว่าเป็นเด็กดีของห้องเรียนนั้น เด็กดีฝ่ายชายมีจำนวนคนอยากเรียนเก่งมากกว่าเด็กดีฝ่ายหญิง และเด็กดีทั้งหมดที่ปรารถนาอยากเรียนเก่งมีจำนวนมากกว่าเด็กดีที่ปรารถนาอยากเล่นกีฬาเก่งเพียงเล็กน้อย

^๔ Reiss, A.J. and Coleman, J.S., "Effect of Adolescent Culture", Journal of Children 4:pp.26 - 28, Jan. - Feb., 1962.

การค้นคว้าของโรสและโคลแมน มีส่วนพาดพิงถึงการศึกษาคุณธรรมของผู้เขียน ในแง่ที่มีการยกความสำคัญของการเรียนเข้ามาค้นคว้า และคำนึงถึงความแตกต่างในคุณธรรมระหว่างเด็กหญิงกับเด็กชาย

ครอนบาค^{๑๐} ใ้ข้ออ้างถึงถึงการศึกษาค้นคว้าของ มิด (Head) ที่ไ้ศึกษาวัฒนธรรมของชนอเมริกันหลายเผ่า เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กและความมุ่งหวังที่ผู้ใหญ่มีต่อเด็ก มิด ไ้ชี้ให้เห็นถึงการเลี้ยงดูเด็กเผ่าอินเดียนแดงที่ส่วนใหญ่ปล่อยให้ปู่ย่าตายายเลี้ยงดู เผ่าซาโมอันส์ (Samoans) ที่ปล่อยให้พี่สาวคนโตเลี้ยงดู พวกเขาปรารถนาจะในทะเลแปซิฟิกใต้ ที่พ่อแม่เลี้ยงดูฝึกอาชีพให้เอง มิดได้จำแนกประเภทของผู้ใหญ่ตามความมุ่งหวังที่ผู้ใหญ่มีต่อเด็ก เป็น ๓ ประเภท คือ

๑. ผู้ใหญ่ประเภทที่เลี้ยง (Nurses) มุ่งหวังให้เด็กสนุกสนานเบิกบานใจในกิจกรรมต่างๆ มุงให้เด็กทำอะไรก็ได้สำเร็จด้วยตนเองและเป็นตัวของตัวเอง

๒. ผู้ใหญ่ประเภทพ่อแม่ (Parents) มุ่งหวังให้เด็กมีความสำเร็จในงานต่างๆ มุงให้มีความไม่สูง มุงฝึกอาชีพให้

๓. ผู้ใหญ่ประเภทปู่ย่าตายาย (Grandparents) มุ่งหวังให้เด็กซาบซึ้งในชนบประเพณี ปฏิบัติตามแบบแผนดั้งเดิม

การศึกษาค้นคว้าของมิด มีส่วนพาดพิงถึงการศึกษาคุณธรรมของผู้เขียนในเรื่องความมุ่งหวังของผู้ใหญ่ที่จะให้เด็กปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ทำให้ตระหนักว่าจะต้องเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้ใหญ่หลายๆประเภท จะไ้ทราบความคิดเห็นอันแท้จริงในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของเด็ก

วิธีดำเนินการ

เกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้นที่กรมสามัญศึกษา ร่วมกับสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็กกำลังดำเนินการอยู่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าเรื่องนี้ สถาบันระหว่างชาติ เลือกโรงเรียนจากโรงเรียนประถมศึกษาและเทศบาลที่เปิดสอนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ทั่วประเทศ โดยอาศัยตารางสุ่มตัวอย่างของ เบคส์ จึงได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับโครงการวิจัยหลักสูตรฯ ดังนี้

๑. กลุ่มตัวอย่างนักเรียน สุ่มตัวอย่างมาจากศึกษาระ ๑๒ โรงเรียน
๒. กลุ่มตัวอย่างครู สุ่มตัวอย่างมาจากศึกษาระ ๒๔ โรงเรียน
๓. กลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันระหว่างชาติได้ขอความร่วมมือจากผู้ที่มีความรู้ดี มีประสบการณ์กว้างขวาง มีชื่อเสียงทางงานเกี่ยวกับการอบรมเด็ก และการสังคม จำนวน ๕๐ คน

เนื่องจากผู้เขียนมีเวลาอันจำกัด และศึกษาเพียงส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยหลักสูตรฯ จึงได้เลือกกลุ่มตัวอย่างเพียงส่วนหนึ่งจากที่สถาบันระหว่างชาติได้เลือกไว้แล้ว คือ

๑. กลุ่มตัวอย่างนักเรียน โรงเรียนที่เรียนจบหลักสูตรประถมศึกษาสี่ปีจากโรงเรียนในตลุ่มตัวอย่างในจังหวัดพระนคร เนื่องจากการติดตามเด็กที่เรียนจบประถมศึกษาสี่ปีไปแล้วทั้งหมดให้มารับการทดสอบย่อมทำได้ยาก ผู้ค้นคว้าจึงใช้เด็กที่เพิ่งจบประถมศึกษาสี่และกำลังเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ รวมทั้งเด็กตกชั้นที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาสี่ เข้าไว้ในกลุ่มตัวอย่างสำหรับทดสอบด้วย เพราะถือว่า

ได้เรียนครบหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้นแล้ว

โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒ โรงเรียน เป็นโรงเรียน
ประชาบาล ๒ โรงเรียน เป็นโรงเรียนเทศบาล ๔ โรงเรียน ได้จำนวนนักเรียน
ที่ใช้ทำการทดสอบ ๒๕๑ คน เป็นชาย ๑๓๐ คน หญิง ๑๒๑ คน

ตาราง ๑. จำนวนนักเรียนชายหญิงในกลุ่มตัวอย่าง
แยกตามประเภทโรงเรียน

โรงเรียน	ประเภท	จำนวนนักเรียน		
		ชาย	หญิง	รวม
๑	ประชาบาล	๑๔	๑๔	๒๘
๒	ประชาบาล	๑๕	๖	๒๑
๓	เทศบาล	๓๔	๑๕	๔๙
๔	เทศบาล	๑๗	๒๒	๓๙
๕	เทศบาล	๕๖	๓๔	๙๐
๖	เทศบาล	๓๔	๒๕	๕๙
รวม		๑๓๐	๑๒๑	๒๕๑

๒. กลุ่มตัวอย่างครู เนื่องจากครูเป็นผู้สั่งสอนอบรมเด็ก ย่อมมีความ
สำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีให้แก่เด็ก โดยยึดตามแนวหลัก
สูตรที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ อันเป็นชั้นสุดท้ายที่
เด็กจะจบออกไป ย่อมมีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็กมาก ถ้าการปลูกฝัง
คุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีได้ผล เด็กก็ควรจะแสดงคุณธรรมค่านี้นอกคณ
คามที่ครูมุ่งหวังจะให้เด็กปฏิบัติในการเป็นพลเมืองดี ผู้ค้นคว้าจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง
ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ จากโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างในภาคศึกษา ๑ ซึ่งได้จำนวน
ครูที่ใช้ทดลอง ๒๕ คน จากโรงเรียน ๒๔ โรงเรียน.

๓. กลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิ เลือกจากผู้ที่มีความรู้ดี มีประสบการณ์กว้างขวาง มีชื่อเสียง ทำงานเกี่ยวข้องกับการศึกษาอบรมเด็กและสังคม เป็นผู้ตระหนักดีในเรื่องหน้าที่พลเมืองของประเทศไทย มีจำนวน ๕๐ คน เลือกโดยคณะนิสิตปริญญาโท สถาบันระหว่างชาติฯ เสนอชื่อให้คณะอาจารย์ที่ปรึกษาฯ เลือกอีกทีหนึ่ง จึงได้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งประกอบด้วยบุคคลในตำแหน่งวงงานต่อไปนี้

๑. ผู้บริหารการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ มหาวิทยาลัยและวิทยาลัย
๒. เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ, มหาวิทยาลัยและวิทยาลัย

๓. ศึกษาพิเศษ

๔. ครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่ ของโรงเรียนปรับปรุงกรมสามัญศึกษา, โรงเรียนอนุบาล, โรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนสาธิต

๕. อนุศาสนาจารย์และเจ้าหน้าที่พุทธสมาคม

๖. ผู้บริหารการลูกเสือ, อนุภาษาศ และพลศึกษา

๗. เจ้าหน้าที่ตำรวจเยาวชนและศาลคดีเด็ก

๘. เจ้าหน้าที่กรมประชาสัมพันธ์และสังคมสงเคราะห์

๙. เจ้าหน้าที่วิจัย ของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย

๑๐. นักหนังสือพิมพ์ วิทยุ และบุคคลภายนอก

การสร้างแบบทดสอบ

แบบทดสอบนี้ ครั้งแรกสร้างเป็นเรื่องราวหรือสถานการณ์สั้น ๆ ๒๐ เรื่อง ด้วยความช่วยเหลือจากคณะนิสิตและอาจารย์สถาบันระหว่างชาติฯ สถานการณ์แต่ละเรื่องมีทางออกสำหรับแก้ปัญหาเป็นการกระทำถึง ๓ แบบ แต่ละแบบก็มีคุณธรรมอย่างหนึ่งแฝงเอาไว้ ผู้รับการทดลองจะต้องอ่านเรื่องราวและพิจารณาว่า การกระทำ หรือทางออกแต่ละแบบ สมควรหรือไม่สมควร เพียงไร

เรื่องราวหรือสถานการณ์ที่สร้างขึ้นนั้น สร้างให้มีจุดมุ่งหมายสอดคล้องกับคุณลักษณะแห่งความเป็นพลเมืองที่ดีที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๐๑ และคุณลักษณะแห่งความเป็นพลเมืองที่ดีที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้นกว้าง

และละเอียดเกินกว่าแบบทดสอบจะคลุมไ้ทั้งหมด คุณคว่าจึงเลือกคุณธรรมใหญ่ๆ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของความเป็นพลเมืองดี พร้อมทั้งกำหนดหมายเลขประจำคุณธรรมเพื่อให้เรียกให้เป็นທີ່เข้าใจดังนี้คือ

หมายเลข ๑	คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์
" ๒	คุณธรรมที่มีต่อตนเอง
" ๓	คุณธรรมที่มีต่อศาสนา
" ๔	คุณธรรมที่เกี่ยวกับการเรียน
" ๕	คุณธรรมที่มีต่อชุมชน
" ๖	คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว
" ๗	คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น
" ๘	คุณธรรมด้านมนุษยธรรม
" ๙	คุณธรรมที่มีต่ออำนาจกฎข้อบังคับ
" ๑๐	คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ ชนบประเทศ

นอกจากนี้ในการสร้างสถานการณ์ คุณคว่ายังคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและตัวเด็ก กล่าวคือ ต้องเป็นสถานการณ์ที่สามารถเกิดขึ้นได้จริง และเด็กทุกท้องถิ่นของประเทศไทยอาจประสบกับสถานการณ์เช่นนั้นได้ เพราะแบบทดสอบนี้ต้องใช้กับเด็กทั่วประเทศ ในโครงการวิจัยหลักสูตรประถมศึกษาด้วย

การทดลองใช้แบบทดสอบ

เมื่อสร้างแบบทดสอบขึ้นแล้ว ผู้เขียนต้องการทดลองว่าจะใช้วิธีการใดเด็กจึงจะเข้าใจดีที่สุด จะใช้เวลาและความยาวของข้อทดสอบเท่าไรจึงจะเหมาะสมกับเด็ก จึงได้พิมพ์แบบทดสอบโดยใช้สถานการณ์เพียง ๑๔ เรื่อง นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑๓๑ คน ของโรงเรียนเทศบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยสร้างวิธีการให้เด็กตอบเป็นสองวิธี คือ

วิธีที่หนึ่ง

มีของตารางความเห็นไว้ร่วมกันในคอนท้ายของข้อย่อยทั้งสามข้อซึ่งเป็นทางออกในการแก้ปัญหาทั้ง ๓ แบบ สำหรับให้เด็กเลือกใส่เครื่องหมาย ลงให้ตรง

กับความคิดเห็นของตน พร้อมทั้งมีเส้นประไว้สำหรับแสดงความคิดเห็นอื่นๆในการแก้ปัญหาด้วย

ตัวอย่าง

ขณะที่เรียนวิชาเลขอยู่ ครูสอนตัวอย่าง แต่ลืมเอาตัวทศมารวมเข้าด้วย ทำให้เ่ค่าตอบผิดไป นักเรียนคนอื่นๆไม่ทันสังเกตเห็นก็ตั้งหน้าผอลงไป มีเด็ก ๓ คนที่รู้ว่าผิด

	สมควร อย่างยิ่ง	สมควร ไม่สมควร	ไม่สมควร อย่างยิ่ง
คนที่ ๑ กระซิบบอกเพื่อนว่าครูสอนผิด			
คนที่ ๒ นิ่งเงียบปล่อยให้เพื่อนลอกไป			
คนที่ ๓ รีบบอกครูทันที			

ถ้าเป็นเธอ เธอจะทำอย่างไร

วิธีที่สอง

เป็นวิธีที่ให้เด็กเลือกเรียงลำดับความสำคัญช่องทางออกในการแก้ปัญหา ทั้ง ๓ ทาง ว่าอันไหนสมควรอย่างยิ่ง อันไหนไม่สมควรอย่างยิ่ง พร้อมทั้งมีเส้นประไว้สำหรับแสดงความคิดเห็นอื่นๆในการแก้ปัญหาด้วย

ตัวอย่าง

ขณะที่เรียนวิชาเลขอยู่ ครูสอนตัวอย่าง แต่ลืมเอาตัวทศมารวมเข้าด้วย ทำให้เ่ค่าตอบผิดไป นักเรียนคนอื่นๆไม่ทันสังเกตเห็น ก็ตั้งหน้าผอลงไป มีเด็ก ๓ คนที่รู้ว่าผิด

- คนที่ ๑ กระซิบบอกเพื่อนว่าครูสอนผิด
 คนที่ ๒ นิ่งเฉยเสีย ปล่อยให้เพื่อนลอกไปผิดๆ
 คนที่ ๓ รีบบอกครูทันที

เชอคิดว่ การกระทำของคนไหนสมควรอย่างยิ่ง
เชอคิดว่ การกระทำของคนไหนไม่สมควรอย่างยิ่ง

☐ ๑ ☐ ๒ ☐ ๓

☐ ๑ ☐ ๒ ☐ ๓

ถ้าเป็นเชอ เชอจะเลือกทำอย่างไร ? _____

ผู้คนคว่ำไ้แบ่งนักเรียนชั้น ป.๕ ของโรงเรียนนั้น ออกเป็นสองกลุ่มโดย
ให้จำนวนเด็กชาย - เด็กหญิง, เด็กเรียนเก่ง - อ่อน กลุ่มละเท่าๆกัน

กลุ่มแรก ๒๕ คน ทดลองใช้วิธีการที่ ๑

กลุ่มที่สอง ๒๕ คน ทดลองใช้วิธีการที่ ๒

ผลปรากฏว่ ทั้งสองวิธีให้ผลเท่าๆกัน ทั้งในค่านเวลาที่ทำและจำนวนความ
ผิดพลาดที่เกิดจากการเข้าใจคำสั่งผิดไปบ้าง

การปรับปรุงแบบทดสอบ

๑. การใช้ของตารางสำหรับลงความคิดเห็นนั้น ผู้คนคว่ำพบว่าเด็กมักลง
ผิดของไ้ง่าย จึงตัดตารางออก เปลี่ยนเป็นช่อง ☐ เล็กๆ มีตัวหนังสือบอก
ความเห็นกำกับไว้ทุกช่องสี่เหลี่ยม และแยกไว้ค่อนท้ายของการกระทำทุกแบบที่
เป็นทางแก้ปัญหาของสถานการณ์นั้นๆ

๒. การที่มีเส้นประไว้สำหรับให้เด็กแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระนั้น เด็ก
ลงความเห็นไ้ซ้ามาก และความคิดเห็นที่ลงก็มักจะคล้ายๆกับการกระทำที่มีอยู่ใน
สถานการณ์แล้ว จึงตัดออก

๓. เด็กอ่านหนังสือไ้ซ้ามาก เพียงแค่ใช้ข้อทดสอบ ๑๔ เรื่อง เด็กต้อง
ใช้เวลารั้ง ๑ ชั่วโมง จึงได้ตัดการกระทำที่เป็นทางออกในการแก้ปัญหาให้เหลือ
การกระทำที่เห็นเด่นชัดและเป็นจริงเพียง ๒ แบบ จะไ้วิเคราะห์ไ้ง่ายขึ้นว่
คุณธรรมที่แฝงไว้ในทางออกหนึ่งสำคัญกว่าคุณธรรมที่แฝงไว้ในทางออกอีกอันหนึ่ง
หรือไม่

๔. ตัดเรื่องราวหรือสถานการณ์ลงให้เหลือเพียง ๔๕ เรื่อง โดยมีหลักเกณฑ์
ว่ ในจำนวนสถานการณ์ ๔๕ เรื่องนี้ ต้องมีคุณธรรมแฝงไว้เรื่องละคู่ เพื่อให้เด็ก
เลือกพิจารณาว่า คุณธรรมอันไหนสำคัญกว่าคุณธรรมใดทีละคู่ๆ ไป จนครบหมดทุกคู่

จะเห็นว่าคุณธรรมแต่ละอย่างมีโอกาสประจักษ์แก่กันหมด และมีจำนวนครั้งที่ปรากฏในเรื่องราวต่างๆ เท่ากัน คือคุณธรรมละ ๕ ครั้ง และมีจำนวนคู่ทั้งหมด ๔๕ คู่ หรือเท่ากับสถานการณ์ ๔๕ เรื่องนั่นเอง

๕. เพื่อมิให้เด็กเห็นคเหนือในการทดสอบเกินไป จึงได้แบ่งข้อทดสอบออกเป็น ๒ ตอน

ตอนที่ ๑ มีสถานการณ์ ๒๒ เรื่องใช้เวลาทดสอบ ๔๕ นาทีพัก ๑๐ นาที
ตอนที่ ๒ มีสถานการณ์ ๒๒ เรื่องใช้เวลาทดสอบ ๔๕ นาที รวมเวลาที่ใช้ทั้งสิ้น ๒ ชั่วโมง

ตัวอย่างข้อทดสอบที่ปรับปรุงแล้ว

คำและแดงชวนกันไปบ้านเพื่อน เพื่อชวนเพื่อนไปรับประทานอาหารข้างนอกด้วยกัน เมื่อไปถึงไม่พบเพื่อน พบแม่ของเพื่อนกำลังนั่งรับประทานอาหารอยู่ พ่อแม่ของเพื่อนนั้นจึงบอกให้คำและแดงนั่งคอยอยู่ก่อน พร้อมกับชวนให้รับประทานข้าวด้วย เชื้อคืค้อย่างไรถ้า

คำตอบว่า "ไม่ละครับ ผมรับประทานมาแล้ว"

☐ สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง

แดงตอบว่า "ขอบคุณครับ" แล้วเข้าไปนั่งรับประทานด้วยนิคทนอยทอเป็นพิธี

☐ สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง

วิธีดำเนินการทดสอบและรวบรวมข้อมูล

นิสิตสถาบันระหว่างชาติสำหรับการศึกษาว่าเรื่องเด็กได้ขอหนังสือจากกรมสามัญศึกษาไปคิคคอตตามโรงเรียนต่างๆในกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งนัดหมายวันเวลาในการทดสอบ

คอกจากนั้นคณะนิสิตสถาบันฯ ได้ให้ความช่วยเหลือออกทำการทดสอบนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างตามหมายกำหนดการในตอนต้นเดือนพฤศจิกายน ๒๕๐๒ พร้อมทั้งแจกแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่คาคหวังจะให้เด็กปฏิบัติในเรื่องความเป็นพลเมืองคืแก่ครูประจำชั้นประมปีทีสี่ ของโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้ง ๒๕ โรงเรียน

หลังจากนั้น ผู้เขียนได้ขอหนังสือแนะนำจากกรมสามัญศึกษาออกแจกแบบสอบถาม
ความคิดเห็นของครูทรงคุณวุฒิที่คาดหวังจะให้เก็บปฏิบัติในการ เป็นพลเมืองดี พร้อม
ทั้งติดตามรับคำตอบกลับคืนได้ ๕๑ ราย.

การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการค้นคว้า

เนื่องจากการค้นคว้าเรื่องนี้ เป็นการสำรวจความเห็นที่ผู้ตอบจะต้องเลือก
กาเครื่องหมายลงในช่องว่างที่อยู่ท้ายการกระทำแต่ละแบบ ในสถานการณ์ต่างๆ
ว่าสมควรหรือไม่สมควรเพียงไร โดยมีของความเห็นไว้ให้เลือกพิจารณาดังนี้
☐ สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง
ทั้งนี้ในการจัดกระทำกับข้อมูล จึงดำเนินการเป็นขั้นๆ ดังนี้คือ

๑. หาความถี่ของคำตอบ เพื่อจะไต่ถามว่าในการกระทำแต่ละแบบของ
สถานการณ์ต่างๆนั้น ผู้ตอบแต่ละประเภทพิจารณาถึงความเห็นไว้ในช่องใด เป็น
จำนวนเท่าไร โดยนำสมุคคำตอบทั้งหมดที่ได้รับมาตรวจที่ละฉบับ แต่ละฉบับตรวจ
ดูสถานการณ์ทีละข้อ แต่ละข้อตรวจดูข้อย่อยที่เป็นทางออกของการแก้ปัญหาทีละแบบ
ว่าผู้ตอบคนนั้นลงความเห็นไว้ในช่องใด

แล้วทำการวางแยกประเภทความเห็นเป็นสี่ช่อง ขณะตรวจก็ขีดความถี่ของ
คำตอบว่า ข้อไหน การกระทำไหน ผู้ตอบลงความเห็นไว้ในช่องใด

ขั้นต่อไปนับความถี่ของคำตอบในแต่ละช่องความเห็นว่ามีผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู,
เด็ก ตอบข้อต่าง ๆ ในของความเห็นใด เป็นจำนวนเท่าไร แล้วนำตัวเลขมารวม
ลงในตารางแยกของความเห็นและประเภทผู้ตอบ ทำให้มองเห็นได้ชัดเจนว่า ใน
ข้อเดียวกัน มีผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก ลงความเห็นของต่างๆ ของละกี่คน (ดู
ตารางที่ ๕๔ ในภาคผนวก)

สำหรับความเห็นของเด็กนักเรียนนั้น ผู้ค้นคว้าต้องการเปรียบเทียบความ
เห็นของเด็กชายและเด็กหญิงด้วย จึงทำการวางแยกประเภทนักเรียนชาย-หญิง
อีกตารางหนึ่ง ทำให้มองเห็นได้ชัดเจนว่า ในข้อเดียวกันมีเด็กชายและเด็กหญิง

ลงความเห็นในช่องต่างๆ ของละก็คน (ดูตารางที่ ๕๕ ในภาคผนวก)

๒. หาอัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญของคุณธรรม เพื่อแสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนของผู้ลงความเห็นในคุณธรรมหนึ่ง จะแตกต่างกับอัตราส่วนของผู้ลงความเห็นในคุณธรรมอีกอันหนึ่งซึ่งอยู่ในสถานการณ์เดียวกันหรือไม่ ได้ดำเนินการดังนี้

ขั้นแรก เอาจำนวนความถี่หรือจำนวนผู้ลงความเห็นในช่องสมการอย่างปึง รวมกันกับจำนวนผู้ลงความเห็นในช่องสมการของแต่ละข้อ เป็นจำนวนผู้เห็นความสำคัญในคุณธรรมที่แผงไว้ในข้อบอยนั้น

ขั้นต่อไป นำจำนวนคนทั้งหมดของแกละกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามนี้ ไปหารจำนวนผู้เห็นความสำคัญในคุณธรรมที่แผงไว้ในข้อบอยทุกข้อ ได้เป็นอัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญในคุณธรรมของข้อบอยนั้นๆ

เช่น กลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิ ๕๕ คน ได้ลงความเห็นการกระทำอันแรก ของสถานการณ์ที่ ๔ ว่าสมการอย่างปึง ๓ คน เห็นว่าสมการ ๒๑ คน

ดังนั้นอัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญในคุณธรรมที่แผงไว้ในการกระทำอันนี้

$$\begin{aligned}
 &= \frac{3 + 21}{55} \\
 &= \frac{24}{55} \\
 &= .44
 \end{aligned}$$

๓. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรม ที่แผงไว้ในสถานการณ์เดียวกัน ว่าคุณธรรมอันหนึ่งจะสำคัญกว่าคุณธรรมอีกอันหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ได้ดำเนินการดังนี้

ขั้นแรกเปรียบเทียบอัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญในคุณธรรมที่แผงไว้ใน การกระทำอันแรก กับอัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญในคุณธรรมที่แผงไว้ใน การกระทำอันหลัง ว่าอัตราส่วนทั้งสองจะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่

โดยอาศัยวิธีการ เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอัตราส่วนจากหนังสือของดิกสัน*

ถ้า P_1 และ P_2 เป็นอัตราส่วน ๒ อัน

N_1 และ N_2 เป็นจำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่างของอัตราส่วนที่ ๑ และที่ ๒ ตามลำดับ

ใช้สูตรการเปรียบเทียบอัตราส่วนดังนี้

$$P_1 - P_2 + Z_{1-\frac{\alpha}{2}} \sqrt{\frac{P_1(1-P_1)}{N_1} + \frac{P_2(1-P_2)}{N_2}} \quad P_1 - P_2 + Z_{1-\frac{\alpha}{2}} \sqrt{\frac{P_1(1-P_1)}{N_1} + \frac{P_2(1-P_2)}{N_2}}$$

ถ้าค่าที่ได้มากกว่า ๐ แสดงว่าอัตราส่วนทั้งสองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ถ้าค่าที่ได้น้อยกว่า ๐ หรือมีค่าตัวหนึ่งตัวใดติดเครื่องหมาย - แสดงว่าอัตราส่วนทั้งสองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เพื่อความสะดวกในการหานัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างอัตราส่วน ผู้เขียนจึงได้สร้างตารางสำหรับตรวจสอบว่าอัตราส่วนทั้งสองจะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ (ดูตารางที่ ๕๖ ในภาคผนวก)

ขั้นตอนต่อไป เปรียบเทียบคุณธรรมที่แฝงไว้ในการกระทำในสถานการณ์เดียวกัน โดยอาศัยการพิจารณาจากความแตกต่างของอัตราส่วนทั้งสอง

ถ้าอัตราส่วนผู้เห็นความสำคัญของการกระทำที่ ๑ มากกว่าอัตราส่วนผู้เห็นความสำคัญของการกระทำที่ ๒ อย่างมีนัยสำคัญ

แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างนั้น พิจารณาคุณธรรมที่แฝงไว้ในการกระทำที่ ๑ ว่าสำคัญกว่าคุณธรรมที่แฝงไว้ในการกระทำที่ ๒

เพื่อความสะดวก ผู้คนควาจึงกำหนดใช้เครื่องหมาย

แทนคำว่า มีความสำคัญมากกว่า

แทนคำว่า มีความสำคัญเท่ากัน หรือ ไม่แตกต่างกัน

แล้วเปรียบเทียบการพิจารณาคุณธรรมระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งสาม คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ครู และเด็ก ลงในตารางเดียวกันที่สถานการณ์ ดังต่อไปนี้

* Dixon, W.J., & Massey, F.J., Introduction to Statistical Analysis, pp. 195 - 196.

ตาราง ๓. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์(๑)
กับคุณธรรมที่มีต่อตนเอง(๒)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ	เปรียบเทียบ คุณธรรม
	คุณธรรม ๑.	คุณธรรม ๒.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๕๖	.๐๕	.๕๖ > .๐๕	.๐๑	๑ > ๒
ครู	.๕๔	.๐๑	.๕๔ > .๐๑	.๐๑	๑ > ๒
เด็ก	.๕๓	.๑๓	.๕๓ > .๑๓	.๐๑	๑ > ๒

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์(๑) สำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อตนเอง(๒).

ตาราง ๔. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น(๓)
กับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์(๑)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ	เปรียบเทียบ คุณธรรม
	คุณธรรม ๓.	คุณธรรม ๑.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๑๓	.๔๖	.๔๖ > .๑๓	.๐๑	๑ > ๓
ครู	.๐๓	.๑๐๐	.๑๐๐ > .๐๓	.๐๑	๑ > ๓
เด็ก	.๑๔	.๕๑	.๕๑ > .๑๔	.๐๑	๑ > ๓

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์(๑) สำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น(๓)

ตาราง ๕. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านการเรียน(๔)
กับคุณธรรมที่มีต่อตนเอง(๒)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๔.	คุณธรรม ๒.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๕๑	.๕๐	.๕๐ > .๕๑	.๐๑	๒ > ๔
ครู	.๕๐	.๗๒	.๗๒ > .๕๐	.๐๑	๒ > ๔
เด็ก	.๒๓	.๔๔	.๔๔ > .๒๓	.๐๑	๒ > ๔

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมที่มีต่อตนเอง สำคัญกว่าคุณธรรมด้านการเรียน

ตาราง ๖. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อตนเอง(๒)
กับคุณธรรมค่านิยมชมเชย(๔)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๒.	คุณธรรม ๔.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๐๒	๑.๐๐	๑.๐๐ > .๐๒	.๐๑	๔ > ๒
ครู	.๐๓	.๕๕	.๕๕ > .๐๓	.๐๑	๔ > ๒
เด็ก	.๐๔	.๗๕	.๗๕ > .๐๔	.๐๑	๔ > ๒

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมค่านิยมชมเชย สำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อตนเอง

ตาราง ๗. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว (๖)
กับคุณธรรมที่มีต่อชุมชน (๕)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ	เปรียบเทียบ คุณธรรม
	คุณธรรม ๖.	คุณธรรม ๕.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๕๖	.๓๕	.๕๖ > .๓๕	.๐๑	๕ > ๖
ครู	๑.๐๐	.๕๕	๑.๐๐ > .๕๕	.๐๑	๕ > ๖
เด็ก	.๕๕	.๓๕	.๕๕ > .๓๕	.๐๑	๕ > ๖

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว สำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อชุมชน

ตาราง ๘. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว (๖)
กับคุณธรรมที่มีต่อตนเอง (๒)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ	เปรียบเทียบ คุณธรรม
	คุณธรรม ๖.	คุณธรรม ๒.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๕๔	.๔๗	.๕๔ > .๔๗	.๐๑	๖ > ๒
ครู	๑.๐๐	.๑๒	๑.๐๐ > .๑๒	.๐๑	๖ > ๒
เด็ก	.๕๖	.๐๖	.๕๖ > .๐๖	.๐๑	๖ > ๒

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว สำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อตนเอง

ตาราง ๔. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนา(๓)
กับคุณธรรมค่านการ เรือน(๔)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๓.	คุณธรรม ๔			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๕๔	๑.๐๐	$๑.๐๐ > .๕๔$	-	๓ = ๔
ครู	.๕๔	.๕๗	$.๕๗ > .๕๔$	-	๓ = ๔
เด็ก	.๔๖	.๕๔	$.๕๔ > .๔๖$	-	๓ = ๔

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมที่มีต่อศาสนาสำคัญเท่ากับคุณธรรมค่านการ เรือน

ตาราง ๑๐. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนา(๓)
กับคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว(๖)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๓.	คุณธรรม ๖.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๔๕	.๒๔	$.๔๕ > .๒๔$	.๐๑	๓ > ๖
ครู	.๔๕	.๒๗	$.๔๕ > .๒๗$	.๐๑	๓ > ๖
เด็ก	.๗๕	.๓๕	$.๗๕ > .๓๕$	.๐๑	๓ > ๖

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมที่มีต่อศาสนาสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว.

ตาราง ๑๑. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนา(๑)
กับคุณธรรมที่มีต่อตนเอง(๒)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๑.	คุณธรรม ๒.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๓๕	.๔๐	.๔๐ > .๓๕	.๐๑	๒ > ๑
ครู	.๕๐	.๕๕	.๕๕ > .๕๐	-	๒ = ๑
เด็ก	.๓๒	.๒๕	.๓๒ > .๒๕	.๐๑	๑ > ๒

แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าคุณธรรมที่มีต่อตนเองสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อศาสนา แต่เด็กเห็นตรงกันข้าม ส่วนครูเห็นว่าคุณธรรมทั้งสองมีความสำคัญเท่าๆกัน

ตาราง ๑๒. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว(๑)
กับคุณธรรมด้านการใช้เงิน(๔)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๑.	คุณธรรม ๔.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๑๔	.๕๐	.๕๐ > .๑๔	.๐๑	๔ > ๑
ครู	.๑๔	.๕๑	.๕๑ > .๑๔	.๐๑	๔ > ๑
เด็ก	.๓๓	.๔๑	.๔๑ > .๓๓	.๐๑	๔ > ๑

แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิ ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมที่มีต่อการเงินสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว

ตาราง ๑๓. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ(๑๐)
กับคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว(๖)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๑๐.	คุณธรรม ๖.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๖๕	.๗๕	.๗๕ > .๖๕	—	๖ = ๑๐
ครู	.๗๗	.๕๒	.๕๒ > .๗๗	.๐๕	๖ > ๑๐
เด็ก	.๗๐	.๔๖	.๔๖ > .๗๐	.๐๑	๖ > ๑๐

แสดงว่า ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมที่มีต่อครอบครัวสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ แต่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าคุณธรรมทั้งสองสำคัญเท่าๆกัน

ตาราง ๑๔. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ(๑๐)
กับคุณธรรมที่มีต่อชุมชน(๕)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๑๐.	คุณธรรม ๕.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๓๒	.๔๔	.๔๔ > .๓๒	.๐๑	๕ > ๑๐
ครู	.๓๐	.๔๓	.๔๓ > .๓๐	.๐๑	๕ > ๑๐
เด็ก	.๕๔	.๕๖	.๕๕ > .๕๖	—	๑๐ = ๕

แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและครู เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมที่มีต่อชุมชนสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ แต่เด็กเห็นว่าคุณธรรมทั้งสองนี้สำคัญเท่าๆกัน.

ตาราง ๑๕. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ(๑๐)
กับคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น(๗)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๑๐.	คุณธรรม ๗.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๕๔	.๑๔	.๕๔ > .๑๔	.๐๑	๑๐ > ๗
ครู	.๕๗	.๐๓	.๕๗ > .๐๓	.๐๑	๑๐ > ๗
เด็ก	.๗๕	.๔๒	.๗๕ > .๔๒	.๐๑	๑๐ > ๗

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น

ตาราง ๑๖. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น(๗)
กับคุณธรรมที่มีต่อตนเอง(๒)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๗.	คุณธรรม ๒.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๕๖	.๒๒	.๕๖ > .๒๒	.๐๑	๗ > ๒
ครู	.๕๗	.๐๔	.๕๗ > .๐๔	.๐๑	๗ > ๒
เด็ก	.๔๑	.๒๓	.๔๑ > .๒๓	.๐๑	๗ > ๒

แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่นสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อตนเอง.

ตาราง ๑๗. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว (๖)
กับคุณธรรมด้านมนุษยธรรม (๘)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๖.	คุณธรรม ๘.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๑๗	.๕๗	.๕๗ > .๑๗	.๐๑	๘ > ๖
ครู	.๐๘	.๕๗	.๕๗ > .๐๘	.๐๑	๘ > ๖
เด็ก	.๓๐	.๕๓	.๕๓ > .๓๐	.๐๑	๘ > ๖

แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมด้านมนุษยธรรมสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว.

ตาราง ๑๘. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น (๗)
กับคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว (๖)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๗.	คุณธรรม ๖.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๑๗	.๔๓	.๔๓ > .๑๗	.๐๑	๖ > ๗
ครู	.๒๔	.๗๒	.๗๒ > .๒๔	.๐๑	๖ > ๗
เด็ก	.๖๖	.๕๗	.๖๖ > .๕๗	.๐๕	๗ > ๖

แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และครู เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมที่มีต่อครอบครัวสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น แต่เด็กเห็นตรงกันข้าม.

ตาราง ๑๘. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนา(๓)
กับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์(๑)

19

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๓.	คุณธรรม ๑.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๐๐	.๑๐๐	.๑๐๐ > .๐๐	.๐๑	๑ > ๓
ครู	.๐๕	.๕๕	.๕๕ > .๐๕	.๐๑	๑ > ๓
เด็ก	.๑๔	.๔๔	.๔๔ > .๑๔	.๐๑	๑ > ๓

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อศาสนา.

ตาราง ๒๐. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์(๑)
กับคุณธรรมด้านมนุษยธรรม(๔)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๑.	คุณธรรม ๔.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๓๕	.๓๔	.๓๕ > .๓๔	.๐๑	๑ > ๔
ครู	.๓๖	.๓๕	.๓๖ > .๓๕	.๐๑	๑ > ๔
เด็ก	.๔๓	.๓๓	.๔๓ > .๓๓	.๐๑	๑ > ๔

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สำคัญกว่าคุณธรรมด้านมนุษยธรรม.

ตาราง ๒๑. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านมนุษยธรรม(๔)
กับคุณธรรมที่มีต่อชุมชน(๕)

19

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๔.	คุณธรรม ๕.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๕๔	.๖๔	.๖๔ > .๕๔	—	๕ = ๔
ครู	.๓๔	.๗๗	.๗๗ > .๓๔	.๐๑	๕ > ๔
เด็ก	.๕๑	.๗๐	.๗๐ > .๕๑	.๐๕	๕ > ๔

แสดงว่า เด็กและครู เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมที่มีต่อชุมชนสำคัญกว่าคุณธรรมด้านมนุษยธรรม, แต่ความเห็นของเด็กมีระดับความเชื่อมั่นต่ำกว่า ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าคุณธรรมทั้งสองสำคัญเท่าๆกัน.

ตาราง ๒๒ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว(๖)
กับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์(๑)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๖.	คุณธรรม ๑.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๐๔	.๕๐	.๕๐ > .๐๔	.๐๑	๑ > ๖
ครู	.๑๔	.๔๖	.๔๖ > .๑๔	.๐๑	๑ > ๖
เด็ก	.๓๐	.๗๗	.๗๗ > .๓๐	.๐๑	๑ > ๖

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว.

ตาราง ๒๓. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านการเรียน(๔)
กับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์(๑)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๔.	คุณธรรม ๑.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๐๒	.๔๔	.๔๔ > .๐๒	.๐๑	๑ > ๔
ครู	.๐๖	.๔๔	.๔๔ > .๐๖	.๐๑	๑ > ๔
เด็ก	.๐๔	.๗๔	.๗๔ > .๐๔	.๐๑	๑ > ๔

แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สำคัญกว่าคุณธรรมด้านการเรียน.

ตาราง ๒๔. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านมนุษยธรรม(๔)
กับคุณธรรมด้านการเรียน(๔)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๔.	คุณธรรม ๔.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๐๒	๑.๐๐	๑.๐๐ > .๐๒	.๐๑	๔ > ๔
ครู	.๐๕	๑.๐๐	๑.๐๐ > .๐๕	.๐๑	๔ > ๔
เด็ก	.๑๕	.๔๒	.๔๒ > .๑๕	.๐๑	๔ > ๔

แสดงว่าทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมด้านการเรียนสำคัญกว่าคุณธรรมด้านมนุษยธรรม.

ตาราง ๒๕. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมค่านานา(๕)
กับคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น(๗)

13

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๕.	คุณธรรม ๗.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๖๒	.๐๒	.๖๒ > .๐๒	.๐๑	๕ > ๗
ครู	.๘๘	.๐๘	.๘๘ > .๐๘	.๐๑	๕ > ๗
เด็ก	.๙๕	.๒๓	.๙๕ > .๒๓	.๐๑	๕ > ๗

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมค่านานาสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น.

ตาราง ๒๖. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมค่านมนุษยธรรม(๔)
กับคุณธรรมค่านานา(๕)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๔.	คุณธรรม ๕.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๕๒	.๓๗	.๕๒ > .๓๗	.๐๑	๔ > ๕
ครู	.๕๒	.๒๕	.๕๒ > .๒๕	.๐๑	๔ > ๕
เด็ก	.๘๖	.๓๐	.๘๖ > .๓๐	.๐๑	๔ > ๕

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมค่านมนุษยธรรมสำคัญกว่าคุณธรรมค่านานา.

ตาราง ๒๗. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อชุมชน(๕)
กับคุณธรรมค่านานาใจ(๕)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ	เปรียบเทียบ คุณธรรม
	คุณธรรม ๕.	คุณธรรม ๕.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๘๕	.๓๓	.๘๕ > .๓๓	.๐๑	๕ > ๕
ครู	.๘๘	.๒๗	.๘๘ > .๒๗	.๐๑	๕ > ๕
เด็ก	.๗๕	.๕๕	.๗๕ > .๕๕	.๐๑	๕ > ๕

แสดงว่าทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมที่มีต่อชุมชน
สำคัญกว่าคุณธรรมค่านานาใจ.

ตาราง ๒๘. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านการเรียน(๕)
กับคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น(๗)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ	เปรียบเทียบ คุณธรรม
	คุณธรรม ๕.	คุณธรรม ๗.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๖๖	.๒๖	.๖๖ > .๒๖	.๐๑	๕ > ๗
ครู	.๗๗	.๒๐	.๗๗ > .๒๐	.๐๑	๕ > ๗
เด็ก	.๗๕	.๑๕	.๗๕ > .๑๕	.๐๑	๕ > ๗

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมด้าน
การเรียนสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น.

ตาราง ๒๕. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านอำนาจ(๕)
กับคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว(๖)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๕.	คุณธรรม ๖.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๕๔	.๐๐	.๕๔ > .๐๐	.๐๑	๕ > ๖
ครู	.๕๔	.๐๓	.๕๔ > .๐๓	.๐๑	๕ > ๖
เด็ก	.๗๓	.๒๕	.๗๓ > .๒๕	.๐๑	๕ > ๖

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมด้านอำนาจสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว.

ตาราง ๓๐. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อชุมชน(๕)
กับคุณธรรมที่มีต่อตนเอง(๒)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๕.	คุณธรรม ๒.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๑๐๐	.๐๖	.๑๐๐ > .๐๖	.๐๑	๕ > ๒
ครู	.๑๐๐	.๑๑	.๑๐๐ > .๑๑	.๐๑	๕ > ๒
เด็ก	.๕๕	.๒๕	.๕๕ > .๒๕	.๐๑	๕ > ๒

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมที่มีต่อชุมชนสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อตนเอง.

ตาราง ๓๑. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ(๑๐)
กับคุณธรรมค่านิยมขบธรรม(๔)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ	เปรียบเทียบ คุณธรรม
	คุณธรรม ๑๐.	คุณธรรม ๔.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๐๐	.๑๐๐	.๑๐๐ > .๐๐	.๐๑	๔ > ๑๐
ครู	.๑๑	.๔๒	.๔๒ > .๑๑	.๐๑	๔ > ๑๐
เด็ก	.๖๕	.๔๖	.๖๕ > .๔๖	.๐๕	๑๐ > ๔

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ครู เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมค่านิยมขบธรรม
สำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ แต่เด็กเห็นตรงกันข้าม.

ตาราง ๓๒. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น(๗)
กับคุณธรรมค่านิยมขบธรรม(๔)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ	เปรียบเทียบ คุณธรรม
	คุณธรรม ๗.	คุณธรรม ๔.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๔๔	.๐๒	.๔๔ > .๐๒	.๐๑	๗ > ๔
ครู	.๔๕	.๐๕	.๔๕ > .๐๕	.๐๑	๗ > ๔
เด็ก	.๗๐	.๓๖	.๗๐ > .๓๖	.๐๑	๗ > ๔

แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น
สำคัญกว่าคุณธรรมค่านิยมขบธรรม.

ตาราง ๓๓. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อชุมชน(๕)
กับคุณธรรมที่มีต่อศาสนา(๓)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ	เปรียบเทียบ คุณธรรม
	คุณธรรม ๕.	คุณธรรม ๓.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๕๒	.๑๕	.๕๒ > .๑๕	.๐๑	๕ > ๓
ครู	.๕๗	.๐๘	.๕๗ > .๐๘	.๐๑	๕ > ๓
เด็ก	.๖๖	.๔๕	.๖๖ > .๔๕	.๐๕	๕ > ๓

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมที่มีต่อชุมชนสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อศาสนา แต่ความเห็นของเด็กมีระดับความเชื่อมั่นต่ำกว่า.

ตาราง ๓๔. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านอำนาจ(๕)
กับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์(๑)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ	เปรียบเทียบ คุณธรรม
	คุณธรรม ๕.	คุณธรรม ๑.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๕๔	.๕๔	.๕๔ > .๕๔	—	๕ = ๑
ครู	.๖๒	.๕๔	.๖๒ > .๕๔	—	๕ = ๑
เด็ก	.๔๐	.๕๓	.๔๐ > .๕๓	.๐๑	๕ > ๑

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมด้านอำนาจสำคัญเท่าๆคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ แต่เด็กเห็นว่าอำนาจสำคัญกว่า.

ตาราง ๓๕. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านการเรียน (๔)
กับคุณธรรมที่มีต่อชุมชน (๕)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๔.	คุณธรรม ๕.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๕๐	.๓๖	.๓๖ > .๕๐	.๐๑	๕ > ๔
ครู	.๔๔	.๖๖	.๖๖ > .๔๔	—	๕ = ๔
เด็ก	.๗๗	.๕๐	.๗๗ > .๕๐	.๐๑	๔ > ๕

แสดงว่า ครูเห็นว่าคุณธรรมทั้งสองมีความสำคัญเท่าๆกัน แต่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าคุณธรรมที่มีต่อชุมชนสำคัญกว่าการเรียน ส่วนเด็กเห็นตรงกันข้าม.

ตาราง ๓๖. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น (๗)
กับคุณธรรมที่มีต่อชุมชน (๕)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๗.	คุณธรรม ๕.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๔๒	.๓๖	.๓๖ > .๔๒	.๐๑	๕ > ๗
ครู	.๓๑	.๔๔	.๔๔ > .๓๑	.๐๑	๕ > ๗
เด็ก	.๗๔	.๔๔	.๗๔ > .๔๔	.๐๑	๗ > ๕

แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และครูเห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมที่มีต่อชุมชนสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น แต่เด็กเห็นตรงกันข้าม.

ตาราง ๓๗. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมค่านิยมคุณธรรม(๔)
กับคุณธรรมที่มีต่อศาสนา(๓)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ	เปรียบเทียบ คุณธรรม
	คุณธรรม ๔.	คุณธรรม ๓.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๕๕	.๑๕	.๕๕ > .๑๕	.๐๑	๔ > ๓
ครู	.๕๕	.๒๕	.๕๕ > .๒๕	.๐๑	๔ > ๓
เด็ก	.๔๕	.๕๕	.๔๕ > .๕๕	.๐๕	๔ > ๓

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมค่านิยมคุณธรรมสำคัญกว่าคุณธรรมค่านศาสนา.

ตาราง ๓๘. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ(๑๐)
กับคุณธรรมค่านอำนาจ(๕)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ	เปรียบเทียบ คุณธรรม
	คุณธรรม ๑๐.	คุณธรรม ๕.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๐๐	๑.๐๐	๑.๐๐ > .๐๐	.๐๑	๕ > ๑๐
ครู	.๐๐	.๕๗	.๕๗ > .๐๐	.๐๑	๕ > ๑๐
เด็ก	.๓๔	.๗๕	.๗๕ > .๓๔	.๐๑	๕ > ๑๐

แสดงว่าทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมค่านอำนาจสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ.

ตาราง ๓๘ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อตนเอง(๒)
กับคุณธรรมค่านานา(๔)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๒.	คุณธรรม ๔.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๐๔	.๔๔	.๔๔ > .๐๔	.๐๑	๔ > ๒
ครู	.๐๐	๑.๐๐	๑.๐๐ > .๐๐	.๐๑	๔ > ๒
เด็ก	.๑๑	.๔๔	.๔๔ > .๑๑	.๐๑	๔ > ๒

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมค่านานาสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อตนเอง.

ตาราง ๔๐. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนา(๓)
กับคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น(๗)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๓.	คุณธรรม ๗.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๔๓	.๔๐	.๔๐ > .๔๓	.๐๑	๗ > ๓
ครู	.๔๖	.๖๖	.๖๖ > .๔๖	.๐๕	๗ > ๓
เด็ก	.๖๔	.๔๖	.๖๔ > .๔๖	-	๓ = ๗

แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและครู เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่นสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อศาสนา แต่เด็กเห็นว่าคุณธรรมทั้งสองนี้สำคัญเท่าๆกัน.

ตาราง ๔๑ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อตนเอง (๒)
กับคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ (๑๐)

39

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๒.	คุณธรรม ๑๐.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๐๐	.๑๐๐	.๑๐๐ > .๐๐	.๐๑	๑๐ > ๒
ครู	.๐๐	.๕๗	.๕๗ > .๐๐	.๐๑	๑๐ > ๒
เด็ก	.๑๗	.๕๐	.๕๐ > .๑๗	.๐๑	๑๐ > ๒

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อตนเอง.

ตาราง ๔๒ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านการเรียน (๔)
กับคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ (๑๐)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๔.	คุณธรรม ๑๐.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๓๕	.๕๐	.๕๐ > .๓๕	.๐๑	๑๐ > ๔
ครู	.๓๔	.๕๒	.๕๒ > .๓๔	.๐๑	๑๐ > ๔
เด็ก	.๗๕	.๖๔	.๗๕ > .๖๔	-	๑๐ = ๔

แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและครู เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติสำคัญกว่าการเรียน แต่เด็กเห็นว่าคุณธรรมทั้งสองนี้สำคัญเท่ากัน.

ตาราง ๔๓. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ
กับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ	เปรียบเทียบ คุณธรรม
	คุณธรรม ๑๐.	คุณธรรม ๑.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๐๒	.๑๐๐	.๑๐๐ > .๐๒	.๐๑	๑ > ๑๐
ครู	.๐๒	.๔๔	.๔๔ > .๐๒	.๐๑	๑ > ๑๐
เด็ก	.๓๔	.๖๔	.๖๔ > .๓๔	.๐๑	๑ > ๑๐

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ.

ตาราง ๔๔ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านการเรียน(๔)
กับคุณธรรมด้านอำนาจ(๕)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ	เปรียบเทียบ คุณธรรม
	คุณธรรม ๔.	คุณธรรม ๕.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๔๑	.๕๒	.๔๑ > .๕๒	.๐๑	๔ > ๕
ครู	.๖๖	.๔๗	.๖๖ > .๔๗	.๐๕	๔ > ๕
เด็ก	.๗๖	.๔๗	.๗๖ > .๔๗	.๐๑	๔ > ๕

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ, ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมด้านการเรียน สำคัญกว่าคุณธรรมที่เกี่ยวกับอำนาจ.

ตาราง ๔๕. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนา(๓)
กับคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ(๑๐)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ	เปรียบเทียบ คุณธรรม
	คุณธรรม ๓.	คุณธรรม ๑๐.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๔๖	.๓๐	.๔๖ > .๓๐	.๐๑	๓ > ๑๐
ครู	.๔๕	.๑๖	.๔๕ > .๑๖	.๐๑	๓ > ๑๐
เด็ก	.๔๓	.๓๔	.๔๓ > .๓๔	.๐๑	๓ > ๑๐

แสดงว่า ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ครู และเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมที่มีต่อศาสนาสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ.

ตาราง ๔๖. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อชุมชน(๕)
กับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์(๑)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ	เปรียบเทียบ คุณธรรม
	คุณธรรม ๕.	คุณธรรม ๑.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๓๔	.๓๐	.๓๐ > .๓๔	.๐๑	๑ > ๕
ครู	.๖๔	.๓๔	.๓๔ > .๖๔	—	๑ = ๕
เด็ก	.๔๐	.๓๔	.๓๔ > .๔๐	.๐๑	๑ > ๕

แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและเด็ก เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อชุมชน แต่ครูเห็นว่าคุณธรรมทั้งสองนี้สำคัญเท่า ๆ กัน.

ตาราง ๔๗. เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนา(๓)
กับคุณธรรมค่านานา(๔)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		ความแตกต่าง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม ๓.	คุณธรรม ๔.			
ผู้ทรงคุณวุฒิ	.๒๔	.๘๖	.๘๖ > .๒๔	.๐๑	๔ > ๓
ครู	.๕๒	.๖๔	.๖๔ > .๕๒	.๐๕	๔ > ๓
เด็ก	.๘๘	.๓๒	.๘๘ > .๓๒	.๐๑	๓ > ๔

แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และครู เห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมที่เกี่ยวกับอำนาจสำคัญกว่าคุณธรรมที่ค้ำศาสนา แต่เด็กเห็นตรงกันข้าม.

เมื่อคุณผลการเปรียบเทียบคุณธรรมทีละคู่ จากตาราง ๓ - ๔๙ จะพบความ
เห็นที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตาราง ๔๔, ๔๕ และ ๕๐

ตาราง ๔๔. ความเห็นในคุณธรรมที่แตกต่างกันระหว่างเด็กกับผู้ทรงคุณวุฒิ

ความเห็นของเด็ก		ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	
คุณธรรม	ความหมาย	คุณธรรม	ความหมาย
๓ > ๒	ศาสนาสำคัญกว่าตนเอง	๒ > ๓	ตนเองสำคัญกว่าศาสนา
๕ = ๑๐	ชุมชนสำคัญเท่าประเทศชาติ	๕ > ๑๐	ชุมชนสำคัญกว่าประเทศชาติ
๖ > ๑๐	ครอบครัวสำคัญกว่าประเทศชาติ	๖ = ๑๐	ประเทศชาติสำคัญเท่าครอบครัว
๗ > ๖	ผู้อื่นสำคัญกว่าครอบครัว	๖ > ๗	ครอบครัวสำคัญกว่าผู้อื่น
๕ > ๔	ชุมชนสำคัญกว่ามนุษยธรรม	๕ = ๔	ชุมชนสำคัญเท่ามนุษยธรรม
๑๐ > ๔	ประเทศชาติสำคัญกว่ามนุษยธรรม	๔ > ๑๐	มนุษยธรรมสำคัญกว่าประเทศชาติ
๘ > ๑	อำนาจสำคัญกว่าความซื่อสัตย์	๘ = ๑	อำนาจสำคัญเท่าความซื่อสัตย์
๔ > ๕	การเวียนสำคัญกว่าชุมชน	๕ > ๔	ชุมชนสำคัญกว่าการเวียน
๗ > ๕	ผู้อื่นสำคัญกว่าชุมชน	๕ > ๗	ชุมชนสำคัญกว่าผู้อื่น
๗ = ๓	ผู้อื่นสำคัญเท่าศาสนา	๗ > ๓	ผู้อื่นสำคัญกว่าศาสนา
๔ = ๑๐	การเวียนสำคัญเท่าประเทศชาติ	๑๐ > ๔	ประเทศชาติสำคัญกว่าการเวียน
๓ > ๘	ศาสนาสำคัญกว่าอำนาจ	๘ > ๓	อำนาจสำคัญกว่าศาสนา

ในจำนวนสถานการณ์ ๔๔ เรื่อง ที่ให้เด็กและผู้ทรงคุณวุฒิออกความเห็นในการ
ปฏิบัติคนเป็นพลเมืองดีนั้น ปรากฏว่า เด็กมีความเห็นแตกต่างไปจากผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๒ เรื่อง เมื่อคิดเทียบร้อยละ จะได้ความเห็นที่แตกต่างกันร้อยละ ๒๖.๖๗ ความเห็น
ที่สอดคล้องกันร้อยละ ๗๓.๓๓ ของจำนวนสถานการณ์ทั้งหมด.

ตาราง ๔๔. ความเห็นในคุณธรรมที่แตกต่างกันระหว่าง เด็กกับครู

ความเห็นของเด็ก		ความเห็นของครู	
คุณธรรม	ความหมาย	คุณธรรม	ความหมาย
๓ > ๒	ศาสนาสำคัญกว่าตนเอง	๒ = ๓	ตนเองสำคัญเท่าศาสนา
๕ = ๑๐	ชุมชนสำคัญเท่าประเทศชาติ	๕ > ๑๐	ชุมชนสำคัญกว่าประเทศชาติ
๗ > ๖	ผู้อื่นสำคัญกว่าครอบครัว	๖ > ๗	ครอบครัวสำคัญกว่าผู้อื่น
๑๐ > ๘	ประเทศชาติสำคัญกว่ามนุษยธรรม	๘ > ๑๐	มนุษยธรรมสำคัญกว่าประเทศชาติ
๘ > ๑	อำนาจสำคัญกว่าความซื่อสัตย์	๘ = ๑	อำนาจสำคัญเท่าความซื่อสัตย์
๘ > ๕	การเวียนสำคัญกว่าชุมชน	๘ = ๕	การเวียนสำคัญเท่าชุมชน
๗ > ๕	ผู้อื่นสำคัญกว่าชุมชน	๕ > ๗	ชุมชนสำคัญกว่าผู้อื่น
๗ = ๓	ผู้อื่นสำคัญเท่าศาสนา	๗ > ๓	ผู้อื่นสำคัญกว่าศาสนา
๘ = ๑๐	การเวียนสำคัญเท่าประเทศชาติ	๑๐ > ๘	ประเทศชาติสำคัญกว่าการเวียน
๓ > ๘	ศาสนาสำคัญกว่าอำนาจ	๘ > ๓	อำนาจสำคัญกว่าศาสนา
๑ > ๕	ความซื่อสัตย์สำคัญกว่าชุมชน	๑ > ๕	ความซื่อสัตย์สำคัญเท่าชุมชน

ในจำนวนสถานการณ์ ๔๕ เรื่อง ที่ให้เด็กและครูออกความเห็นในการปฏิบัติคน เป็นพลเมืองดีนั้น ปรากฏว่า เด็กมีความเห็นแตกต่างไปจากครู ๑๑ เรื่อง เมื่อคิดเทียบ ร้อยละ จะได้ความเห็นที่แตกต่างกันร้อยละ ๒๔.๔๔ ความเห็นที่สอดคล้องกันร้อยละ ๗๕.๕๖ ของจำนวนสถานการณ์ทั้งหมด.

ตาราง ๕๐. ความเห็นในคุณธรรมที่แตกต่างกันระหว่างครูกับผู้ทรงคุณวุฒิ

ความเห็นของครู		ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	
คุณธรรม	ความหมาย	คุณธรรม	ความหมาย
๒ = ๑	ตนเองสำคัญเท่าศาสนา	๒ > ๑	ตนเองสำคัญกว่าศาสนา
๒ > ๑๐	ครอบครัวสำคัญกว่าประเทศชาติ	๒ = ๑๐	ครอบครัวสำคัญเท่าประเทศชาติ
๕ > ๔	ชุมชนสำคัญกว่ามนุษยธรรม	๕ = ๔	ชุมชนสำคัญเท่ามนุษยธรรม
๕ = ๕	การเรียนรู้สำคัญเท่าชุมชน	๕ > ๕	ชุมชนสำคัญกว่าการเรียนรู้
๑ = ๕	ความซื่อสัตย์สำคัญเท่าชุมชน	๑ > ๕	ความซื่อสัตย์สำคัญกว่าชุมชน

ในจำนวนสถานการณ์ ๔๕ เรื่อง ที่ให้ครูและผู้ทรงคุณวุฒิออกความเห็นในการปฏิบัติคนเป็นพลเมืองดีของเค้านั้น ปรากฏว่าครูมีความเห็นแตกต่างไปจากผู้ทรงคุณวุฒิ ๕ เรื่อง เมื่อคิดเทียบร้อยละ จะได้ความเห็นที่แตกต่างกันร้อยละ ๒.๒๗ ความเห็นที่สอดคล้องกันร้อยละ ๔๓.๓๓ ของจำนวนสถานการณ์ทั้งหมด.

เมื่อจากตาราง ๓ - ๔๗ จะพบการพิจารณาความสำคัญของคุณธรรมทีละ
อย่างของกลุ่มตัวอย่างทั้งสาม ดังนี้

การพิจารณาความสำคัญของคุณธรรมของบุรุษทรวงคุณาธิ

- คุณธรรม ๑. สำคัญกว่าคุณธรรม ๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๑๐. และเท่ากับ ๕.
 คุณธรรม ๒. สำคัญกว่าคุณธรรม ๓,๔.
 คุณธรรม ๓. สำคัญกว่าคุณธรรม ๖,๑๐ และเท่ากับ ๕.
 คุณธรรม ๔. สำคัญกว่าคุณธรรม ๖,๗,๘,๙ และเท่ากับ ๓.
 คุณธรรม ๕. สำคัญกว่าคุณธรรม ๒,๓,๔,๖,๗,๘,๑๐ และเท่ากับ ๔.
 คุณธรรม ๖. สำคัญกว่าคุณธรรม ๒,๗ และเท่ากับ ๑๐
 คุณธรรม ๗. สำคัญกว่าคุณธรรม ๒,๓,๔.
 คุณธรรม ๘. สำคัญกว่าคุณธรรม ๒,๓,๖,๘,๑๐ และเท่ากับ ๕.
 คุณธรรม ๙. สำคัญกว่าคุณธรรม ๒,๓,๖,๗,๑๐ และเท่ากับ ๑.
 คุณธรรม ๑๐. สำคัญกว่าคุณธรรม ๒,๔,๗ และเท่ากับ ๖.

การพิจารณาความสำคัญของคุณธรรมของครู

- คุณธรรม ๑. สำคัญกว่าคุณธรรม ๒,๓,๔,๖,๗,๘,๑๐ และเท่ากับ ๕,๙.
 คุณธรรม ๒. สำคัญกว่าคุณธรรม ๕ และเท่ากับ ๓.
 คุณธรรม ๓. สำคัญกว่าคุณธรรม ๖,๑๐ และเท่ากับ ๒,๔.
 คุณธรรม ๔. สำคัญกว่าคุณธรรม ๖,๗,๘,๙ และเท่ากับ ๓,๕.
 คุณธรรม ๕. สำคัญกว่าคุณธรรม ๒,๓,๖,๗,๘,๙,๑๐ และเท่ากับ ๑,๔.
 คุณธรรม ๖. สำคัญกว่าคุณธรรม ๒,๗,๑๐.
 คุณธรรม ๗. สำคัญกว่าคุณธรรม ๒,๓,๔.
 คุณธรรม ๘. สำคัญกว่าคุณธรรม ๒,๓,๖,๘,๑๐.
 คุณธรรม ๙. สำคัญกว่าคุณธรรม ๒,๓,๖,๗ และเท่ากับ ๑.
 คุณธรรม ๑๐. สำคัญกว่าคุณธรรม ๒,๔,๗.

การพิจารณาความสำคัญของคุณธรรมของเด็ก

- คุณธรรม ๑. สำคัญกว่าคุณธรรม ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐.
 คุณธรรม ๒. สำคัญกว่าคุณธรรม ๔.
 คุณธรรม ๓. สำคัญกว่าคุณธรรม ๒, ๖, ๘, ๑๐ และเท่ากับ ๔, ๗.
 คุณธรรม ๔. สำคัญกว่าคุณธรรม ๕, ๖, ๗, ๘, ๙ และเท่ากับ ๓, ๑๐.
 คุณธรรม ๕. สำคัญกว่าคุณธรรม ๒, ๓, ๖, ๘, ๙ และเท่ากับ ๑๐.
 คุณธรรม ๖. สำคัญกว่าคุณธรรม ๒, ๑๐.
 คุณธรรม ๗. สำคัญกว่าคุณธรรม ๒, ๕, ๖, ๘ และเท่ากับ ๓.
 คุณธรรม ๘. สำคัญกว่าคุณธรรม ๒, ๓, ๖, ๙.
 คุณธรรม ๙. สำคัญกว่าคุณธรรม ๑, ๒, ๖, ๗, ๑๐.
 คุณธรรม ๑๐. สำคัญกว่าคุณธรรม ๒, ๗, ๘ และเท่ากับ ๕, ๙.

การหาค่าความสำคัญของคุณธรรม

จากการลงความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง และจากการเปรียบเทียบอัตราส่วนของความเห็น ทำให้ทราบแล้วว่า คุณธรรมใด สำคัญกว่าคุณธรรมอื่นใดบ้าง และคุณธรรมบางอันก็มีความสำคัญเท่ากัน

ถ้ากำหนดให้คุณธรรมที่มีความสำคัญมากกว่ามีเครื่องหมาย +
 คุณธรรมที่มีความสำคัญน้อยกว่ามีเครื่องหมาย -
 คุณธรรมที่มีความสำคัญเท่ากันมีเครื่องหมาย ๐
 และกำหนดให้เครื่องหมาย + หนึ่งอันมีค่าเท่ากับ ๑
 เครื่องหมาย ๐ หนึ่งอันมีค่าเท่ากับ ๒

ทำให้สามารถแสดงค่าความสำคัญของคุณธรรมแต่ละอย่างลงในตารางใดตารางหนึ่งที่ ๕๑, ๕๒ และ ๕๓ คือ

ตาราง ๕๑. ค่าความสำคัญของคุณธรรมจากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ

หมายเลข คุณธรรม	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	ค่าความสำคัญ ของคุณธรรม
๑		+	+	+	+	+	+	+	๐	+	๑
๒	-		+	+	-	-	-	-	-	-	๒
๓	-	-		๐	-	+	-	-	-	+	๒
๔	-	-	๐		-	+	+	+	+	-	๑
๕	-	+	+	+		+	+	๐	+	+	๒
๖	-	+	-	-	-		+	-	-	๐	๓
๗	-	+	+	-	-	-		+	-	-	๑
๘	-	+	+	-	๐	+	-		+	+	๑
๙	๐	+	+	-	-	+	+	-		+	๑
๑๐	-	+	-	+	-	๐	+	-	-		๑

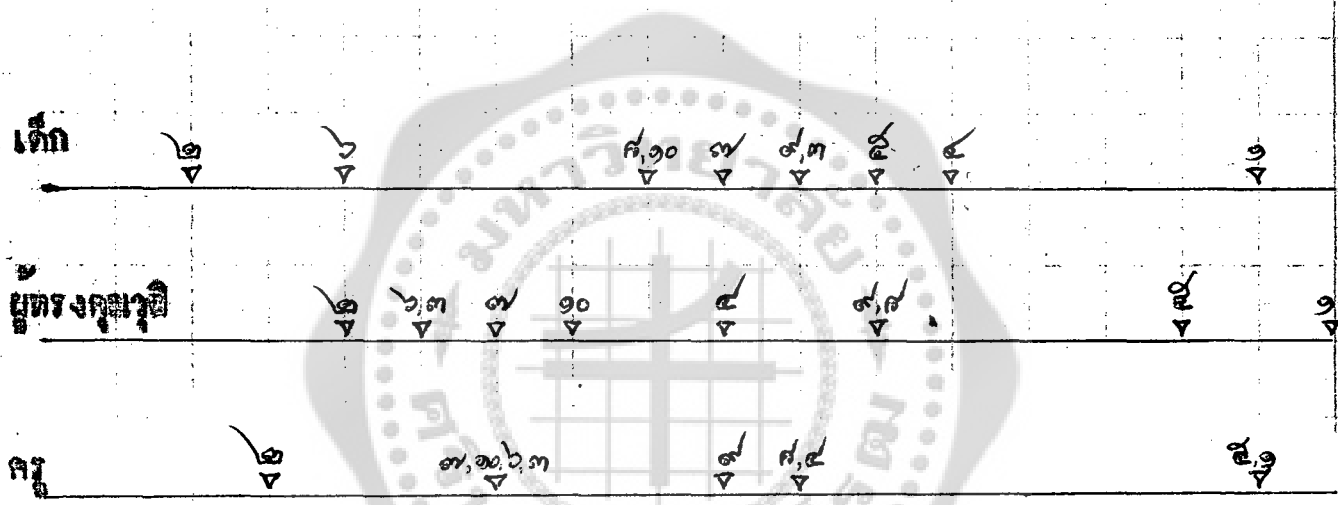
ตาราง ๕๓. ค่าความสำคัญของคุณธรรมจากการพิจารณาของเด็ก

หมายเลข คุณธรรม	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	ค่าความสำคัญ ของคุณธรรม
๑		+	+	+	+	+	+	+	-	+	๔ ①
๒	-		-	+	-	-	-	-	-	-	๑ 10
๓	-	+		๐	-	+	๐	-	+	+	๔ 4.5
๔	-	-	๐		+	+	+	+	+	๐	๔ 2
๕	-	+	+	-		+	-	+	+	๐	๔ 3
๖	-	+	-	-	-		-	-	-	+	๕ 9
๗	-	+	๐	-	+	+		+	-	-	๕ 6
๘	-	+	+	-	-	+	-		+	-	๕ 7.5
๙	+	+	-	-	-	+	+	+	-	+	๕ 6.5
๑๐	-	+	-	๐	๐	-	+	+	-		๕ 7.5

เปรียบเทียบการเรียงลำดับค่าความสำคัญของคุณธรรม โดยใช้นาตราส่วนเดียวกัน

เมื่อดูจากตารางที่ ๕๑, ๕๒, และ ๕๓ จะเห็นว่าแต่ละคุณธรรมที่ให้ความสำคัญที่สุดที่เป็นตัวเลขออกมา เมื่อนำค่าตัวเลขเหล่านี้มาเขียนตำแหน่งคุณธรรมลงบนแท่นตรงที่มีนาตราส่วนเท่ากัน เรียงจากค่าความสำคัญน้อยที่สุดไปหาค่าความสำคัญมากที่สุดจะได้ภาพเปรียบเทียบดังนี้

ภาพเปรียบเทียบการเรียงลำดับค่าความสำคัญของคุณธรรม
จากการพิจารณาของเด็ก, ผู้ทรงคุณวุฒิ และครู

จะเห็นได้ว่า ทั้งเด็ก ครู และผู้ทรงคุณวุฒิ ต่างก็จัดคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ไว้มีความสำคัญสูงสุด และจัดให้คุณธรรมที่มีต่อตนเองมีความสำคัญต่ำสุดเช่นกัน แต่มีระดับแตกต่างกันบ้างเล็กน้อย คุณธรรมที่เด็กวางใจลงไปจากครูและผู้ทรงคุณวุฒิมากที่สุดคือ คุณธรรมที่มีต่อคุณธรรม (๕) และคุณธรรมด้านมนุษยธรรม (๔) ซึ่งเด็กจัดความสำคัญไว้ในระดับต่ำกว่าครูและผู้ทรงคุณวุฒิ แต่คุณธรรมที่มีต่อศาสนา (๓) คุณธรรมด้านการเรียน (๔) และคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น (๑) นั้น เด็กจัดความสำคัญไว้ในระดับสูงกว่าครูและผู้ทรงคุณวุฒิ

ส่วนคุณธรรมอื่นๆนั้น กลุ่มตัวอย่างทั้งสามจัดตำแหน่งและระดับเหมือนกันเพียงเล็กน้อย.

การเปรียบเทียบความเห็นในคุณธรรมระหว่างเด็กหญิงและเด็กชาย

จากตารางที่ ๕๕ (ในภาคผนวก) เมื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงที่แสดงความคิดเห็นมากที่สุดในแต่ละข้อ ปรากฏว่า เด็กหญิงและเด็กชายมีความเห็นในคุณธรรมสอดคล้องกันทุกประการ แต่มีระดับความเห็นใกล้เคียงกันอยู่สองสถานการณ์ คือ ในการเปรียบเทียบคุณธรรมที่มีศาสนา กับคุณธรรมที่มีครอบครัว และคุณธรรมที่มีศาสนา กับคุณธรรมด้านอำนาจนั้น เด็กชายลงความเห็นในความสำคัญของศาสนา ถึงระดับสมควรอย่างยิ่ง แต่เด็กหญิงลงความเห็นในความสำคัญของศาสนาเพียงระดับสมควร

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. เด็กมีความเห็นในคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ร้อยละ ๗๓.๓๓ ของจำนวนสถานการณ์ทั้งหมด และสอดคล้องกับความคิดเห็นของครู ร้อยละ ๗๕.๕๖ ของจำนวนสถานการณ์ทั้งหมด

๒. ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของเด็ก สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ร้อยละ ๕๓.๓๔ ของจำนวนสถานการณ์ทั้งหมด

แสดงว่าเด็กมีคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีในวัยเยาว์ไปตามที่ครูและผู้ทรงคุณวุฒิมุ่งหวังจะให้เด็กปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ และครูที่สอนความพลักสุคนธ์นั้นมีความเห็นส่วนใหญ่เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

๓. เด็กชายและเด็กหญิงมีคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีสอดคล้องกัน

๔. ในการเรียงลำดับค่าความสำคัญของคุณธรรมนั้น ทั้งเด็ก, ครู และผู้ทรงคุณวุฒิ ต่างก็จัดให้คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์มีความสำคัญสูงสุด และคุณธรรมที่มีต่อตนเอง มีความสำคัญต่ำสุดเช่นกัน แต่มีระดับผิดกันบ้างเล็กน้อย คุณธรรมที่เด็กทางไกลไปจากครูและผู้ทรงคุณวุฒิมากที่สุดคือ คุณธรรมที่มีต่อชุมชน และคุณธรรมด้านมนุษยธรรม ซึ่งเด็กจัดความสำคัญไว้ในระดับต่ำกว่าครูและผู้ทรงคุณวุฒิ แต่คุณธรรมที่มีต่อศาสนา, คุณธรรมด้านการเรียน และคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่นนั้น เด็กจัดความสำคัญไว้ในระดับสูงกว่าครูและผู้ทรงคุณวุฒิ ส่วนคุณธรรมอื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างทั้งตามจัดทำแหล่งและระดับเหมือนกันเพียงเล็กน้อย.

บทที่ ๔

บทย่อ สรุปผล และเสนอแนะ

การค้นคว้าเรื่องคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีนี้ มีจุดมุ่งหมายจะศึกษาว่า หลักสูตรประถมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช ๒๕๐๓ ได้เตรียมเด็กที่เรียนครบหลักสูตรให้ มีคุณธรรมพร้อมที่จะเป็นพลเมืองดี ไหมมากน้อยเพียงไร โดยมีจุดประสงค์ย่อยดังต่อไปนี้

๑. ค้นคว้าว่า เด็กมีคุณธรรมในด้านต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของความเป็นพลเมืองดีมากน้อยเพียงไร

๒. เปรียบเทียบคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีของเด็กที่เรียนจบประถมศึกษาปีที่สี่ ว่าจะสอดคล้องกับความคิดเห็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิมุ่งหวังจะให้เด็กปฏิบัติเพียงไร

๓. เปรียบเทียบคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีของเด็กที่เรียนจบประถมศึกษาปีที่สี่ ว่าจะสอดคล้องกับความคิดเห็นที่ครูมุ่งหวังจะให้เด็กปฏิบัติเพียงไร

๔. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครู กับผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับความมุ่งหวังที่จะให้เด็กปฏิบัติในการเป็นพลเมืองดี

๕. เปรียบเทียบคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีระหว่างเด็กชายกับเด็กหญิงที่เรียนจบประถมศึกษาปีที่สี่ ว่าจะแตกต่างกันเพียงไร

โดยอาศัยการพิจารณาความมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น ผู้คนควากำหนดคุณธรรมด้านต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของความเป็นพลเมืองดี ๑๐ ด้าน คือ คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์, คุณธรรมที่มีต่อตนเอง, คุณธรรมที่มีต่อศาสนา, คุณธรรมด้านการเรียน, คุณธรรมที่มีต่อชุมชน, คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว, คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น, คุณธรรมด้านมนุษยธรรม, คุณธรรมด้านอำนาจ และคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ

ผู้คนควาได้สร้างแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยเรื่องราวสมมุติ ๔๕ เรื่อง แต่ละเรื่องมีทางออกในการแก้ปัญหา ๒ แบบ แต่ละแบบมีคุณธรรม ๑ อย่างแฝงไว้ สำหรับให้ผู้ตอบพิจารณาลงความเห็นว่า การกระทำในทางออกของการแก้ปัญหาต่าง ๆ

นั้น สมควรหรือไม่สมควรเพียงไร แล้วได้ดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

๑. เด็ก ทดสอบนักเรียนที่จบประถมศึกษาปีที่สี่ ในปีการศึกษา ๒๕๐๕ ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ในปีการศึกษา ๒๕๐๖ จำนวน ๒๕๐ คน จากโรงเรียนประถมศึกษาและเทศบาลในจังหวัดพระนคร ๒ โรงเรียน

๒. ครู สอดถามความคิดเห็นจากครูที่สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ จำนวน ๒๕ คน จากโรงเรียนประถมศึกษาและเทศบาล ๒๕ โรงเรียน โรงเรียนเหล่านี้เลือกจากโรงเรียนในภาคศึกษา ๑ โดยวิธีสุ่มตัวอย่าง

๓. ผู้ทรงคุณวุฒิ สอดถามความคิดเห็นจากผู้ที่มีความรู้ดี มีประสบการณ์กว้างขวาง มีชื่อเสียง ทำงานเกี่ยวกับการอบรมเด็กและการสังคม และเป็นผู้ตระหนักดีในเรื่องหน้าที่พลเมืองของไทย จำนวน ๕๐ คน

หลังจากที่ได้ทดสอบเด็ก และแจกแบบสอบถามให้ครูและผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมทั้งติดตามคำตอบกลับคืนมา แล้วนำคำตอบทั้งหมดมาหาความถี่ของแต่ละระดับทุก ๆ ข้อ แล้วพิจารณาความแตกต่างระหว่างอัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญของคุณธรรมที่แต่ละข้อที่แฝงไว้ในสถานการณ์แต่ละเรื่อง เพื่อทราบว่า คุณธรรมหนึ่งจะสำคัญกว่าอีกคุณธรรมหนึ่งหรือไม่ แล้วหาความสำคัญของคุณธรรมแต่ละค่ามาจัดอันดับและตำแหน่งลงบนมาตราส่วนเปรียบเทียบกันในระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งสาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนได้ค้นพบสิ่งสำคัญทาง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. เด็กในกลุ่มตัวอย่าง มีคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองที่สอดคล้องกับความคิดเห็นที่ครูและผู้ทรงคุณวุฒิในกลุ่มตัวอย่างมุ่งหวังให้เด็กปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ ในจำนวนสถานการณ์ ๔๕ เรื่อง ที่ให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระทำที่เหมาะสมนั้น เด็กกับครูมีความเห็นสอดคล้องกัน ๓๕.๕๖ % ของจำนวนสถานการณ์ทั้งหมด และเด็กกับผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นสอดคล้องกัน ๓๒.๓๓ % ของจำนวนสถานการณ์ทั้งหมด

๒. จากการ เปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของเด็ก ระหว่างครู กับผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏว่าครูในกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นในค่านี้ออกคล่องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นส่วนใหญ่ ในจำนวนสถานการณ์ ๔๕ เรื่อง

ที่ให้ครูและผู้บริหารคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระทำที่เหมาะสมของเด็กนั้น ทั้งครูและผู้บริหารคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันถึง ๘๓.๓๔ % ของจำนวนสถานการณืทั้งหมด

แสดงว่า ครูที่อบรมคุณธรรมแก่เด็กโดยยึดแนวการอบรมตามหลักสูตรนั้น ได้อบรมสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บริหารคุณวุฒิ หรืออาจกล่าวได้ว่าสอดคล้องกับความต้องการของสังคมเกือบทั้งหมด

๓. เด็ก ครู และผู้บริหารคุณวุฒิในกลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องความสำคัญของคุณธรรมด้านต่าง ๆ ดังนี้

ก. คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมเหล่านี้คือ คุณธรรมที่มีต่อตนเอง, คุณธรรมที่มีต่อศาสนา, คุณธรรมด้านการเรียน, คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว, คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น, คุณธรรมด้านมนุษยธรรม, และคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ

ข. คุณธรรมที่มีต่อตนเอง มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมด้านการเรียน

ค. คุณธรรมที่มีต่อศาสนา มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว, คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ และมีความสำคัญเสมอกับคุณธรรมด้านการเรียน

ง. คุณธรรมด้านการเรียน มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว, คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น, คุณธรรมด้านมนุษยธรรม, คุณธรรมด้านอำนาจ, และมีความสำคัญเสมอกับคุณธรรมที่มีต่อศาสนา

จ. คุณธรรมที่มีต่อชุมชน มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อตนเอง, คุณธรรมที่มีต่อศาสนา, คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว, และคุณธรรมด้านอำนาจหน้าที่

ฉ. คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อตนเอง

ช. คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมด้านมนุษยธรรม และคุณธรรมที่มีต่อตนเอง

ซ. คุณธรรมด้านมนุษยธรรม มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อตนเอง, คุณธรรมที่มีต่อศาสนา, คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว และคุณธรรมด้านอำนาจ

๗. คุณธรรมด้านอำนาจ มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อตนเอง, คุณธรรมที่มีต่อศาสนา, คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว และคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น

๘. คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมต่อตนเอง และคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น

๙. เด็ก ครู และผู้ทรงคุณวุฒิในกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นขัดแย้งกันในเรื่อง ความสำคัญของคุณธรรมด้านต่าง ๆ ดังนี้

ก. เด็กเห็นว่า คุณธรรมที่มีต่อศาสนามีความสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อตนเอง, และคุณธรรมด้านอำนาจหน้าที่ แต่มีความสำคัญเสมอกับคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น ส่วนครูเห็นว่าคุณธรรมที่มีต่อศาสนา มีความสำคัญน้อยกว่าคุณธรรมด้านอำนาจหน้าที่ และคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น แต่มีความสำคัญเสมอคุณธรรมที่มีต่อตนเอง สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า คุณธรรมที่มีต่อศาสนาสำคัญน้อยกว่าคุณธรรมด้านอำนาจหน้าที่, คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น และคุณธรรมที่มีต่อตนเอง

ข. เด็กเห็นว่า คุณธรรมที่มีต่อชุมชน มีความสำคัญน้อยกว่าคุณธรรมด้านการเรียน, คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น, คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ และมีความสำคัญเสมอคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ แต่มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมด้านมนุษยธรรม ส่วนครูเห็นว่าคุณธรรมที่มีต่อชุมชนมีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น, คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ แต่มีความสำคัญเท่าคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์และคุณธรรมด้านการเรียน สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าคุณธรรมที่มีต่อชุมชนมีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น, คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ, คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ และคุณธรรมด้านการเรียน

ค. เด็กเห็นว่าคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติมีความสำคัญน้อยกว่าคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว และมีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมด้านมนุษยธรรม แต่มีความสำคัญเสมอคุณธรรมด้านการเรียน ส่วนครูเห็นว่าคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติมีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมด้านการเรียน, คุณธรรมด้านมนุษยธรรม และมีความสำคัญน้อยกว่าคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติมีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมด้านการเรียน, คุณธรรมด้านมนุษยธรรมและมีความ

สำคัญเสมอคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว

ง. เด็กเห็นว่าคุณธรรมด้านอำนาจหน้าที่มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ แต่ครูและผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าคุณธรรมด้านอำนาจหน้าที่มีความสำคัญเสมอคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์

จ. เด็กเห็นว่า คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว มีความสำคัญน้อยกว่าคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น แต่ครูและผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าคุณธรรมที่มีต่อครอบครัวสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น

๕. ในการเรียงลำดับค่าความสำคัญของคุณธรรมนั้น กลุ่มตัวอย่างทั้งสามได้เรียงลำดับคุณธรรมจากค่าความสำคัญน้อยที่สุด ไปหาค่าความสำคัญมากที่สุดดังนี้

ก. เด็ก คุณธรรมที่มีต่อตนเอง, คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว, คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ, คุณธรรมด้านมนุษยธรรม, คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น, คุณธรรมด้านอำนาจ, คุณธรรมที่มีต่อศาสนา, คุณธรรมที่มีต่อชุมชน, คุณธรรมด้านการเรียน, คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์

ข. ครู คุณธรรมที่มีต่อตนเอง, คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว, คุณธรรมที่มีต่อศาสนา, คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น, คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ, คุณธรรมด้านอำนาจ, คุณธรรมด้านมนุษยธรรม, คุณธรรมด้านการเรียน, คุณธรรมที่มีต่อชุมชน, คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์

ค. ผู้ทรงคุณวุฒิ คุณธรรมที่มีต่อตนเอง, คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว, คุณธรรมที่มีต่อศาสนา, คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น, คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ, คุณธรรมด้านการเรียน, คุณธรรมด้านอำนาจ, คุณธรรมด้านมนุษยธรรม, คุณธรรมที่มีต่อชุมชน, คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์

๖. ในการจัดตำแหน่งค่าคุณธรรมด้านต่าง ๆ ลงบนเส้นตรงมาตราส่วนเดียวกันนั้น ปรากฏว่า คุณธรรมที่เด็กจัดไว้ห่างไกลไปจากครูและผู้ทรงคุณวุฒิมาก คือ

เด็กจัดค่าความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อชุมชน และคุณธรรมด้านมนุษยธรรมไว้ในระดับต่ำกว่าที่ผู้ทรงคุณวุฒิและครูจัดไว้ แต่เด็กจัดค่าความสำคัญของคุณธรรมด้านการเรียน, คุณธรรมที่มีต่อศาสนา และคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่นไว้ในระดับสูงกว่าที่ผู้ทรงคุณวุฒิ

และครูจักไว้

การที่เด็กมีความเห็นในคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีบางส่วนแตกต่างจากความคิดเห็นของครูและผู้ทรงคุณวุฒินั้นเป็นเพราะเด็กเห็นความสำคัญของสิ่งที่อยู่ใกล้ชีวิตตน และสิ่งที่ตนมีบทบาทเกี่ยวข้องกับว่ามีความสำคัญมาก เช่น เห็นความสำคัญของคุณธรรมด้านการเรียนมากกว่าผู้ใหญ่ ตลอดจนโรงเรียนส่วนมากก็มักจะอาศัยอยู่ในบริเวณวัด บางชุมชนก็อาศัยลานวัดเป็นสนามเล่นของเด็ก เด็กจึงเห็นความสำคัญของคุณธรรมด้านสนามมากกว่าผู้ใหญ่ ส่วนคุณธรรมด้านมนุษยธรรม ยังเป็นความคิดรวบยอดที่อยู่ห่างไกลตัวเด็ก เด็กจึงเห็นความสำคัญของคุณธรรมด้านนั้นน้อยกว่าผู้ใหญ่

ส่วนคุณธรรมด้านอื่น ๆ นั้น เด็ก ครู และผู้ทรงคุณวุฒิจัดความสำคัญไว้ในระดับที่ค้ำเคียงกันหรือเหลื่อมล้ำกันเพียงเล็กน้อย

๗. เด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นในคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีสอดคล้องกันทุกประการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงหลักสูตร

เนื่องจากเด็กจัดความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อชุมชนและคุณธรรมด้านมนุษยธรรมไว้ในระดับต่ำกว่าที่ครูและผู้ทรงคุณวุฒิมุ่งหวังเอาไว้มาก ดังนั้น ในการอบรมปลูกฝังคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีให้แก่เด็กนั้น ควรเพิ่มเติมและเพ่งเล็งคุณธรรมที่มีต่อชุมชนและคุณธรรมด้านมนุษยธรรมให้มากขึ้น กล่าวคือ

๑. บรรจุเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับชุมชนและมนุษยธรรมเพิ่มเติมในหลักสูตรให้มากขึ้น เช่น การศึกษาชุมชน, การปรับปรุงคุณลักษณะอันดีทาง, สาธารณะสถาน, บ่อน้ำ, สระน้ำในหมู่บ้าน การติดต่อพึ่งพาอาศัยและประสานงานกันในชุมชน การเข้าใจและเห็นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์ ฯลฯ ซึ่งอาจบรรจุเพิ่มลงได้ในวิชาภูมิศาสตร์, หน้าที่พลเมือง, คีลธรรม, อานไทย, ใจไทยเอชคณิต เป็นต้น รวมถึงขยายเวลาเรียนสำหรับสอนเนื้อเรื่องประเภทนี้ด้วย

๒. หนังสือที่ใช้อ่านเพิ่มเติมประกอบการเรียน เช่น นิทาน, นิยายต่าง ๆ ก็ควรให้มีเรื่องราวที่ชักย่องให้เห็นคุณงามความดีของการทำประโยชน์แก่ชุมชน, หมู่บ้าน, การเข้าใจและเห็นอกเห็นใจกันให้มาก ๆ

๓. วิชาลูกเสือและอนุภาษา ซึ่งมีความมุ่งหมายที่จะฝึกเด็กให้บำเพ็ญตนเป็นประโยชน์นั้น ควรได้รับการส่งเสริมและจัดให้เด็กได้เรียนในชั้นประถมศึกษาด้วยการที่เด็กได้มีโอกาสแต่งเครื่องแบบลูกเสือและอนุภาษาเป็นครั้งคราวก็เป็นเรื่องจริงใจให้อยากทำดี บำเพ็ญตนเป็นประโยชน์แก่ชุมชนและผู้อื่น ตลอดจนเป็นเครื่องเตือนให้ระลึกในหน้าที่ยิ่งขึ้น ดังนั้น โรงเรียนประถมศึกษาทุกแห่งควรจัดให้เด็กได้ฝึกอบรมวิชาลูกเสือสำรอง และถ้ามีวิชาอนุภาษาสำรองขึ้นสำหรับสอนนักเรียนหญิง ก็จะได้ผลดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับวิธีสอน

๑. สอนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ให้สัมพันธ์และสอดคล้องกับการชี้ให้เห็นความสำคัญของชุมชน เท่าที่จะมีโอกาสทำได้ เช่น เน้นให้เห็นการดำรงชีวิตในชุมชน, ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่าง ๆ ในชุมชน, การอาชีพของคนในชุมชน, การรักษาความปลอดภัย, การป้องกันรักษาโรคที่อาจระบาดในชุมชน, การรักษาสาธารณสมบัติ, ตลอดจนวัฒนธรรมและขนบประเพณีของชุมชน เช่น ในการสอนเลขคณิตอาจยกเอาโจทย์เลขเกี่ยวกับการชั่งตวงวัด, ทัศนศิลป์, ระบายสีระหว่างสถานที่สำคัญในหมู่บ้าน มาให้เด็กคิดคำนวณ พร้อมทั้งชี้ให้เห็นประโยชน์ของสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น เป็นต้น

๒. โรงเรียนควรร่วมจัดกิจกรรมที่เป็นการบำเพ็ญประโยชน์แก่ชุมชน เช่นพานักเรียนไปร่วมออกงานในงานสำคัญ ๆ ของชุมชน, พานักเรียนไปร่วมพัฒนาชุมชน ด้วยการช่วยล้างห้องน้ำ, ลอกกรองน้ำ, ถมแหล่งน้ำเน่าในชุมชน เป็นต้น เพื่อให้เด็กได้มีบทบาทในการสร้างความเจริญให้ชุมชน จะได้อะไร ๆ เห็นความสำคัญของชุมชนมากขึ้น

ในค่านิยมชุมชนนั้น นอกจากครูจะปลูกฝังอบรมคุณธรรมนี้ในแง่ของการเห็นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์ในท้องถิ่นแล้ว ก็ยังควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้ช่วยบรรเทาทุกข์ ช่วยเหลือผู้เดือดร้อน, ผู้อ่อนแอ เช่น ให้มีโอกาสนำเงินไปช่วยเหลือคนพิการ ให้ได้บริจาคช่วยเหลือผู้รับเคราะห์กรรมจากภัยพิบัติ เช่น บริจาคเงิน และเสื้อผ้า ช่วยผู้ถูกไฟไหม้บ้านหมด เป็นต้น

๓. โรงเรียนควรพานักเรียนออกศึกษานอกสถานที่ตามแหล่งสำคัญของชุมชนบ้างในบางโอกาส เช่น เรียนเรื่องการอาชีพ ก็ควรพานักเรียนออกไปดูการประกอบอาชีพจริงของคนในชุมชน. ควรพานักเรียนไปศึกษาสถานที่สำคัญ ๆ ในชุมชน. และหาโอกาสให้เด็กได้พบปะรู้จักบุคคลสำคัญ ๆ ในชุมชนบ้าง เด็กจะได้รู้ว่าในชุมชนของเรามีอะไรสำคัญบ้าง ถ้าไม่มีแหล่งสำคัญเหล่านี้จะเกิดความเบื่อครอนเสียตายอย่างไร ทำให้เด็กคอยเรียนรู้อะไรและเห็นความสำคัญของชุมชนเพิ่มขึ้น

๔. กระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมโครงการฝึกหัดครูชุมชน ซึ่งมีความมุ่งหมายที่จะส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และปรับปรุงพัฒนาชุมชน จึงควรจัดให้ครูประเภทไม่มาสอนในโรงเรียนประถมศึกษาให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารื่องนี้ต่อไป

๑. ควรจะมีการศึกษาค้นคว้าคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีของเด็กเพิ่มเติมขึ้นอีก โดยสร้างสถานการณ์ให้มีจำนวนมาก ๆ เพื่อให้มีคุณธรรมประเภทกันหลาย ๆ ครั้ง จะทำให้สถานการณ์เป็นตัวแทนของคุณธรรมได้ถูกต้องยิ่งขึ้น และให้มีคุณธรรมด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นจากที่ผู้เขียนได้ทำไว้แล้ว

๒. ควรมีการศึกษาค้นคว้าคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีของเด็กที่จบชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษาด้วย เพื่อจะได้ทราบว่า เด็กมีแนวความคิดเห็นและมีการตระหนักในหน้าที่พลเมืองเปลี่ยนไปอย่างไรบ้าง.

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เจริญ ไชยชนะ, สังคมศึกษาชั้นเตรียมอุดม, ไทยวัฒนาพานิช, พระนคร, ๒๕๐๓, ๔๔๖ หน้า.
- วิชาการ, กรม, ศึกษาธิการ, กระทรวง, ความเป็นมาของแผนการศึกษาชาติ, มงคลการพิมพ์, พระนคร, ๒๕๐๔, ๑๗๒ หน้า.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง, หลักสูตรประโยคประณศึกษาตอนต้น การร่างวุฒิศึกษา, ธนบุรี, ๒๕๐๓, ๔๔ หน้า.
- เอื้อ บุบประเกศ หงสกุล และ เจริญ ไชยชนะ แบบเรียนศิลปกรรม ป.๔ ไทยวัฒนาพานิช, พระนคร, ๒๕๐๓, ๔๗ หน้า.
- เอื้อ บุบประเกศ หงสกุล แบบเรียนหน้าที่พลเมือง ป.๔, ไทยวัฒนาพานิช, พระนคร, ๒๕๐๓, ๑๔๑ หน้า.
- Amman Rajadhon, Phya., Life and Ritual in Old Siam, Graf Press, Connecticut, 1961, 191 pp.
- Bahn, Archie J., Philosophy, John Wiley & Sons, New York, 1953, 441 pp.
- Cronbach, Lee Joseph, Educational Psychology, Harcourt, Brace, New York, 1954, 628 pp.
- Encyclopedia Britannica, William Benton, Chicago, Vol. 22 1959, 997 pp.
- Freeman, Frank S. Theory and Practical of Psychological Testing, Henry Holt and company, 1957, 609 pp.
- Garrett, Henry E., Statistics in Psychology and Education, Longmans, Green and Co., New York, 1961, 478 pp.
- Good, Carter V. & Scates, Douglas B. Methods of Research, New York, Applenton - Century - Crofts, 1954, 920 pp.

Goodenough, F.L., Mental Testing, Rinehart, New York,
1946, 609 pp.

Kingshill, Konrad, En Daeng - The Red Tomb.

The Police Printing Press, Bangkok, 1960, 310 pp.

Kluckhohn, Florence B. & Strodtbeck, Fred L., Variations in
Value Orientation, Peterson & Co., New York, 1961.

Maslow, Abraham H., New Knowledge in Human Values,
Harper & Brothers, New York, 1959, 268 pp.

Newcomb, Theodore M., The Acquaintances Process, Holt, Rinehart
and Winston, New York, 1961, 303 pp.

McDonal, Frederick J., Educational Psychology, Wadsworth Publishing Co.,
San Francisco, 1961, 748 pp.

Miller, Carroll H., Foundations of Guidance, Harper & Brothers,
New York, 1961, 464 pp.

Reiss A.J. and Coleman J.S., "Effect of Adolescent Culture",
Journal of Children, 4: Jan.- Feb., 1962.

Strang, Ruth M., Group Work in Education, Harper & Brothers,
New York, 1958, 322 pp.

Thompson, Gorge G., et.al., Educational Psychology,
Appleton - Century - Crofts, New York 1959, 535 pp.

Votes, F., and Fisher R.A., Statistical Tables for Biological
Agricultural and Medical Research, Oliver and Boyd Ltd.,
1953, 126. pp.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

คำชี้แจงประกอบการใช้แบบทดสอบคุณธรรมความเป็นพลเมืองดี
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ลักษณะของแบบทดสอบ

แบบทดสอบนี้มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้นักเรียนอ่าน แล้วลงความเห็นว่าการกระทำในเรื่องราวนั้น ๆ สมควรหรือไม่สมควรเพียงไร โดยวิธีเลือกกาเครื่องหมาย / ลงในช่องสี่เหลี่ยม ☐ ที่อยู่ท้ายความคิดเห็นต่าง ๆ ของแต่ละข้อ

แบบทดสอบนี้แยกเป็น ๒ ฉบับ หรือ ๒ ตอน ตอนที่ ๑ มี ๒๓ เรื่อง, ตอนที่ ๒ มี ๒๒ เรื่อง, รวมทั้งหมดมี ๔๕ เรื่อง

ความมุ่งหมายของการทดสอบ

เพื่อตรวจว่า นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ไปแล้ว จะมีความพร้อมในการเป็นพลเมืองดีเพียงใด

นักเรียนที่ทำการทดสอบ

นักเรียนที่กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นในระแวงปีที ๕

เวลาที่ใช้ในการทดสอบ

ฉบับที่หนึ่ง ใช้เวลา ๕๕ นาที หยุดพักคั่น ๑๐ นาที ฉบับที่สองใช้เวลา ๕๕ นาที

อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดสอบ

แบบทดสอบ, คินสอ, กระดาษคำ, ซอด้ด และแปรงลบกระดานคำ

การจัดห้องสอบ

๑. จัดให้เด็กนั่งเรียงเลขที่ตามบัญชีเรียกชื่อ และหันหน้ามาทางผู้ทดสอบ
๒. จัดที่นั่งให้เป็นแถว เว้นระยะห่างกันพอที่เด็กจะไม่สามารถดูและถามกัน
๓. พยายามขจัดสิ่งรบกวนต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการทดสอบ

การเตรียมตัวนักเรียนก่อนทำการทดสอบ

๑. อนุญาตให้นักเรียนไปกินน้ำ เข้าห้องส้วม หรือทำกิจส่วนตัวให้เรียบร้อย ก่อนเริ่มการทดสอบ

๒. ขณะหยุดพัก ๑๐ นาที หลังจากเสร็จการทดสอบฉบับที่หนึ่ง ควรกำชับให้นักเรียนไปทำกิจส่วนตัวให้เรียบร้อยอีกเช่นกัน

วิธีดำเนินการในขณะทำการทดสอบ

๑. แจกสมุดแบบทดสอบให้แก่ นักเรียน โดยเรียงตามเลขที่ของแบบทดสอบจากโต๊ะแรกของแถวที่หนึ่งไปยังโต๊ะสุดท้ายของแถวที่หนึ่ง ตามยาวของห้อง แล้วเริ่มเลขที่ต่อไปจากโต๊ะที่หนึ่งของแถวที่สอง จนถึงโต๊ะสุดท้าย ปฏิบัติเช่นนี้จนครบจำนวนเด็ก

๒. เก็บสมุดคำตอบโดยให้นักเรียนแถวหลังส่งสมุดแบบทดสอบมาข้างหน้าโดยเอาสมุดคำตอบของตัวเองซ่อนข้างบน สมุดเพื่อคนข้างหลังที่ส่งขึ้นมา แล้วผู้ทดสอบเก็บสมุดคำตอบจากโต๊ะนักเรียนแถวหน้าวางซ่อนเรียงตามลำดับเลขที่ของแบบทดสอบ และเก็บคินสอดำจากเด็กควบ

ข้อปฏิบัติในขณะทำการทดสอบ

อันดับ	พูด	ทำ
๑	... วันนี้ครูมีเรื่องราวต่าง ๆ ให้นักเรียนอ่าน และอยากขอให้เธอพิจารณาการกระทำแต่ละอย่างในเรื่องร่าวนั้น ๆ ว่าสมควรหรือไม่สมควรอย่างไร ใครมีความคิดเห็นอย่างไรก็ตอบไปอย่างนั้น ความเห็นของเธออาจไม่จำเป็นต้องเหมือนกับของเพื่อน ๆ เรื่องราวต่าง ๆ ที่จะให้นักเรียนอ่านนี้มีอยู่	

อันดับ	พูด	ทำ
	สองเล่ม ครูจะแจกสมุดเล่มที่หนึ่งให้นักเรียนอ่านและทำก่อน ใ้เวลาทำเล่มละ ๕๕ นาที เมื่อทำเล่มที่หนึ่งเสร็จแล้วจะให้เธอหยุดพัก ๑๐ นาที แล้วจึงกลับมาทำเล่มที่สอง ขอให้นักเรียนใช้จินตนาการนี้	... แจกแบบทดสอบฉบับที่หนึ่งโดยเรียงหมายเลขในแบบทดสอบจากน้อยไปมากตามความถนัดของนักเรียน เริ่มแต่โคะหน้าไปโคะหลังสุดและแจกคืนสอให้ด้วย
๒	... อย่าเพิ่งเปิดทำ ขอให้ดูแผ่นหน้าปกทุกคน ให้นักเรียนเขียนชื่อ, สกุล, อายุ, เพศ, โรงเรียน ฯ ลงในช่องว่างในกรอบสี่เหลี่ยม	... ยกแบบทดสอบชุดหน้าปกให้นักเรียนดู และชี้ที่ช่องว่างต่าง ๆ ในกรอบสี่เหลี่ยม เค้นตรวจดูว่า นักเรียนเขียนถูกต้องหรือไม่
๓	... ใครยังไม่เสร็จอีกบ้าง..... เมื่อเสร็จแล้ว ให้เปิดดูตัวอย่างหน้าถัดไป	... ดูว่าทุกคนเสร็จหรือยัง แล้วเปิดหน้าตัวอย่างชี้ให้นักเรียนดู
๔	... ต่อไปนี้ครูจะอ่านคำแนะนำในการตอบและตัวอย่างให้ฟัง..... เรื่องต่อไปนี้ เป็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สมมุติว่าเกิดขึ้นกับใครคนใดคนหนึ่งหรือสองคน และในคอนท้ายของเหตุการณ์แต่ละเรื่องจะมีการกระทำของคนนั้น ๆ หรือของสองคนนั้น เป็นสองแบบด้วยกัน ขอให้ทุกคนอ่านเหตุการณ์แต่ละเรื่อง พร้อมด้วยการกระทำของคนที่เกี่ยวข้อง	... อ่านข้อความในหน้าแรกของสมุดคำตอบพร้อมด้วยตัวอย่าง

อันดับ	บุคคล	ท่า
	ของในเหตุการณ์นั้นอย่างละเอียดถี่ถ้วน แล้วจึงคิดอย่างละเอียดรอบคอบว่า การกระทำแต่ละอย่างนั้น สมควรหรือไม่สมควรอย่างไร โดยใช้เครื่องหมาย ✓ ฝังลงในช่อง ☐ ที่อยู่ข้างคำนั้น ๆ <u>ตัวอย่าง</u> คำและแดงชวนกันไปบ้านเพื่อน เพื่อชวนเพื่อนไปรับประทานอาหารข้างนอกด้วยกัน เมื่อไปถึงบ้านเพื่อน คำและแดงไม่พบเพื่อน พบแต่ทอมแมของเพื่อนคนนั้น จึงบอกให้คำและแดงนั่งคอยก่อน พร้อมกับชวนให้รับประทานข้าวด้วย เขาคิดอย่างไร ถ้า ๑. คำตอบว่า "ไม่ละครับ ผมรับประทานมาแล้ว" สมควรอย่างยิ่ง ☐ , สมควร ☐ , ไม่สมควร ☐ , ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐ ๒. แดงตอบว่า "ขอบคุณครับ" แล้วเข้าไปนั่งรับประทานอาหารด้วยนึกตนอยทอเป็นพิธี สมควรอย่างยิ่ง ☐ , สมควร ☐ , ไม่สมควร ☐ , ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐	

อันคับ	พูด	ทำ
๕.	... จากตัวอย่างที่อ่านมา จะเห็นได้ว่ามีการกระทำของคนสองคน คือของคำกับของแคง ตอนท้ายของการกระทำมีความเห็นให้เธอเลือกสิ่งอย่าง.... ... ในข้อ ๑ เธอเห็นว่าการกระทำของคำเป็นอย่างไร ?	... เขียนเฉพาะความเห็นทั้งสี่อย่าง ลงบนกระดานคำ คือ สมควรอย่างปึง ☐ , สมควร ☐ . ไม่สมควร ☐ , ไม่สมควรอย่างปึง ☐ ... ลองถามนักเรียน หนึ่งคน หรือสองคนว่าเห็นการกระทำของคำเป็นอย่างไร แล้วใส่เครื่องหมาย / ลงในช่อง ☐ ในกระดานคำ ให้ตรงกับความเห็นของนักเรียนคนนั้น ๆ
๖	... ต่อไปเธอเห็นว่าการกระทำของแคงเป็นอย่างไร ก็ให้ทุกคนใส่เครื่องหมาย เพื่อแสดงความคิดเห็น ลงให้ตรงกับกรกระทำของแคงในข้อ ๒	... เดินตรวจดูว่า นักเรียนใส่เครื่องหมายตรงกรกระทำของแคงหรือไม่
๗	... ถ้านักเรียนต้องการจะแก้ความเห็นที่ได้ใส่ลงไปแล้ว นักเรียนไม่ต้องลบ ให้ใช้ดินสอขีดฆ่าเครื่องหมายออก ดังนี้ ☒ แล้วใส่ความเห็นใหม่ลงในช่องอื่นที่เธอต้องการ	... แสดงการขีดฆ่า ☒ ให้ครูบนกระดานคำ
๘	... ใครยังไม่เข้าใจวิธีทำอีกบ้าง	... ดูว่า ถ้ามีนักเรียนยังไม่เข้าใจก็อธิบายซ้ำอีก
๙	... เมื่อเข้าใจดีแล้ว ก็เปิดหน้าต่อไป ลงมืออ่านและทำอย่างเจียบ ๆ	

อันันท์	พูด	ทำ
	โดยไม่คู่กัน ไม่ถามกัน ใครต้องการอะไร ยกมือบอกครู ลงมือทำ	... บันทึกเวลาที่เริ่มลงมือทำ.... ให้เวลาทำฉบับที่หนึ่งนี้ ๕๕ นาที เมื่อหมดเวลาก็ให้วางดินสอ ให้นัก เรียนนั่งข้างหลังของแต่ละแถว ส่ง ข้อกันขึ้นมา โดยเอาสมุดคำตอบ ของคณาวางข้อบนของเพื่อน แล้ว เก็บรวมมัดเรียงหมายเลขของแบบ ทดสอบ แล้วพัก ๑๐ นาที
๑๐	... ระหว่างหยุดพัก ๑๐ นาที อนุญาต ให้นักเรียนออกไปดื่มน้ำ เข้าส้วม หรือ ทำกิจส่วนตัวได้ เสร็จแล้วขอให้รีบกลับ เข้ามาเพื่อจะได้ทำฉบับที่สองต่อไป	... เมื่อเด็กกลับเข้าชั้นเรียนเรียบร้อย แล้ว ก็อธิบายการแจกแบบทดสอบฉบับ ที่สอง โดยเรียงหมายเลขเช่นเดิม
๑๑	... สมุดฉบับที่สองนี้ มีลักษณะและวิธี ทำเหมือนกับฉบับแรก ก่อนอื่นให้นัก เรียนเขียนชื่อ ชั้น โรงเรียน ฯ ลงใน กรอบสี่เหลี่ยมหน้าปก ทุกคน	... เดินตรวจดูว่า นักเรียนเขียน ถูกต้องหรือไม่
๑๒	... ในสมุดเล่มที่สองที่แจกให้ นี้ ก็มี เรื่องต่าง ๆ ให้อ่านอีก ๒๒ เรื่อง ขอ ให้นักเรียนอ่านโดยละเอียดและเลือก ภาควิชาที่ตนสนใจลงในช่อง ☐ ที่อยู่ท้าย ความเห็นนั้น ๆ อีกเช่นกัน	

อันดับ	บุคคล	ท่า
๑๓	 ใครมีอะไรส่งสัยจะถามอีกบ้าง ถ้าไม่มีเปิดหน้าต่อไป ลงมืออ่านและทำ	 บันทึกเวลาที่ใช้ทำฉบับที่สอง เมื่อครบ ๕๕ นาที ก็บอกให้วางดินสอ และเก็บเรียงความลำดับหมายเลขอีก เช่นกันกับฉบับที่หนึ่ง.

ภาคผนวก ข. แบบทดสอบ

ตอนที่ 1

คำแนะนำ

เรื่องต่อไปนี้ เป็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สมมติว่าเกิดขึ้นกับใครคนใดคนหนึ่ง หรือสองคน และในตอนท้ายของเหตุการณ์แต่ละเรื่อง จะมีการกระทำของคนคนนั้น หรือของสองคนนั้น สองแบบด้วยกัน ขอให้ทุกคนอ่านเหตุการณ์แต่ละเรื่องพร้อมด้วยการกระทำของคนที่เกี่ยวข้อง ในเหตุการณ์นั้น อย่างละเอียดถี่ถ้วน แล้วจึงคิดอย่างรอบคอบว่า การกระทำแต่ละอย่างนั้น สมควร หรือไม่สมควร อย่างไร และแสดงความคิดเห็นโดยใช้เครื่องหมาย ✓ / ตอบลงในช่อง ☐ ที่อยู่ข้างคำนั้น ๆ

ตัวอย่าง

ดำและแดงชวนกันไปบ้านเพื่อน เพื่อชวนเพื่อนไปรับประทานอาหารข้างนอกด้วยกัน เมื่อไปถึงบ้านเพื่อน ดำและแดงไม่พบเพื่อน พบแต่พ่อแม่ของเพื่อนกำลังนั่งรับประทานอาหารอยู่ พ่อแม่ของเพื่อนคนนั้นจึงบอกให้ดำและแดงนั่งคอยก่อน พร้อมกับชวนให้รับประทานอาหารด้วย เธอคิดอย่างไร ถ้า

๑. ดำ ตอบว่า “ไม่ละครับ ผมรับประทานอาหารมาแล้ว”

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. แแดง ตอบว่า “ขอบคุณครับ” แล้วเข้าไปนั่งรับประทานอาหารด้วยนิดหน่อย พอเป็นพิธี

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๑

แดงอยากได้เสื้อสวย ๆ สักตัวหนึ่ง แต่ไม่มีเงินซื้อ บังเอิญวันหนึ่งแดงเดินไปพบ กระเป๋าตังกัดอยู่ริมถนน ในกระเป๋ามีเงินอยู่ ๕๐ บาท และไม่มีหลักฐานแสดงว่าเป็น กระเป๋าของใครแดงจึงเก็บกระเป๋านั้นไว้และไปปรึกษาเพื่อนๆ ว่าควรทำอะไร

เพื่อนคนที่ ๑ แนะนำให้เอาไปมอบไว้ที่สถานีตำรวจ ให้ตำรวจประกาศหาเจ้าของต่อไป

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เพื่อนคนที่ ๒ แนะนำ ควรเก็บไว้ซื้อเสื้อใส่ดีกว่า เพราะไม่มีอะไรแสดงว่าเป็น กระเป๋าของใคร ตำรวจก็คงหาเจ้าของไม่ได้

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๒

ในตอนบ่ายวันหนึ่ง ครูมีธุระต้องออกไปติดต่องานนอกโรงเรียน จึงบอกให้นักเรียนทุกคนเอาหนังสือขึ้นมาอ่าน และอยู่กันเงียบๆ เมื่อครูไปแล้วสักครู เด็กหลายคนก็คุยกัน และเล่นกันสนุกสนาน และขอร้องคำซึ่งไม่ร่วมสนุกด้วยมิให้บอกครู บังเอิญเมื่อครูกลับจากธุระ ครูถามคำว่า ทุกคนปฏิบัติตามคำสั่งของครูหรือไม่ ถ้าอาจตอบครูได้ ๒ อย่าง

๑. ปกติรู้ว่าทุกคนปฏิบัติตามคำสั่งของครู ทั้งนี้เพราะถ้าบอกความจริง เพื่อนๆ อาจถูกลงโทษ

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. บอกครูตามตรงว่า เพื่อนๆ มิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของครู ทั้งนี้เพราะถ้าถือว่า การพูดปดเป็นสิ่งที่ไม่ดีงาม

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๓

บ่ายวันหนึ่ง แดงกับดำ กำลังเรียนบทเรียนที่สำคัญ แต่ทั้งสองคนกระหายน้ำมาก เพราะวิ่งเล่นสนุกมากไปเมื่อตอนพักกลางวัน จึงขออนุญาตครูออกไปดื่มน้ำ แต่ที่ดื่มน้ำของโรงเรียนมีนักเรียนชั้นอื่นๆ ยืนเรียงลำดับคอยดื่มอยู่หลายคน เธอคิดอย่างไร ถ้า

แดง เปลี่ยนใจไม่ดื่ม กลับเข้าห้องเรียน ทั้งที่กระหายมาก

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

ดำ รีบเข้าไปยืนต่อท้ายคนอื่นๆ ที่ยืนเรียงคอยอยู่

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๔

ขณะที่เขี้ยวกำลังนั่งเรียนหนังสืออยู่ เพื่อนที่นั่งใกล้สลับหมึกออกจากปากกาบังเอิญ กระเด็นมาเปื้อนเสื้อเขี้ยว มีทางที่เขี้ยวอาจทำได้ คือ

๑. สลับหมึกให้เพื่อนเสื้อเพื่อนคนนั้นบ้าง

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. พูดว่า “ไม่เป็นไร นิดหน่อยเท่านั้น”

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๕

ถ้าหลังบ้านแดงมีที่ดินว่างอยู่แปลงหนึ่ง เพื่อนฝูงแนะนำให้แดงจัดการกับที่ดินแปลงนี้ ต่าง ๆ กัน เธอคิดอย่างไร ในคำแนะนำต่อไปนี้

คนที่ ๑ แนะนำให้ปลูกผัก ทำสวนครัว เพื่อช่วยประหยัดรายจ่ายของครอบครัว

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

คนที่ ๒ แนะนำให้ทำสนามเล่นสำหรับเด็ก ๆ ในหมู่บ้าน

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๖

เด็ก ๒ คน สนใจในการเรียนอย่างมาก ทั้งสองเอาใจใส่ในการเรียน และทบทวนวิชาที่ครูสอนทุกวันตลอดเทอม พอถึงเวลาโรงเรียนปิดเทอม เด็กทั้งสองคิดจะใช้เวลาว่างไม่เหมือนกัน

คนที่ ๑ คิดว่าจะช่วยพ่อแม่ประกอบอาชีพ

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

คนที่ ๒ คิดว่าจะเล่นและเที่ยวเตร่ให้สนุกสนาน เพราะเรียนหนักมาตลอดเทอม

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๗

ชาย ๒ คน ฐานะค่อนข้างดี ต่างก็ได้รับรางวัลในการชิงโชคคนละสองพันบาท เขาใช้เงินที่ได้มาต่างกัน เธอคิดอย่างไรกับการจ่ายเงินของชาย ๒ คนนี้

คนที่ ๑ จ่ายเงินนั้นสมทบทุนซ่อมแซมวัด

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

คนที่ ๒ จ่ายเงินนั้นสมทบทุนซ่อมแซมโรงเรียน

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๘

วิจิตร เลี้ยงไก่ตัวผู้ไว้ตัวหนึ่ง สวยงามและแข็งแรงมาก เขาจึงรักมันมาก วันหนึ่งพ่อของเขาเอ่ยปากขอไก่ตัวนี้ไปชนไก่ แทนไก่ชนของพ่อตัวที่ตายไป มีทางที่วิจิตรอาจทำได้ คือ

๑. บอกพ่อว่า ให้ไม่ได้ เพราะการชนไก่เป็นบาป

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. ยอมให้พ่อเอาไก่ไป เพราะลูกไม่ควรขัดใจพ่อ

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๙

เจี๊ยะและขาว ได้รับค่าอาหารกลางวันคนละ ๑ บาท ซึ่งพอซื้อถ้วยเดียวกินได้
 ซามเดี๊ยะ บังเอิญวันหนึ่งมีคนมาเรียไรเงินไปทำบุญที่วัดข้างโรงเรียน เจี๊ยะและขาวรู้ว่า ถ้า
 ตนบรีจักเงิน ก็จะมีสตางค์เหลือไม่พอซื้ออาหารกลางวัน เธอคิดอย่างไรกับการกระทำ
 ของสองคน

๑. เจี๊ยะบริจักสตางค์ ๑ บาทนั้น และยอมอดอาหารกลางวันนั้น ๑ วัน

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. ขาวไม่ยอมบริจัก เก็บสตางค์ไว้ซื้ออาหารกลางวัน เพราะกลัวจะหิวในตอนบ่าย
 สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๑๐

วันหนึ่งขาวกำลังเรียนหนังสืออยู่ แต่ขาวรู้สึกว่ายบทเรียนไม่น่าสนใจ ในขณะที่
 เขามองเห็นพ่อและแม่ซึ่งอยู่ต่างจังหวัดเดินเข้าประตูโรงเรียนมา เธอคิดอย่างไร ถ้า

๑. ขาวขออนุญาตครูออกไปหาทันที

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. ขาวรอไว้ให้ครูสอนจบค่อยออกไปหา

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๑๑

ชาย ๒ คน ได้เถียงกันว่าผู้ชายควรบวชหรือไม่ และบวชเพื่ออะไร เธอเห็นอย่างไร
 กับความเห็นของชายสองคน

คนที่ ๑ ผู้ชายทุกคนควรบวช เพื่อให้เป็นที่ถูกต้องตามประเพณีนิยม

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

คนที่ ๒ ผู้ชายทุกคนควรบวช เพื่อเป็นการตอบแทนบุญคุณพ่อแม่

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๑๒

จู่เป็นหญิงที่มีความสามารถถึงสองประการ เธอมีความรู้ในทางพยาบาลอย่างดี และขณะนี้เธอได้ใช้ความรู้เป็นประโยชน์แก่คนในหมู่บ้านของเธออย่างมาก นอกจากความรู้ในการพยาบาลแล้ว จู่ยังสามารถรำไทยได้ดีเป็นพิเศษอีกด้วย วันหนึ่งจู่ได้รับจดหมายเชิญชวนจากกรมศิลปากรให้ไปเป็นครูสอนรำไทย เพื่อรักษาขนบธรรมเนียมดั้งเดิมของไทยไว้มิให้สูญหายไป จู่กำลังมีความยุ่งยากใจว่าควรจะรับเชิญดีหรือไม่ หากจู่ตัดสินใจกระทำการอย่างหนึ่งใดต่อไปนี้จะเป็นการสมควรหรือไม่สมควรอย่างไร

๑. จู่ตัดสินใจรับคำเชิญ เพื่อต้องการรักษาขนบธรรมเนียมของไทยมิให้สูญหายไป โดยเหตุนี้เธอจึงไม่อาจใช้ความรู้ทางพยาบาลให้เป็นประโยชน์แก่หมู่บ้านของเธออีกต่อไป

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. จู่ตัดสินใจปฏิเสธคำเชิญ โดยคิดว่าการใช้ความรู้ในทางพยาบาลให้เป็นประโยชน์แก่หมู่บ้านของเธอ สำคัญกว่าขนบธรรมเนียมของไทย

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๑๓

เช้าวันหนึ่ง ดามาหาแดงที่บ้านแต่เช้ามืด ขอร้องให้แดงช่วยไปรับลูกของเขาไปส่งที่โรงเรียน เพราะดำติดธุระสำคัญ แดงรีบปากกับดำแล้วรีบออกเดินทางจากบ้านไปเพื่อรับลูกดำไปโรงเรียน เมื่อแดงเดินผ่านว่าการอำเภอแห่งหนึ่ง เขาเห็นธงชาติกำลังชักขึ้นพอดี ขณะนั้นก็จนถึงเวลาที่โรงเรียนใกล้จะเข้าเต็มที เธอเห็นอย่างไร ถ้า

๑. แดงหยุดยืนตรงแสดงความเคารพธงชาติ และรับลูกของดำไปโรงเรียนไม่ทัน
- สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. แดงรีบเดินผ่านว่าการอำเภออย่างรวดเร็ว และรับลูกของดำไปส่งที่โรงเรียนทันเวลาพอดี

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๑๔

วันหนึ่ง ที่วัดข้างบ้านของแดงจัดงานประจำปี และจัดภาพยนตร์มาฉายให้ดูด้วย แแดงชอบดูภาพยนตร์มาก แต่บังเอิญวันนั้นพ่อใช้แดงให้ทำงานบ้านให้เสร็จเสียก่อน จึงอนุญาตให้ไปเที่ยวงานได้ แแดงทำงานบ้านจนถึงค่ำจึงเสร็จเรียบร้อย ภาพยนตร์เริ่มฉายแล้ว จึงรีบวิ่งไปทันที ขณะที่แดงกำลังรีบวิ่งเพื่อไปดูภาพยนตร์นั้น มีคนแปลกหน้าคนหนึ่งเรียกแดงให้หยุด เพื่อขอให้ช่วยพาเขาไปหาผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจากมีธุระสำคัญมาก

๑. แแดงพาชายคนนั้นไปหาผู้ใหญ่บ้านตามคำขอร้อง และเสียเวลาดูหนังไปหนึ่งชั่วโมง
 สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. แแดงไม่พาไป เพราะไม่รู้จักคนแปลกหน้า และเห็นว่าคนแปลกหน้าอาจถามคนอื่น ๆ แฉวนั้นได้
 สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๑๕

ลุงจอนยากจนมาก และต้องเลี้ยงดูลูกซึ่งกำลังเติบโตหลายคน วันหนึ่งลุงจอนกลับจากรับจ้างทำงานได้เงินมาพอซื้ออาหารเลี้ยงครอบครัวได้หลายวัน ระหว่างทางพบชายแก่คนหนึ่งนั่งอยู่ริมทาง ชายแก่เรียกให้ลุงจอนหยุด พร้อมกับบอกว่า แกอดข้าวมาหลายวันแล้ว ขอให้ลุงจอนสงสารทำทานให้บ้างเถอะ เธอคิดอย่างไร ถ้า

๑. ลุงจอนไม่ยอมให้ทาน เพราะตนก็ยากจนและมีหน้าที่รับผิดชอบต่อครอบครัวและลูกอีกหลายคน
 สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. ลุงจอนแบ่งเงินที่ได้ให้ทานไปบ้าง เพราะสงสารเห็นใจคนยากจนด้วยกัน
 สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๑๖

มาลีปลูกกุหลาบพันธุ์ดีไว้ต้นหนึ่ง วันหนึ่งกุหลาบออกดอก ๓ ดอกใหญ่ สวยงามมาก แม่ขอกุหลาบจากมาลีเอาไปขาย เพื่อเอาเงินมาซื้อกับข้าว บังเอิญเช้าวันนั้น ครูประจำชั้นของมาลี ซึ่งมาลียุติธรรมมาก เดินผ่านมาเห็นกุหลาบและชอบใจกุหลาบทั้ง ๓ ดอกมาก จึงเอ่ยปากขอมจากมาลี

๑. มาลีเกรงใจครูมาก จึงตัดให้ไปทั้ง ๓ ดอก

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. มาลีปฏิเสธ เพราะรู้ว่าถ้าให้ครูไปก็ไม่ได้เงินซื้อกับข้าว

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๑๗

ศาลาวัดข้างบ้านของคำเก่าและทรุดโทรมมาก ทางวัดจึงบอกบุญมายังชาวบ้าน ให้ช่วยบริจาคเงินซ่อมแซม คำมีจิตศรัทธาแก่กล้า อยากจะทำบุญมาก แต่คำไม่มีสตางค์เลย คำไม่กล้าขอแม่เพราะรู้ว่าแม่ยากจน ขอแม่ก็คงไม่ให้ หากคำต้องการจะทำบุญจริง ก็ต้องใช้วิธีแอบเอาสตางค์ของแม่ไปบ้างโดยไม่ให้แม่รู้ คำรู้ว่าการทำอย่างนั้นเป็นของไม่ดี เธอคิดอย่างไร ถ้า

๑. คำยอมประพฤติไม่ดีสักครั้งหนึ่ง โดยแอบเอาเงินแม่ไป ๑ บาท เพื่อบริจาคทำบุญ

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. คำตกลงใจไม่ทำบุญ เพราะการแอบเอาเงินของแม่ไปโดยไม่บอกกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ดี

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๑๘

แดงไปซื้อของที่ร้านขายของแห่งหนึ่ง ขณะที่แดงกำลังยืนดูของที่ต้องการนั้น แดงเห็นหญิงยากจนคนหนึ่งอุ้มลูกเล็ก ๆ เข้ามาขึ้นลับ ๆ ล่อ ๆ อยู่ข้างชั้นวางขนม พ่อเจ้าของร้านเผอิญคนนั้นก็แอบหยิบขนมหวานไป ๒ ชิ้น และรีบเดินหนีไป บังเอิญเจ้าของร้านสังเกตเห็นว่าขนมที่วางไว้หายไป จึงถามแดงว่า เห็นใครเข้ามาลักขนมไปหรือเปล่า แดงอาจตอบเจ้าของร้านได้สองทาง คือ

๑. แดงบอกเจ้าของร้านตามตรง ว่ามีหญิงคนหนึ่งเข้ามาขโมยไป และบอกทางที่หญิงคนนั้นเดินหนีไปด้วย เพราะแดงถือว่าการพูดความจริงเป็นสิ่งที่ดี ควรแก่การสรรเสริญ

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. แดงบอกเจ้าของร้านว่า ตนไม่รู้ไม่เห็น เพราะสงสารหญิงยากจนคนนั้น ถ้าบอกความจริง เจ้าของร้านอาจตามไปพบหญิงคนนั้นและคงบอกให้ตำรวจจับ

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๑๙

วันหนึ่งผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านที่เขียวตั้งบ้านเรือนอยู่ ป่าวประกาศให้ชาวบ้านไปช่วยกันทำถนน เพื่อพัฒนาหมู่บ้านของตน เขียวตกลงใจไปร่วมช่วยทำถนนด้วย เพราะเห็นเป็นการทำประโยชน์ให้แก่หมู่บ้านของตน ระหว่างทางเขียวแวะไปชวนชาวซึ่งเป็นเพื่อนกันให้ไปช่วยทำถนนด้วยกัน แต่เขียวพบชาวนั่งหน้าเสร้านทำทางเป็นทุกข์มาก ได้ถามได้ความว่า พ่อของชาวกำลังไม่สบายมาก เธอคิดอย่างไร ถ้า

๑. เขียวเปลี่ยนใจไม่ไปช่วยทำถนน แต่อยู่เป็นเพื่อนชาวเพื่อปลอบโยนให้ชาวสบายใจขึ้น

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. เขียวไปช่วยทำถนนตามความตั้งใจเดิม เพราะเห็นว่าการทำประโยชน์แก่คนหมู่บ้านสำคัญกว่าเพื่อนเพียงคนเดียว

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๒๐

แดงเป็นเด็กดี ซื่อสัตย์ เป็นที่ไว้วางใจของพ่อแม่ วันหนึ่งพ่อและแม่ออกไปธุระแดงอยู่บ้านกับน้องเล็กคนหนึ่ง บังเอิญน้องของแดงทำจานราคาแพงใบหนึ่งแตกแดงรู้ว่าแม่รักงานใบนี้มาก ถ้าแม่รู้ว่าน้องทำแตก แม่คงลงโทษน้องแน่ ๆ แต่ถ้านแดงไม่บอกแม่โดยตรงแดงก็กลายเป็นเด็กพูดปดไป เธอคิดอย่างไร ถ้านแดงตอบคำถามของแม่ดังนี้

๑. แดงบอกแม่ว่า แม่ทำงานตกแตก เพื่อป้องกันน้องมิให้ถูกลงโทษ

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. แดงบอกแม่โดยตรง เพื่อรักษาความเป็นคนดีและซื่อสัตย์ต่อไป และน้องของแดงถูกทำโทษ

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๒๑

เมื่อแดงเรียนจบชั้นประถม ๔ แล้ว อยากเรียนต่อมาก แต่ในการเข้าเรียนชั้นประถม ๕ต่อไปนั้นต้องมีการสอบคัดเลือกเข้าแดงรู้ว่าตนเรียนอ่อน คงไม่ผ่านการคัดเลือก มีทางเดียวที่แดงอาจจะสอบผ่านได้ คือแอบเอาสมุดไปเปิดดูในเวลาสอบ แต่แดงเป็นเด็กดี ใคร ๆ ก็รักนับถือว่าเป็นคนซื่อตรงตลอดมา เธอคิดอย่างไรถ้านแดง

๑. แอบเอาสมุดไปเปิดดู ในขณะสอบ และสอบคัดเลือกได้ ได้เข้าเรียนต่อตามต้องการ

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. เข้าสอบคัดเลือก และพยายามทำด้วยตนเอง สอบตก ไม่ได้เข้าเรียนตามที่ต้องการ

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๒๒

เช้าวันหนึ่ง คำเดินขึ้นมา เห็นนกเขาที่ดำเลี้ยงนอนตายอยู่ในกรง โดยไม่ทราบสาเหตุ คำเสียใจมาก เพราะคำรักนกเขาตัวนั้นมาก และเล่นกับมันเสมอ ขณะนั้นแดง ซึ่งเป็นเพื่อนของคำเดินมาที่บ้านของคำ เพื่อไปโรงเรียนพร้อมกัน คำบอกว่าวันนี้จะหยุดโรงเรียน เพราะนกเขาที่คำรักตายเสียแล้ว และคำเสียใจมาก เธอคิดอย่างไร ถ้า

๑. แดงหยุดโรงเรียนอยู่เป็นเพื่อนคำด้วย

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. แดงไปโรงเรียนตามปกติ เพราะใกล้เวลาสอบเต็มที่แล้ว

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๒๓

มีเด็ก ๒ คน เป็นเพื่อนสนิทกับแดงมาก แต่แดงเรียนอ่อนมากจนใคร ๆ คาดว่า จะต้องตกซ้ำชั้น วันสอบไล่เด็กทั้ง ๒ นั่งใกล้กับแดง แดงเห็นแดงแอบเปิดสมุดดู เธอคิดอย่างไร ถ้า

เด็กคนที่ ๑ บอกครูหรือกรรมการ เพราะถือว่าการกระทำของแดงเป็นการฝ่าฝืนกฎข้อบังคับ

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เด็กคนที่ ๒ ช่วยแดง โดยคอยให้สัญญาณเวลาक्रमองมาทางแดง เพราะรู้ว่าถ้าครูจับได้ แดงจะต้องถูกลงโทษ และสอบตก

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

ต่อจากตอนที่ 1

เรื่องที่ ๒๔

คืนวันหนึ่ง ขโมยขึ้นบ้านเพื่อนบ้านของแดง แต่เจ้าของบ้านรู้ตัว จึงยิงขโมยบาดเจ็บ แต่ขโมยหลบหนีไปได้ สองวันต่อมา แแดงพบชายคนหนึ่งนอนเจ็บอยู่ในพุ่มไม้หลังบ้านของแดง แแดงไม่ทราบว่า ชายคนนี้เป็นขโมยคนที่ถูกยิงหรือไม่ แต่ชายคนนั้นเจ็บมาก และอ่อนวอนขอน้ำดื่ม เธอคิดอย่างไร ถ้า

๑. แแดงให้น้ำชายคนนั้นดื่ม และหาอาหารมาให้กินด้วย เพราะชายคนนั้นกำลังเจ็บหนัก จึงควรช่วยเหลือ

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. แแดงไม่ยอมช่วยเหลือ กลับวิ่งไปตามผู้ใหญ่บ้านมา เพราะคิดว่าชายคนนี้อาจเป็นขโมย

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๒๕

โรงเรียนแห่งหนึ่งออกกฎข้อบังคับ มิให้นักเรียนออกนอกบริเวณโรงเรียน โดยมีได้รับอนุญาตจากครู ในระหว่างพักกลางวันวันหนึ่ง เกิดไฟไหม้ที่บ้านหลังหนึ่งในหมู่บ้านใกล้เคียง โรงเรียน บ้านต่าง ๆ ในหมู่บ้านนี้ตั้งอยู่ติดกันมาก ถ้าหากไม่รีบดับไฟโดยด่วนไฟจะลุกลามไหม้บ้านหลังอื่นๆ หมดไปด้วย เพราะขณะนั้นกำลังมีพายุแรง เธอคิดว่าการกระทำของชาวและเขี้ยวควรหรือไม่ควรอย่างไร ?

๑. ชาวรีบวิ่งไปช่วยดับไฟทันที เพราะถ้าขึ้นรอชักช้าอาจไม่ทันการ

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. เขี้ยวรีบวิ่งไปขออนุญาตครูออกนอกบริเวณโรงเรียน และไปช่วยดับไฟไม่ทัน

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๒๖

ชาวเป็นคนที่รักการเรียนมาก แต่พ่อแม่เป็นคนจน เมื่อเขาเรียนจบชั้นประถม ๕ แล้ว เขาทราบว่าเขาจะไม่มีโอกาสเรียนต่อไปอีก วันหนึ่งผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านที่เขายู่ ประกาศว่ามีคนขโมยพระพุทธรูปเก่าแก่ของผู้ใหญ่บ้านไป ถ้าใครสามารถบอกตัวคนขโมยได้ จะมอบรางวัลให้เป็นเงินจำนวนใหญ่ก้อนหนึ่งถึง ๕,๐๐๐ บาท เขารู้ว่าคนขโมยคือเพื่อนของตัวเอง เธอคิดอย่างไร ถ้าเขา

๑. บอกตัวคนขโมย เพื่อเอาเงินรางวัลไปเรียนต่อ

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. ไม่บอกและไม่ได้เงินรางวัลมาเรียนต่อ เพราะคนขโมยเป็นเพื่อนของตน

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๒๗

เมื่อเร็ว ๆ นี้ หิวาตโรคระบาดเข้ามาในประเทศไทย แต่ยังไม่ถึงจังหวัดที่แดงอยู่ ทางหน่วยอนามัยแนะนำให้ทุกคนไปฉีดยาที่หน่วยอนามัยของอำเภอ แดงเตรียมตัวจะไปฉีดยา แต่พ่อบอกว่า ไม่จำเป็นต้องไป โดยอ้างว่าตัวพ่อไม่เคยฉีดยาและไม่เคยเป็นอะไรด้วย เธอคิดอย่างไร ถ้าแดง

๑. ไม่เชื่อพ่อ ไปฉีดยาตามที่หน่วยอนามัยแนะนำ

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. เชื่อพ่อ เปลี่ยนใจไม่ไปฉีดยา

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๒๘

ริมถนนแห่งหนึ่งมีต้นไม้เล็ก ๆ ปลูกไว้เป็นแถว เพื่อว่าเมื่อต้นไม้เหล่านั้นโตขึ้นจะให้
ความสวยงามและความร่มเย็นแก่ผู้ที่ใช้ถนนนั้น

ชายคนหนึ่ง ช่วยรดน้ำต้นไม้ที่ปลูกอยู่ตรงหน้าบ้านของตน เพื่อต้นไม้จะได้งอกงาม
เร็ว และเมื่อออกดอก คนทั้งหลายที่ผ่านไปมาจะได้ชื่นชม

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

ชายอีกคนหนึ่ง ช่วยรดน้ำ และเมื่อต้นไม้โตออกดอก ก็เก็บดอกไม้เหล่านั้นมาปักแจกันใน
บ้านของตนบ้าง เพราะเห็นเขาว่ามีส่วนในการบำรุงรักษาต้นไม้ด้วย ฉะนั้น
เขามีสิทธิ์ที่จะเก็บดอกไม้ได้

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๒๙

เช้าวันหนึ่ง ขณะนักเรียนกำลังเข้าแถวเคารพธงชาติอยู่นั้น นักเรียนคนหนึ่งซึ่งยืนอยู่
ใกล้แถว เกิดเป็นลมล้มลงในขณะที่เพลงชาติกำลังบรรเลงอยู่ เธอคิดอย่างไร ถ้า

๑. แดงยืนตรงต่อไป จนเพลงชาติบรรเลงจบลง

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. แดงก็ล้มลงช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนคนนั้นทันทีแม้ว่าเพลงชาติยังคงบรรเลงอยู่

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๓๐

หญิงแก่บางคนหนึ่งมาขออาศัยอยู่กับเขี้ยวที่บ้าน เขี้ยวสงสารจึงยอมให้อาศัยอยู่ด้วย หญิงแก่นั้นชอบฟังลัทธิทางวิทยุมานัก ขออนุญาตเขี้ยวเปิดลิเกฟังเสมอ แต่หญิงคนนั้นหูหนวก จำต้องเปิดวิทยุให้ดังมาก ๆ จึงจะได้ยิน เขี้ยวยุ่งใจมาก เพราะใจหนึ่งก็เกรงว่า เสียงวิทยุจะรบกวนเพื่อนบ้าน แต่ใจหนึ่งก็สงสารคนแก่ เธอคิดอย่างไร ถ้า

๑. เขี้ยวสั่งห้ามมิให้หญิงแก่หูหนวกเปิดวิทยุอีกต่อไป เพราะเกรงใจเพื่อนบ้าน

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. เขี้ยวยอมให้หญิงแก่หูหนวกเปิดวิทยุได้ต่อไป เพราะสงสารคนแก่

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๓๑

เขี้ยวมีวัวอยู่ตัวหนึ่ง วันหนึ่งวัวตัวนั้นเจ็บ เขี้ยวไปตามหมอมารักษา เมื่อหมอตรวจอาการจึงพบว่าวัวของเขี้ยวเป็นโรคระบาดในชั้นร้ายแรง ไม่มีทางรักษาให้หายได้ หมอแนะนำให้เขี้ยวฆ่าวัวเสีย เพราะถ้าหากปล่อยไว้อาจทำให้วัวของชาวบ้านใกล้เคียงติดโรคล้มตายลงได้ เธอคิดอย่างไร ถ้าเขี้ยวทำดังนี้

๑. เขี้ยวฆ่าวัวให้ตายตามคำแนะนำของหมอ เพื่อป้องกันมิให้วัวของชาวบ้านติดโรคล้มตายลงด้วย

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. เขี้ยวปล่อยวัวให้ตายเอง เพราะยึดถือคำสอนของศาสนาว่า ไม่ควรฆ่าสัตว์

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๓๒

ในตอนใกล้ปิดเทอมครั้งหนึ่ง โรงเรียนที่แดงเรียนอยู่ประกาศว่า เทอมหน้านักเรียนทุกคนจะต้องใส่เสื้อขาวมาโรงเรียน ถ้าใครฝ่าฝืนกฎนี้จะถูกลงโทษ แดงเป็นเด็กที่พ่อแม่ยากจน เมื่อถึงเวลาโรงเรียนเปิดเทอมใหม่ แดงก็ยังไม่มียี่สิบไปโรงเรียน เธอคิดอย่างไร ถ้า

๑. แดงฝ่าฝืนกฎของโรงเรียน โดยใส่เสื้อสีอื่นไปโรงเรียนเช่นเคย

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. แดงแอบหยิบเอาเสื้อขาวของพี่ไปใส่ ทั้งนี้เพราะแดงคิดว่านักเรียนควรจะทำตามกฎของโรงเรียน

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๓๓

ในหมู่บ้านที่แดงอยู่กำลังขาดแคลนน้ำ เพราะน้ำในบ่อที่ขุดไว้กำลังงวดลงทุกทีวันหนึ่ง ชาวบ้านตกลงพร้อมใจกันจะขุดบ่อน้ำใหม่ แต่วันนั้นทางโรงเรียนที่แดงเรียน ซึ่งอยู่ในหมู่บ้านอีกแห่งหนึ่ง จะพานักเรียนทั้งหมดไปดูวีรดิโอเรื่องที่โรงงานในเมือง ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความรู้ เธอคิดอย่างไร ถ้า

๑. แดงตกลงไปโรงเรียน เพื่อจะได้มีโอกาสดูความรู้เพิ่มเติมและเห็นของแปลก ๆ ใหม่ ๆ

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. แดงตกลงอยู่ช่วยชาวบ้านขุดบ่อน้ำขึ้นใหม่

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๓๔

วันหนึ่งครูประจำชั้นของชาวทำบุญขึ้นบ้านใหม่ และขอให้ชาวไปช่วยงานด้วย แต่บังเอิญในวันเดียวกันนั้น ในหมู่บ้านที่ชาวอยู่ตกลงจะขุดสระน้ำ เพื่อชาวบ้านในหมู่บ้านนั้นจะได้มีน้ำกินและใช้ ผู้ใหญ่บ้านป่าวประกาศให้ทุกคนในหมู่บ้านร่วมมือกันขุดสระทุกคน เธอคิดว่าอย่างไร ถ้า

๑. ชาวไปช่วยงานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ของครูประจำชั้น

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. ชาวไม่ไปช่วยงานครู แต่กลับไปช่วยขุดสระน้ำในหมู่บ้านของตน

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๓๕

ชาวมี่เงินจำนวนหนึ่ง ซึ่งเก็บสะสมไว้ โดยตั้งใจว่าจะนำเงินนั้นไปทำบุญที่วัดข้างบ้าน วันหนึ่งมีชายยากจนมาก มาหาชาวที่บ้าน บอกชาวว่าลูกของตนกำลังเจ็บหนักและไม่มีเงินรักษา และขอความช่วยเหลือจากชาว เธอคิดว่าอย่างไร ถ้า

๑. ชาวมอบเงินจำนวนที่เก็บไว้ทำบุญให้ชายคนนั้นไปรักษาลูกที่กำลังป่วย

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. ยังคงนำเงินไปบริจาคทำบุญที่วัด ดังที่ได้ตั้งใจไว้

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๓๖

วันหนึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถเสด็จไป
ที่วัดแห่งหนึ่ง สองข้างทางเข้าวัดมีประชาชนนั่งเรียงรายคอยเฝ้าชมพระบารมีอยู่อย่างคับคั่ง

๑. นักเรียนกลุ่มหนึ่งตรงเข้าไปกราบที่ฝ่าพระบาท และห้อมล้อมพระองค์ แสดงความ
ชื่นชมยินดี จนทั้งสองพระองค์เสด็จพระราชดำเนินต่อไปไม่ได้

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. นักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งกราบลงเฉย ๆ เมื่อทั้งสองพระองค์เสด็จพระราชดำเนินผ่าน

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๓๗

ในโรงเรียนหนึ่งมีกฎว่า ในตอนพักกลางวัน เด็กทุกคนจะออกจากบริเวณโรงเรียนไม่ได้
ถ้าใครมีความจำเป็นต้องออกจากบริเวณโรงเรียน ต้องมาขออนุญาตจากครูใหญ่ก่อน วันหนึ่ง
เจี๋ยวอยากกินขนมหวาน ซึ่งมีขายที่ร้านขายขนมห่างจากบริเวณโรงเรียนเพียงเล็กน้อย เจี๋ยวรู้ว่า
ถ้าแอบวิ่งไปซื้อ ก็จะกลับมาทันโรงเรียนเข้า โดยไม่มีใครเห็น เธอคิดอย่างไร ถ้า

๑. เจี๋ยวแอบวิ่งไปซื้อขนมหวานในร้านขนมนั้น และกลับเข้าโรงเรียนโดยไม่มีใคร
เห็นเลย

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. เจี๋ยวขอมอด ไม่ยอมไปซื้อขนมทั้ง ๆ ที่รู้ว่าถ้าไป ก็ไม่มีใครเห็น

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๔๐

ดำและแดงคุยกันถึงเรื่องการใช้เวลาของตนในระหว่างเทศกาลสงกรานต์ครั้งหนึ่ง เธอ
คิดอย่างไร ในความคิดของคนทั้งสองนี้

๑. ดำพูดว่า “การใช้เวลาไปร่วมงานสงกรานต์เป็นการใช้เวลาที่ไม่มีประโยชน์ ควรเอา
เวลานั้นมาทบทวนบทเรียนอ่านหนังสือหาความรู้เพิ่มเติมดีกว่า”

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. แแดงพูดว่า “งานสงกรานต์เป็นขนบธรรมเนียมของไทย คนไทยควรชื่นชมใน
ธรรมเนียมของตน ฉะนั้นจึงควรไปร่วมงานสงกรานต์ด้วย”

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๔๑

วินัยอยากเป็นครูมาก เพราะคิดว่าการเป็นครู เป็นการช่วยเหลือประเทศชาติได้ดีที่สุด
และมีโอกาสส่งสอนเด็กให้เป็นพลเมืองดีของชาติต่อไป แต่การจะเป็นครูได้ วินัยต้องสอบ
คัดเลือกแข่งกับคนอื่น วินัยรู้ว่าตนเคยเรียนอ่อนมาก ถ้าสอบคัดเลือก เขาคงไม่ผ่าน ถ้า
ต้องการเป็นครูเพื่อช่วยชาติจริงแล้ว วินัยต้องทุจริตในการสอบ เธอคิดอย่างไร ถ้า

๑. วินัยทุจริตในการสอบคัดเลือก และได้เป็นครูช่วยชาติดังตั้งใจไว้

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. วินัยไม่ยอมทุจริต เพราะเป็นการแสดงความไม่ซื่อสัตย์ และเขาสอบตกไม่ได้เป็น
ครูช่วยชาติ

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๓๘

วันหนึ่งเจียวถูกลอตเตอรี่ ได้เงินก้อนหนึ่ง เจียวคิดว่า เขาไม่มีความจำเป็นจะต้องเก็บเงินไว้ ควรใช้ทำบุญดีกว่า ขณะนี้วัดข้างบ้านก็กำลังเรียไ้เงินไปซ่อมแซมกุฏิอยู่ แต่ก่อนที่เจียวจะนำเงินไปมอบให้วัด เพื่อสมทบทุนซ่อมแซมกุฏิพระ เพื่อนสนิทของเจียวมาหา และขอยืมเงินเจียวเป็นจำนวนเท่า ๆ กับที่เจียวตั้งใจจะทำบุญ เธอคิดอย่างไร ในการกระทำของเจียวดังนี้

๑. บอกเพื่อนว่า ให้ไม่ได้ เพราะขณะนี้ทางวัดกำลังต้องการเงินไปซ่อมแซมกุฏิอย่างยิ่ง
 สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐
๒. ให้เพื่อนไปก่อน แล้วกำชับให้เจียวรีบนำมาคืน เพื่อตนจะได้นำไปทำบุญให้วัด
 สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๓๙

เมื่อการแสดงจบลงแล้ว ดนตรีก็เริ่มบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

๑. ชายคนหนึ่ง รีบเดินออกมาจากที่นั่ง เพราะคิดว่าถ้าร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีจบ กว่าจะกลับบ้านได้ก็คงจะค่ำมืดมาก เพราะผู้คนยัดเขียดมาก
 สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐
๒. ชายอีกคนหนึ่งยืนตรงจนเพลงสรรเสริญพระบารมีจบแล้ว จึงเดินจากที่นั่ง และ
 กว่าจะออกมาได้ก็ค่ำแล้ว
 สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๔๒

ในวันหยุดวันหนึ่ง แต่งม้งานทำ ๒ อย่าง อย่างแรก คือเอาकुหลาบที่นายอำเภอขอไว้นานแล้ว ไปให้นายอำเภอที่บ้าน อีกอย่างหนึ่งแดงจะต้องดูบททวนวิชาที่เรียนมา เมื่ออาทิตย์ที่แล้ว เธอคิดอย่างไร ถ้า

๑. แต่งบททวนวิชาความรู้ที่เรียนมาก่อน แล้วจึงเอาकुหลาบไปให้นายอำเภอ เพราะคิดว่า การเรียนย่อมสำคัญกว่า

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. แต่งเอาकुหลาบไปให้นายอำเภอก่อน แล้วจึงกลับมาบททวนความรู้ ทั้งนั้นเพราะแดงคิดว่า ชะระของนายอำเภอสำคัญกว่า

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๔๓

สายสุริมีเพื่อนสนิทที่เธอรักมากเท่า ๆ กัน ๒ คน วันหนึ่งเพื่อนคนหนึ่งชวนสายสุริไปร่วมทำบุญที่วัดแห่งหนึ่ง ส่วนเพื่อนอีกคนหนึ่งชวนไปดูรำไทยในงานแสดงแห่งหนึ่ง สายสุริรู้สึกลำบากใจมาก เพราะไม่รู้จะตัดสินใจไปกับใครดี เธอคิดอย่างไร ถ้า

๑. สายสุริตัดสินใจไปทำบุญกับเพื่อนคนแรก เพราะเห็นว่าการทำบุญสำคัญกว่าการพ้อนรำไทย

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. สายสุริตัดสินใจไปดูการพ้อนรำไทย เพราะคิดว่าควรสนับสนุนศิลปของไทย

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๔๔

ชายคนหนึ่งเคยเป็นโจร แต่ก็จะกลับตัวเป็นคนดี หนึ่งตำรวจมาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่แก่งตั้งบ้านเรือนอยู่ ชายคนนี้สัญญากับชาวบ้านในหมู่บ้านนี้ว่า เขาจะปฏิบัติตนเป็นคนดี และจะทำประโยชน์ให้แก่หมู่บ้านจริง ๆ โดยจะสร้างบ่อน้ำ สร้างสนามเด็กเล่นให้ ขอแค่เพียงชาวบ้านช่วยกันปิดบังอย่าให้ตำรวจรู้ว่าเขาอยู่ที่ไหนก็แล้วกัน และชายคนนี้ก็ลงมือทำจริงอย่างที่สัญญา คือจ้างคนมาขุดบ่อน้ำทันที แต่ยังไม่ทันเสร็จก็มีตำรวจผ่านมา และบังเอิญแะมาถามแก่ว่ามีคนแปลกหน้ารูปร่างลักษณะเหมือนชายคนนี้มาอาศัยอยู่หรือเปล่า เธอคิดว่า การกระทำของแก่มันควรหรือไม่ควรอย่างไร ถ้าแก่มัน

๑. บอกตำรวจว่า ไม่มีคนรูปร่างลักษณะอย่างนั้น เพราะแก่มันเห็นว่า ชายคนนี้กำลังทำประโยชน์ให้แก่หมู่บ้านของตน

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. บอกตำรวจตามตรงว่ามีคนรูปร่างลักษณะนั้นมาอยู่ เพราะแก่มันถือว่า การพูดจริงเป็นสิ่งที่ควรนิยม

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

เรื่องที่ ๔๕

วันหนึ่งนายอำเภอมีจดหมายมาถึงลูกกล้า สั่งให้ไปหาที่ว่าการอำเภอ ในวันศุกร์ที่จะถึงนี้ แต่บังเอิญในวันศุกร์นั้นสมภารที่วัดขอร้องให้ลูกกล้าช่วยเรียไ้เงินจากผู้มีจิตศรัทธา เพื่อนำมาสมทบซ่อมแซมศาลา ลูกกล้าว่านวยใจ เพราะใจหนึ่งเกรงอำนาจของนายอำเภอ อีกใจหนึ่งก็อยากจะช่วยทางวัด เธอคิดอย่างไร ถ้า

๑. ลูกกล้าตัดสินใจ ช่วยทางวัดเรียไ้เงินจากผู้มีจิตศรัทธามาซ่อมแซมศาลา

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

๒. ลูกกล้าตัดสินใจปฏิเสธคำขอร้องทางวัด แต่ไปหานายอำเภอตามคำสั่ง

สมควรอย่างยิ่ง ☐ สมควร ☐ ไม่สมควร ☐ ไม่สมควรอย่างยิ่ง ☐

ตุลาคม ๒๕๐๖

เรื่อง ขอให้ช่วยกรอกแบบสอบถาม

เรียน

ด้วยสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็กและกรมสามัญศึกษา ได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการ ให้ดำเนินการวิจัยหลักสูตรประถมศึกษา เพื่อหาทางปรับปรุงให้บังเกิดผลดีแก่การอบรมสั่งสอนเด็กต่อไป

ในการดำเนินงานเรื่องนี้ สถาบันฯ กำลังดำเนินการวัดผลการอบรมสั่งสอนเด็กอยู่ส่วนหนึ่งแล้ว ในเวลาเดียวกันก็ใคร่จะได้ความคิดเห็นของผู้ใหญ่ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการพิจารณาางวิชาด้วย

ด้วยเหตุนี้ ผู้คนควาจึงใคร่ขอทราบความคิดเห็นจากท่านผู้ทรงคุณวุฒิหลาย ๆ ท่าน ซึ่งมีประสบการณ์กว้างขวาง และตระหนักดีในเรื่องหน้าที่พลเมืองของประเทศไทย ให้ช่วยกรอกแบบสอบถามนี้ด้วย เพื่อจะได้นำมาประมวลเป็นมาตรฐาน และใช้เป็นหลักในการพิจารณาแนวความคิดของเด็กต่อไป

แบบสอบถามนี้ มีความมุ่งหมายที่จะค้นคว้าว่า เด็กไทยที่จบหลักสูตรประถมศึกษาทั้งสี่ปีไปแล้ว นั้น มีแนวความคิดประการใดบ้างเกี่ยวกับหน้าที่ของพลเมือง

ผู้คนควาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวผู้หนึ่ง และเชื่อว่าความคิดเห็นของท่านมีค่าอย่างยิ่ง สมควรที่จะยึดเป็นหลักได้ จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่าน โดยโปรดกรอกแบบสอบถามนี้ด้วย

ผู้คนควาหวังอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากท่าน จึงใคร่ขอขอบคุณในความกรุณาของท่านที่ได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือให้โครงการวิจัยคราวนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี.

ขอแสดงความนับถือ

(นายเกรียง เอี่ยมสกุล)

อธิบดี

ตาราง ๕๔. ความถี่ของค่าตอบ แยกประเภทความเห็น

จากผู้ที่ทรงคุณวุฒิ ๕๐ คน, ครู ๖๕ คน, เด็ก ๒๔๑ คน

ข้อ	สมควรอย่างยิ่ง			สมควร			ไม่สมควร			ไม่สมควรอย่างยิ่ง		
	วุฒิ	ครู	เด็ก	วุฒิ	ครู	เด็ก	วุฒิ	ครู	เด็ก	วุฒิ	ครู	เด็ก
๑	๓๗	๔๕	๒๐๔	๑๐	๑๔	๖๒	๒	๐	๑๒	๐	๑	๔
๒	๐	๐	๑๗	๒	๑	๒๐	๒๑	๓๕	๑๓๑	๒๒	๒๗	๑๒๑
๓	๐	๐	๑๗	๖	๒	๓๖	๒๕	๓๔	๑๒๐	๑๖	๒๔	๑๑๖
๔	๑๔	๔๓	๑๖๗	๒๓	๒๒	๔๗	๗	๐	๑๔	๐	๐	๑๑
๕	๓	๔	๒๖	๒๑	๑๗	๔๑	๒๑	๓๒	๑๖๔	๒	๖	๕๖
๖	๑๔	๑๕	๔๔	๒๔	๓๑	๑๔๖	๕	๑๑	๒๔	๒	๗	๑๗
๗	๑	๑	๗	๐	๑	๑๔	๔	๒๕	๑๓๔	๓๖	๓๔	๑๓๒
๘	๑๔	๓๑	๑๐๔	๓๑	๓๑	๑๐๖	๐	๓	๕๖	๐	๐	๑๕
๙	๒๕	๓๔	๑๗๗	๒๒	๒๗	๔๔	๑	๐	๔	๑	๐	๔
๑๐	๑๐	๓	๒๒	๒๓	๒๖	๗๕	๑๑	๓๐	๑๒๐	๐	๖	๖๕
๑๑	๖๗	๓๗	๑๖๔	๒๑	๒๔	๑๑๔	๑	๐	๑๐	๐	๐	๓
๑๒	๓	๑	๕	๑๔	๗	๑๒	๒๐	๓๔	๑๒๑	๔	๑๕	๑๕๑
๑๓	๖	๑๔	๑๔๗	๓๕	๔๑	๔๑	๑	๔	๖	๐	๐	๖
๑๔	๒๕	๓๓	๑๕๓	๒๒	๓๐	๑๑๔	๐	๒	๑๒	๐	๐	๖
๑๕	๔	๒๔	๑๑๒	๓๔	๒๕	๑๐๖	๖	๑๐	๕๖	๑	๐	๒๔
๑๖	๑	๔	๓๕	๑๐	๑๓	๔๐	๓๐	๓๕	๑๑๕	๕	๑๐	๖๐
๑๗	๒	๖	๑๑๕	๑๕	๒๐	๕๕	๒๗	๓๒	๖๕	๔	๗	๑๖
๑๘	๖	๑๐	๒๓	๓๒	๒๕	๖๐	๔	๒๔	๑๓๐	๐	๒	๗๗
๑๙	๐	๕	๒๕	๕	๗	๖๖	๓๖	๕๐	๑๓๖	๓	๑๒	๕๖
๒๐	๑๔	๒๕	๑๑๔	๒๕	๓๔	๑๒๗	๕	๕	๓๖	๐	๑	๑๕

ตาราง ๕๕. (ต่อ)

ร.ร.	สมควรอย่างยิ่ง			สมควร			ไม่สมควร			ไม่สมควรอย่างยิ่ง		
	วุฒิ	ครู	เทึก	วุฒิ	ครู	เทึก	วุฒิ	ครู	เทึก	วุฒิ	ครู	เทึก
๑๑	๔	๑๔	๔๑	๒๒	๓๐	๑๒๒	๑๔	๑๒	๒๐	๒	๓	๒๕
	๑๑	๓๔	๑๕๐	๒๒	๒๑	๔๔	๔	๔	๒๒	๑	๐	๑๕
๑๒	๒	๔	๒๗	๑๓	๑๐	๑๐๒	๒๔	๓๔	๓๗	๓	๕	๓๗
	๑๔	๑๔	๒๒	๒๔	๓๓	๔๗	๒	๔	๔๒	๐	๒	๔๑
๑๓	๑๒	๓๔	๑๐๕	๓๐	๒๗	๑๒๔	๒	๑	๓๔	๑	๑	๒๐
	๑	๒	๔๒	๔	๐	๓๔	๒๗	๔๓	๑๐๑	๑๑	๑๗	๒๔
๑๔	๑๗	๓๒	๑๒๒	๓๑	๒๗	๑๑๕	๒	๑	๒๔	๐	๑	๑๔
	๐	๒	๒๒	๑๐	๔	๔๒	๓๐	๔๒	๑๕๒	๒	๑๗	๓๒
๑๕	๑	๔	๒๔	๗	๒	๔๔	๓๒	๔๔	๑๓๔	๒	๑๐	๒๒
	๑๒	๓๑	๑๕๐	๓๒	๓๒	๑๒๑	๑	๑	๑๐	๐	๑	๑๐
๑๖	๑	๓	๓๑	๗	๑๕	๑๒๐	๓๔	๔๒	๓๔	๒	๕	๒๑
	๔	๑๒	๓๓	๓๒	๓๐	๑๐๕	๔	๑๒	๑๐๒	๐	๒	๕๐
๑๗	๐	๐	๑๔	๐	๓	๓๒	๒๒	๓๒	๑๒๓	๒๗	๒๔	๓๔
	๓๑	๓๐	๕๐	๑๔	๓๒	๑๓๔	๐	๑	๕๑	๐	๒	๒๔
๑๘	๑๒	๑๔	๑๒๓	๒๔	๒๔	๑๑๕	๑๑	๑๓	๓๑	๑	๒	๑๗
	๑	๒	๓๒	๑๒	๑๒	๓๒	๒๗	๓๑	๑๒๔	๔	๔	๕๕
๑๙	๒	๔	๓๗	๒๔	๑๗	๑๑๑	๒๒	๓๗	๑๐๒	๑	๒	๓๕
	๑๐	๒๑	๔๗	๒๓	๒๔	๑๐๒	๑๓	๑๕	๒๔	๒	๑	๒๒
๒๐	๑	๑	๒๓	๓	๑๑	๒๔	๓๒	๔๔	๑๓๒	๔	๔	๒๒
	๗	๑๒	๔๔	๓๗	๔๓	๑๓๑	๔	๗	๔๔	๑	๒	๑๒
๒๑	๑	๒	๑๕	๐	๒	๑๔	๑๕	๒๒	๑๒๔	๓๒	๓๕	๑๓๓
	๒๐	๒๑	๔๔	๒๔	๕๐	๑๒๗	๑	๓	๕๕	๐	๑	๓๐

ตาราง ๕๘. (ต่อ)

ร.ร.	สมควรอย่างถึง			สมควร			ไม่สมควร			ไม่สมควรอย่างถึง		
	วุฒิ	ครู	เด็ก	วุฒิ	ครู	เด็ก	วุฒิ	ครู	เด็ก	วุฒิ	ครู	เด็ก
๒๒	๐	๑	๑๒	๑	๒	๓๑	๑๖	๓๐	๑๕๕	๓๐	๓๑	๕๓
	๓๕	๕๑	๑๕๕	๑๕	๒๓	๑๐๕	๐	๐	๑๕	๐	๐	๗
๒๓	๓	๑๔	๑๐๐	๒๗	๓๕	๑๓๐	๑๗	๔	๕๒	๑	๐	๑๕
	๑	๒	๒๖	๐	๕	๕๒	๒๔	๕๐	๑๓๓	๒๓	๑๕	๔๕
๒๔	๑๕	๒๖	๑๕๕	๒๗	๓๕	๑๐๓	๑	๒	๓๐	๓	๓	๑๐
	๓	๕	๒๔	๑๕	๑๒	๕๔	๒๖	๓๔	๑๒๕	๓	๑๑	๗๕
๒๕	๒๑	๓๓	๑๕๕	๒๑	๒๓	๔๐	๖	๖	๕๑	๑	๒	๒๑
	๒	๕	๖๔	๑๕	๑๒	๔๔	๒๓	๓๕	๕๑	๕	๑๓	๕๓
๒๖	๕	๑๖	๕๕	๒๔	๓๕	๑๑๕	๑๖	๑๒	๕๕	๐	๓	๒๓
	๐	๒	๑๕	๑๒	๑๑	๓๕	๒๔	๓๔	๑๕๐	๕	๑๕	๕๖
๒๗	๒๐	๓๕	๕๐	๒๔	๒๕	๑๒๒	๑	๑	๕๕	๐	๐	๒๓
	๐	๐	๓๒	๐	๒	๕๒	๒๔	๓๔	๑๕๒	๒๐	๒๕	๗๓
๒๘	๓๓	๓๓	๑๕๗	๑๗	๓๒	๑๑๔	๐	๐	๑๒	๐	๐	๓
	๒	๒	๑๕	๑	๕	๕๕	๓๒	๕๓	๑๕๗	๑๕	๑๕	๖๕
๒๙	๐	๑	๔๖	๐	๖	๑๐๕	๓๓	๓๔	๖๕	๑๖	๒๐	๓๖
	๒๕	๒๔	๖๓	๒๕	๓๒	๗๖	๐	๕	๑๐๓	๐	๐	๕๓
๓๐	๕	๒๐	๔๖	๓๕	๓๔	๑๑๔	๖	๗	๖๓	๐	๐	๒๓
	๐	๐	๒๖	๑	๓	๗๔	๓๖	๕๕	๑๒๖	๕	๑๓	๖๑
๓๑	๒๕	๓๕	๑๐๐	๒๑	๒๕	๕๒	๕	๑	๕๔	๐	๑	๕๐
	๐	๐	๖๑	๗	๕	๖๕	๑๔	๕๕	๕๕	๒๒	๑๖	๕๗
๓๒	๒	๕	๑๕	๑๔	๑๕	๓๔	๒๗	๓๕	๑๕๕	๒	๕	๔๕
	๒	๕	๖๓	๑๕	๒๔	๑๐๕	๒๗	๒๕	๔๓	๑	๗	๕๐

ตาราง ๕๕. (ต่อ)

ร.ร.	สมควรอย่างยิ่ง			สมควร			ไม่สมควร			ไม่สมควรอย่างยิ่ง		
	วุฒิ	ครู	เท็ก	วุฒิ	ครู	เท็ก	วุฒิ	ครู	เท็ก	วุฒิ	ครู	เท็ก
๓๓	๔	๕	๑๐๓	๒๐	๒๓	๑๒๒	๒๑	๓๐	๕๐	๓	๓	๑๔
	๗	๑๐	๕๐	๓๑	๓๓	๕๕	๑๑	๑๗	๑๐๑	๑	๕	๕๕
	๐	๒	๘๕	๒๑	๑๔	๑๓๐	๒๕	๓๕	๕๑	๓	๕	๒๔
๓๔	๗	๑๕	๓๕	๓๐	๕๑	๕๓	๑๒	๔	๑๑๕	๐	๒	๒๔
	๑๔	๓๓	๑๑๓	๒๕	๒๕	๑๓๓	๓	๓	๒๖	๐	๐	๑๔
	๐	๐	๕๗	๕	๑๐	๑๐๓	๓๒	๕๕	๕๕	๖	๖	๓๖
๓๕	๐	๐	๕๑	๐	๐	๕๕	๒๓	๓๔	๑๑๑	๒๕	๒๗	๕๕
	๓๐	๕๐	๑๑๑	๒๐	๒๓	๑๐๗	๐	๑	๕๓	๐	๑	๒๕
	๑	๐	๑๑	๑	๐	๒๒	๒๑	๓๕	๑๖๓	๒๕	๓๑	๕๓
๓๖	๓๑	๓๕	๑๑๓	๑๕	๓๐	๑๓๐	๑	๐	๒๕	๐	๐	๑๔
	๕	๗	๕๕	๑๖	๒๒	๑๐๕	๒๕	๓๐	๒๕	๑	๖	๒๒
	๒	๑๕	๕๑	๓๖	๒๕	๑๑๓	๔	๒๐	๕๒	๑	๒	๕๕
๓๗	๐	๐	๑๗	๐	๐	๓๑	๑๑	๒๑	๑๑๗	๓๗	๕๕	๑๒๕
	๓๕	๓๕	๑๕๓	๑๕	๒๕	๑๐๕	๐	๐	๑๗	๐	๒	๑๑
	๒	๖	๑๑๓	๑๕	๑๖	๑๑๔	๓๐	๕๐	๕๖	๑	๒	๑๑
๔๐	๖	๒๐	๖๔	๓๕	๓๔	๑๑๗	๕	๓	๗๑	๐	๒	๓๐
	๑	๐	๕๒	๐	๑	๖๑	๑๑	๓๗	๑๐๔	๓๖	๒๖	๖๖
	๓๐	๒๕	๘๐	๒๐	๓๕	๑๑๔	๐	๑	๕๕	๐	๐	๓๕
๔๑	๑๒	๑๖	๑๐๕	๒๖	๒๖	๑๑๕	๕	๑๗	๕๒	๐	๕	๑๗
	๓	๑๐	๕๐	๒๓	๒๐	๔๔	๒๐	๒๕	๑๐๕	๕	๕	๕๒
	๑๐	๒๒	๑๓๑	๓๗	๓๕	๑๑๐	๒	๓	๕๐	๐	๐	๔
๔๒	๒	๓	๓๒	๑๒	๗	๗๔	๓๑	๕๔	๑๑๔	๒	๖	๕๔

ตาราง ๕๔. (ต่อ)

ข้อ	สมควรอย่างยิ่ง			สมควร			ไม่สมควร			ไม่สมควรอย่างยิ่ง		
	วุฒิ	ครู	เด็ก	วุฒิ	ครู	เด็ก	วุฒิ	ครู	เด็ก	วุฒิ	ครู	เด็ก
๔๔	๐	๓	๓๘	๑๖	๑๔	๓๔	๔๔	๓๐	๑๑๔	๓	๑๓	๕๔
	๕	๒๐	๔๓	๒๗	๒๔	๑๒๑	๑๔	๑๔	๕๖	๐	๒	๑๔
๔๕	๓	๗	๑๓๓	๑๐	๒๐	๑๒๒	๓๒	๓๒	๒๗	๑	๖	๗
	๔	๗	๒๑	๓๘	๓๔	๓๒	๖	๑๔	๑๒๔	๑	๔	๓๑

หมายเหตุ คำว่าวุฒิในตารางนี้ หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิ.

ภาคผนวก ง.

ตาราง ๕๕. ความถี่ของคำตอบของนักเรียนชาย ๑๗๐ คน, หญิง ๑๒๑ คน
แยกตามประเภทความเห็น

ข้อ	สมควรอย่างยิ่ง		สมควร		ไม่สมควร		ไม่สมควรอย่างยิ่ง	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
๑	๑๒๖	๘๒	๓๔	๒๔	๖	๖	๔	๔
๒	๑๑	๖	๑๐	๑๐	๓๖	๕๕	๓๒	๔๔
๓	๑๓	๔	๒๗	๔	๖๒	๕๔	๖๗	๔๔
๔	๔๔	๖๔	๕๔	๕๓	๔	๖	๔	๓
๕	๑๖	๑๐	๒๖	๑๕	๔๓	๓๒	๓๓	๒๓
๖	๕๖	๕๓	๘๖	๖๐	๑๕	๔	๔	๔
๗	๕	๒	๑๓	๒	๓๕	๕๔	๓๕	๕๗
๘	๒๔	๔๑	๕๖	๕๐	๓๔	๒๒	๑๑	๔
๙	๑๐๓	๓๕	๕๔	๓๔	๕	๓	๓	๕
๑๐	๑๑	๑๑	๕๖	๓๓	๖๗	๕๓	๔๒	๒๓
๑๑	๑๐๐	๖๔	๖๑	๕๓	๗	๓	๑	๒
๑๒	๔	๑	๔	๓	๖๗	๕๔	๔๔	๖๒
๑๓	๑๐๔	๓๕	๕๒	๓๔	๕	๑	๓	๓
๑๔	๔๐	๖๓	๒๔	๕๑	๗	๕	๕	๑
๑๕	๓๖	๕๒	๕๑	๕๕	๓๓	๑๓	๑๓	๑๑
๑๖	๒๕	๑๐	๕๖	๓๔	๖๒	๕๓	๓๗	๒๓
๑๗	๓๑	๕๔	๕๔	๔๑	๓๔	๓๑	๑๑	๕
๑๘	๑๔	๔	๓๗	๒๓	๓๒	๕๔	๔๗	๓๐
๑๙	๑๖	๑๓	๕๓	๒๓	๓๕	๖๒	๓๕	๒๑
๒๐	๒๔	๕๖	๓๖	๕๗	๒๕	๑๑	๗	๗

ตาราง ๕๕. (ต่อ)

ร วม	สมควรอย่างยิ่ง		สมควร		ไม่สมควร		ไม่สมควรอย่างยิ่ง	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
๑๑	๔๕	๓๖	๓๑	๕๑	๓๖	๒๔	๑๓	๔
	๔๐	๓๖	๖๐	๓๔	๑๓	๔	๑๓	๒
๑๒	๔๔	๒๓	๕๖	๕๐	๔๓	๓๔	๒๖	๑๑
	๔๔	๒๑	๔๔	๔๔	๕๑	๓๔	๒๔	๑๓
๑๓	๖๒	๔๓	๖๑	๖๓	๒๔	๔	๑๔	๒
	๒๔	๑๓	๔๔	๓๑	๔๔	๕๓	๔๔	๒๔
๑๔	๔๔	๕๒	๖๒	๕๓	๑๔	๑๔	๑๐	๔
	๑๕	๑๑	๒๑	๒๑	๔๓	๖๓	๕๑	๒๔
๑๕	๒๒	๓	๓๓	๒๖	๔๐	๕๔	๓๔	๒๔
	๔๖	๖๔	๓๖	๕๑	๖	๔	๔	๒
๑๖	๔๐	๓๑	๖๔	๕๒	๔๔	๓๔	๑๓	๔
	๒๔	๔	๖๒	๔๒	๔๔	๔๔	๓๐	๒๐
๑๗	๑๕	๓	๒๓	๑๓	๔๓	๓๖	๔๔	๒๔
	๕๕	๓๔	๓๖	๖๔	๒๔	๑๒	๑๖	๔
๑๘	๓๑	๕๖	๖๔	๕๐	๒๒	๔	๑๓	๔
	๒๒	๑๔	๕๖	๒๒	๓๖	๕๔	๓๑	๒๔
๑๙	๒๔	๔	๕๖	๕๔	๖๓	๓๔	๑๔	๑๖
	๕๓	๔๐	๖๓	๔๓	๓๒	๓๓	๑๔	๔
๒๐	๑๔	๔	๓๔	๒๖	๓๓	๕๔	๔๐	๒๖
	๖๐	๓๔	๓๕	๕๔	๒๓	๒๓	๓	๔

ตาราง ๕๕. (ต่อ)

ข้อ	สมควรอย่างยิ่ง		สมควร		ไม่สมควร		ไม่สมควรอย่างยิ่ง	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
๒๑	๔	๕	๔	๖	๗๒	๕๖	๔๑	๕๒
๒๒	๕๖	๓๒	๗๐	๕๗	๒๔	๒๐	๒๐	๑๐
๒๓	๔	๓	๑๗	๑๔	๔๐	๖๔	๕๕	๓๔
๒๔	๔๔	๖๔	๖๗	๕๒	๔	๖	๔	๓
๒๕	๖๔	๓๖	๗๐	๖๐	๒๕	๑๗	๑๑	๔
๒๖	๑๗	๔	๒๕	๑๗	๗๐	๖๓	๕๔	๓๑
๒๗	๔๔	๖๓	๔๔	๔๔	๒๑	๔	๕	๕
๒๘	๑๔	๔	๓๖	๒๒	๗๑	๔๔	๔๔	๓๑
๒๙	๔๒	๕๖	๓๗	๕๓	๒๔	๑๗	๑๖	๕
๓๐	๕๑	๒๗	๕๑	๓๗	๔๔	๔๓	๒๔	๑๔
๓๑	๖๒	๓๗	๖๓	๕๖	๓๐	๑๔	๑๕	๔
๓๒	๑๔	๕	๒๓	๑๒	๗๑	๖๓	๕๗	๓๔
๓๓	๔๔	๓๖	๖๔	๕๓	๓๔	๒๐	๑๓	๑๐
๓๔	๒๒	๑๐	๒๖	๑๖	๗๔	๖๔	๔๔	๒๔
๓๕	๔๔	๔๔	๖๔	๔๔	๖	๖	๒	๑
๓๖	๑๔	๔	๓๒	๒๓	๔๓	๖๔	๔๑	๒๔
๓๗	๔๔	๓๒	๕๕	๔๔	๓๔	๒๖	๒๓	๑๓
๓๘	๕๒	๒๑	๓๔	๓๑	๕๕	๔๔	๓๕	๑๔
๓๙	๔๔	๓๒	๗๒	๕๖	๓๑	๓๒	๑๓	๑๐
๔๐	๑๔	๑๒	๓๔	๓๔	๗๕	๕๑	๕๒	๑๔

ตาราง ๕๕. (ต่อ)

ร ขอ	สมควรอย่างปึง		สมควร		ไม่สมควร		ไม่สมควรอย่างปึง	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
๓๑	๒๓	๓๗	๕๕	๓๗	๒๗	๓๑	๒๕	๑๕
	๓๓	๒๔	๓๓	๓๖	๒๐	๓๔	๕๐	๑๗
๓๒	๑๑	๔	๒๒	๑๖	๔๐	๒๔	๕๗	๓๒
	๓๗	๒๖	๕๕	๕๕	๕๐	๓๓	๒๔	๑๖
๓๓	๒๒	๕๑	๗๑	๕๑	๒๕	๒๕	๑๑	๓
	๓๕	๑๕	๕๗	๕๗	๒๐	๕๑	๒๗	๑๗
๓๔	๕๖	๒๔	๗๕	๕๖	๒๒	๒๔	๑๗	๗
	๒๓	๑๑	๕๑	๕๒	๒๕	๕๐	๓๑	๑๔
๓๕	๒๕	๕๔	๗๕	๕๕	๑๕	๑๒	๑๒	๖
	๕๐	๑๗	๕๕	๕๕	๕๐	๕๕	๒๕	๑๑
๓๖	๓๕	๑๗	๓๐	๑๔	๕๕	๕๗	๕๐	๒๔
	๒๕	๕๗	๕๓	๕๕	๓๓	๑๐	๑๖	๔
๓๗	๗	๕	๑๓	๕	๕๑	๗๒	๕๗	๓๖
	๒๕	๕๕	๗๗	๕๓	๑๕	๔	๗	๑๑
๓๘	๕๔	๓๗	๒๑	๕๓	๓๗	๓๒	๑๕	๔
	๒๔	๒๓	๒๖	๕๗	๕๕	๓๔	๓๒	๑๓
๓๙	๑๑	๖	๒๕	๗	๒๒	๕๕	๗๓	๕๒
	๕๐	๒๓	๕๖	๕๓	๑๖	๑	๔	๓
๔๐	๗๕	๓๔	๒๗	๕๑	๒๓	๒๓	๖	๕
	๕๒	๒๖	๗๒	๕๕	๓๗	๓๕	๑๕	๑๑

ตาราง ๕๕. (ต่อ)

ร ขอ	สมควรอย่างปึง		สมควร		ไม่สมควร		ไม่สมควรอย่างปึง	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
๕๑	๓๑	๒๑	๓๗	๒๔	๕๖	๕๒	๔๕	๒๑
	๕๐	๓๐	๒๔	๕๐	๒๔	๒๖	๒๓	๑๒
๕๒	๒๒	๓๕	๓๑	๔๔	๒๓	๒๔	๑๐	๗
	๓๔	๑๖	๕๑	๓๗	๕๗	๕๒	๒๔	๑๔
๕๓	๓๗	๕๔	๒๗	๔๓	๒๔	๑๖	๒	๖
	๑๕	๑๗	๕๑	๒๗	๖๑	๕๗	๕๒	๑๖
๕๔	๓๐	๕	๕๖	๓๒	๖๒	๕๖	๓๒	๒๒
	๕๒	๕๑	๓๐	๕๑	๓๒	๒๔	๑๕	๓
๕๕	๔๔	๔๔	๖๕	๕๗	๑๖	๑๑	๕	๒
	๑๑	๑๐	๕๕	๒๗	๓๑	๕๓	๕๓	๒๔

ตาราง ๕๖. ทดสอบความนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างอัตราส่วน
จากสูตรในหนังสือของคิกสัน ดังกล่าวแล้วในหน้า ๒๔.

ความแตกต่างระหว่าง		ระดับนัยสำคัญ .๐๕		ระดับนัยสำคัญ .๐๑	
อัตราส่วน ๑	อัตราส่วน ๒	ค่าอัตราส่วนทั้งคู่ที่แทนสูตร		ค่าอัตราส่วนทั้งคู่ที่แทนสูตร	
๑.๐๐	.๕๐	.๑๔	.๐๒	.๒๑	.๐๑
๑.๐๐	.๔๐	.๓๑	.๐๕	.๓๕	.๐๕
๑.๐๐	.๓๐	.๕๓	.๑๗	.๕๗	.๑๓
๑.๐๐	.๒๐	.๕๕	.๒๖	.๕๔	.๒๒
๑.๐๐	.๕๐	.๖๕	.๓๖	.๖๕	.๓๑
๑.๐๐	.๔๐	.๗๕	.๔๖	.๗๔	.๔๒
๑.๐๐	.๓๐	.๘๓	.๖๗	.๘๗	.๕๓
๑.๐๐	.๒๐	.๘๑	.๗๕	.๘๕	.๖๕
๑.๐๐	.๑๐	.๘๔	.๘๒	๑.๐๐	.๗๕
.๕๐	.๔๐	.๒๕	.๐๕	.๒๕	.๑๕
.๕๐	.๓๐	.๓๕	.๐๕	.๕๐	.๒๐
.๕๐	.๒๐	.๓๖	.๑๕	.๕๑	.๒๑
.๕๐	.๕๐	.๕๖	.๒๕	.๖๒	.๑๔
.๕๐	.๔๐	.๕๖	.๓๕	.๗๑	.๒๕
.๕๐	.๓๑	.๗๕	.๕๕	.๘๐	.๕๐
.๕๐	.๒๐	.๘๕	.๕๖	.๘๕	.๕๑
.๕๐	.๑๐	.๘๘	.๗๒	.๙๑	.๖๕
.๔๐	.๓๐	.๒๗	.๐๗	.๓๓	.๑๓
.๔๐	.๒๐	.๓๗	.๐๓	.๕๓	.๐๓
.๔๐	.๕๐	.๕๔	.๑๒	.๕๕	.๐๖
.๔๐	.๔๐	.๕๗	.๒๓	.๖๓	.๑๗